

తిది నము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212. **Telephone No. 2544.**

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 2-వ తేది గురువారము } No 131
 నంపుటము గల } శ్రీ అక్షయసామంతుల శ్రావణమాస బహుళ ఏకాదశి, } సంచిక ౧౩౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిముందు

గొప్ప గొప్పగిచ్చే వేలకువేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి మాచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుమాన్పును, వాయువుపోట్ల శాపును,
 గ్రాశ్యపుష్పలు శారదోలును, పొల్లబోగొట్టును
 దొలుకుల శుచును వాపుల కూపుమాపును.
 దగ్గు తగ్గించును దురదను తొలగించును.

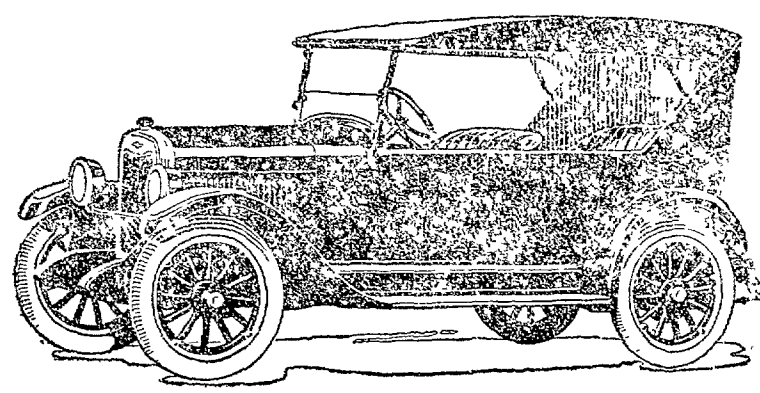

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
 మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి జేహమున
 కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
 విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

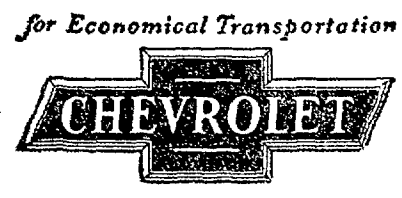

గ్రానిడబ్బితో నో సీసా 1-కి రు 0-10-0 డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
 అమృతాంజన డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 249 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

అ సా మా న్య మై న ధ ర

20 గు బలముగలది. గాలను 1-కి 30 మైళ్లు వంతున పోవును. పూర్తిగా అమర్చబడినది.
 ధర రు 2850

అన్ని రకముల
 డెలూక్ ట్రెయరులు, కాకి హుక్కు,
 కి-వ రి మ్యును, డెయరు నోసు
 అమర్చబడి యున్నది. ఎప్పటికిని కాళ్ళతిమగా
 నుండునట్టి, వాణ్ణమైన ప్రొత్తడూకొ రంగువేయబడినది.

నో అండు కంవెని, లిమిటెడ్.,

ను ఉదకమండలము.

వృత్తాంతలేఖలు

కర్నూలు

(ఒక విలేఖరి)

మాతన కట్టడములు

తాలూకా కచేరికి వెనుక భాగమున జిల్లా వ్యాయస్థానము కట్టబడుచున్నది. కర్నూలునకు విశ్వకర్మ యనందగు యాత్రాబుగారు పనులు సాగించుచున్నారు. కట్టడము మిగుల విశాలముగను రసలేయముగను నుండగలదు.

ఘోషావైద్యకాలపై మేడను కట్టించుచున్నార ఆచార్య కాల కర్నూలునకే కాక, దూరమునుండివచ్చెడి ప్రేమికులు, శిశువులకును మిగుల నుపయోగముగా నున్నది.

ఇ ను ప దా రి

హైదరాబాదునుండి ఉండవేలిమీదుగా కర్నూలునకు వచ్చెడి ఇనుపదారి ఉండవేలివరకు వచ్చినది. అచ్చటనుండి కర్నూలునకు వేయిలకు సెప్టెంబరు 15-న తేదీనుండి పనులు ప్రారంభ మగునను నడంకిలరు.

నరసాపురం

(స్వకీయవిలేఖరి)

జిల్లా మునసిబులు యెన్నిక

ఆగస్టు 31:— క్రిందటివారములో హైకోర్టు జడ్జిలు చేసిన జిల్లా మునసిబులకు ఆర్డర్ బాలితా మా పబ్లిక్ గోదావరి జిల్లాలోనూత్రము సంపత్ ప్రకరణగా గాన్పించదు. ముగ్రాను మలోని లాయర్లు మొదలసారికి మొన్నటి నెలకును చాలా వింతగా కాన్పించినది. మాజిల్లాలో జడ్జిలకు శిష్యులను చేయ బడినవారిలో సి. నరసింహాచార్యులుగారు మొదటివారు. వీరు రెండుసార్లు ఎమ్.ఎల్.ఎ. ప్యాను చేసిరి. క్రిందటి పంలిరం కాండ్లా క్లుప్తమునకు ఆటంకింపటి పంలిరం హిందూలలోనున్న ఎమ్. ఎల్. ప్యాను చేసిరి. ఇంతటి అర్హత మొన్నటి ఎన్నిక వారిలో ఎవరికిలేదు. అయినప్పటికిని నరసింహాచార్యులుగారిని ఎన్ను కొనలేదు. ఇంతకన్న వింత మరొకటిలేదని స్పష్టతగానుచు న్నారు. నిజముగా ఇంతటి అన్యాయము ఎట్లు జరిగినదో ఇంత కన్న అర్హత కలది ఏమి జడ్జిలకు కనబడిననో ఇక్కడివారూ హించలేకుండిరి.

నరసాపురంతాలూకా మహాజనసభ

నరసాపురంతాలూకా మహాజనసభ పాంకొల్లులో పిని మాధవనందురు వచ్చే 6 న తేదీ సోమవారం రోజున మధ్యాహ్నము 2 ఘంటలకు మొదలు శ్రీయుత కందుల వీరరాఘవ స్వామి నాయుడుగారి అధ్యక్షత క్రింద జరుగునని యిప్పుడే విన్నాను. ఆనాడు సభకు ఆంధ్రనాయకులలో ముఖ్యులైన శ్రీకాశీనాథుని వాగ్దేవరాయగారును (శ్రీ బంగటూరి ప్రకాశంగారును మొదలగు ఇంకా ఇతరులున్న విచ్చేయుదు రని తెలియుచున్నది.

సర్కార్లు అగ్రికల్చరల్ డెవలప్ మెంటు కార్పొరేషను

ఈకంపెనీ 1920 లో రిజిస్టరు చేయబడినది. 1922 లో కాన్పూ మొంటువారు ఫీచురం తాలూకా లూసరిగూబాపా డులో 1500 ఎకరముల గయ్యభూమిని యీ కంపెనీవారికి స్వాధీనముచేసిరి అప్పటినుండి కొద్దో గొప్పో సాగుబడి ఆగం భించిరిగాని యిప్పటికిని ఇంజనీయరింగుపనులు గూనవై అయి పోయియున్న ఇంతటినుండి రెండుపంలు సాగుచేసెదరనిన్ని తెలియుచున్నది. ఈకంపెనీయొక్క 1924-25 సంలి తాలూకా వైశిష్ట్య రిపోర్టు వారియొక్క ఇంజనీయరింగుపనుల బొమ్మలతో మంచిగాగతియులపైన ఆంధ్రుగా అన్నీ తీరబడినది. ఆ పంలిలో మా జిల్లాకలెక్టరు మొదలగు జిల్లా ఉద్యోగస్థులు కంపెనీయొక్క భూమిని తనికీ చేసెదరు కంపెనీవారు చేయించిన పనులకు చాలా సంతోషించిరియు రిపోర్టుల ప్పయ్యగుచున్నది. వీరుచేసిన వ్యయమునకున్న కృషికిన్ని తగిన ఫలితము కంపెనీవారికి లభించు గా!

రాజమండ్రి

(స్వకీయవిలేఖరి)

మా జిల్లాజడ్జిగా నున్న కె. నుందరం (శ్రేష్ఠిగారిని హైకోర్టు జడ్జిగా నియమించిరన్న వార్త మా పట్టణవాసులకు 26-వ తారీఖున తెలిసెను. ఆనాడు జడ్జిగారు కోర్టుకు వచ్చి బెంచినై మాన్యకగానే పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగా రసు మ-రా-శ్రీ అవసరాల రామారావు బి. ఏ. బి.యల్. గారు నుందరం శ్రేష్ఠిగారిని అభినందించుచు ఉపన్యసించిరి. జడ్జిగారు జవాబు నిన్నుచు రామారావుగారికి తదితర న్యాయవాదులకును వందనము లర్పించిరి. 28-వ తారీఖున నుందరం శ్రేష్ఠిగారు వే రొకచోట సనిచేయుచున్న కాలములో యిచ్చట జిల్లా జడ్జిగా నున్న సోమంచి నీలకంఠగారు నుందరం శ్రేష్ఠిగారు గౌరవార్థమై టిపార్టీ నిచ్చిరి. 29-వ తారీఖున అవసరాల రామారావుగారు నుందరం శ్రేష్ఠి గౌరవార్థమై అప్పీలలో విందు నిచ్చిరి. 30-వ తారీఖున మాపట్టణవైకులు శ్రేష్ఠిగారికి అల్పాహార విందుసర్పిరి.

ధనాపహరణము

ముద్దాయి రిఫర్మేటరీస్కూలు

డిప్టీ సూపరింటెండెంటు

శిక్ష అప్పీలులో తగ్గింపబడుట

పూనా, సెప్టెంబరు 1:— సెవన్సుజడ్జి యెర్నాదానిఫర్మేటరీ స్కూలులో డిప్టీ సూపరెంటెంటు గైన ఏకనాథమర్త్యుడు కాలుంకదగారు తమపై తేబడిన ధనాపహరణ నేరమును విధింపబడి శిక్షపై అప్పీలుచేయగా ఆర్డ్యుమెంటు విని శిక్షను ఆరు నెలల విడితైదు 200 రూపాయల జరిమానాకు తగ్గించిరి.

(ఆంధ్ర)

ఆంధ్రమహాసభలు

ప్రతినిధుల ప్రేక్షకులు

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సహజసభ - ప్రతినిధులు

“కాంగ్రెసు విధానయొక్క ప్రథమ మాత్రమును అంగీకరించినవా రందరూ ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాసభకు ప్రతినిధులుగా నుండవచ్చును వీరి వంక్సు 18 పంలిరములు మించియుండవలెను. సభకు హాజరగునపు ఖద్దరును పూర్తి గౌరవించవలెను. ప్రతినిధి 1 కి ఒకరూపాయ నుమును సన్మాన పట్టికలువారికి చెల్లించవలెను.

రాష్ట్ర సభముచేపై తీర్మానము ననుసరించి ప్రతి నిధులు కాంగ్రెసువారు తొలి కాంగ్రెసుసభమునందు పట్టణముగా చేరియున్నదియు తిమ్మూర్తి భద్రనాథాచార్య ఆహ్వానసంఘమువారి సెప్టెంబరు 16 నెలలోపుగా తెలుపవలెను. 16 తేది లోపుగా తెలిపినవారువలెనే ప్రతినిధులుగా గైకొనబడుదురు.

ఆంధ్ర మహాసభ, ప్రతినిధులు

ఏ రాజకీయపక్షమునకు చెందియున్నను ఆంధ్రమహా జన తెల్లరు ఆంధ్రమహాసభకు ప్రతినిధులుగా కేరవచ్చును. ప్రతినిధి రుసుము 0-8-

గ్రంథాలయసహసభ, ప్రతినిధులు

రు 0-8-0 లు రుసు చెల్లించినా రెల్లరును ఈసభకు ప్రతినిధులుగా నుండవచ్చు.

ప్రేక్షకులు

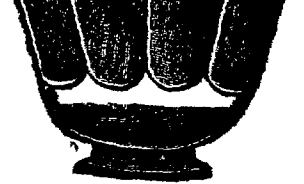
ఒకరూపాయి రుసు చెల్లించి ప్రతివారును ఆంధ్ర మహాసభల కన్వింటికిని ప్రేక్షకులుగా గైకొనబడుదురు.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు

నర్తకులకు యిట్టి నడుపాయము ఇది రకు లేదు 1882

వర్తకశిఖామంతులు } సీమవెండికి గారంటి నిచ్చెదము } సతి గృహమునందును
అమూల్యమైన తుణుకులు } ఖరారు ధర } అన్యముగా నుండితీరవలెను

3 నాండి * మిలముల యెత్తువరకు * 3 నెజలందు పేలగి న్నెల, పట్టెలకట్టి గిన్నెలు, తయారుగానున్నవి. ఈ దిగున తెలుపబడిన ధర ప్రకారము యివ్వబడును. ఒకేరీ 1 గ్రోసు ఆర్డరు యిచ్చిన ఒక నాడును బోపుగా సరఫరా చేయబడును. లోన, పైకొక్కా మెరుగుచేయుబడియున్నది.

ఒలివోను నం. 2802

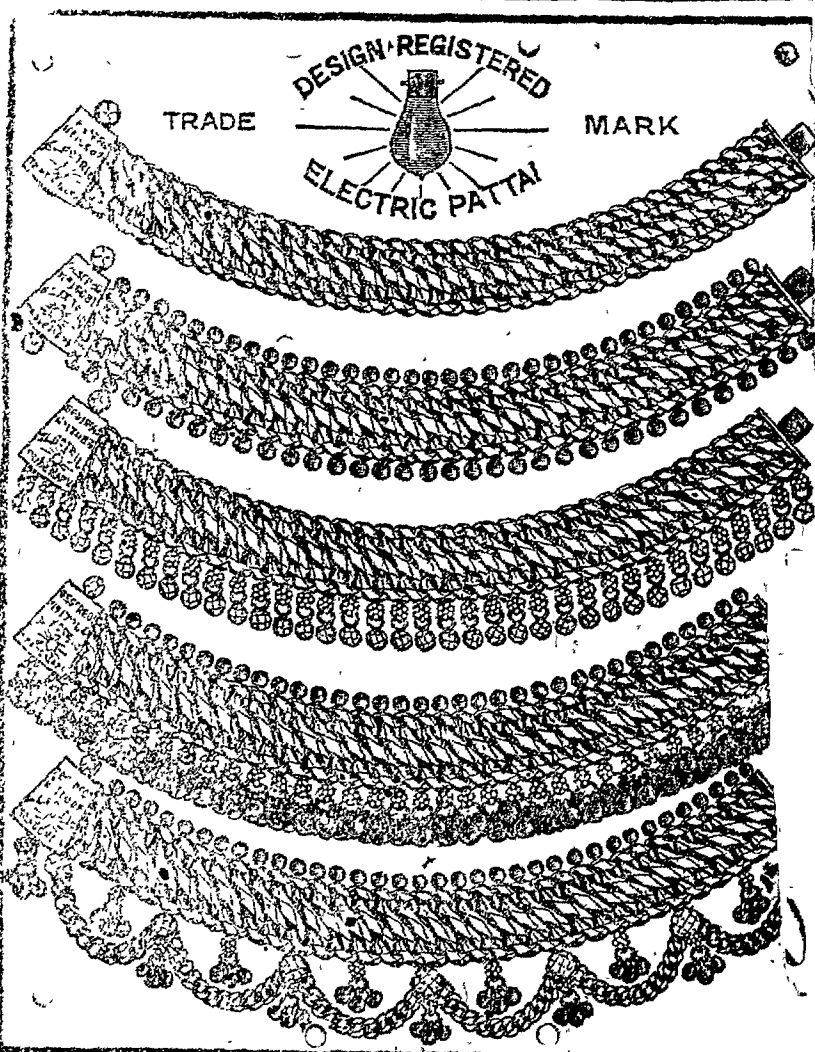
1 గిన్నె మొదలు 3 వరకు	రు	ధర	రూ	1-1-0
6 " 12 " "	"	"	"	1-0-6
3 డజనులు ఒకేనారి తీసిన	"	"	"	1-0-0
6 " " " "	"	"	"	0-15-6
12 " " " " (1 గ్రోసు)	"	"	"	0-15-0

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి గుర్పూమిశెట్టి కంపెనీ

తండ్రిలొనము “ఉమ్మడియార్”

2

నగలవ ర్తకులు, 25 నెలబజారుకోడ్డు, న్యదాసు.

DESIGN REGISTERED TRADE MARK ELECTRIC PATTAI

సోతనముగా ప్రదర్శింపబడిన “ఎలెక్ రిక్” లునులు

రకము గ్యరంటి
ప్రముఖమైన రిజిస్టర
పడు మార్కు
ని గొలుసులు
ంపించ గలము
నింత తూని
లును చేయ
ంచ కోర
ధరల
1-కి మజారి
చిన్నపైకా
రూ 4

అసమానుల పోటీపందెము

② १००

చెన్నపురి శాసనసభ

హిందూధర్మాదాయముల చట్టము

మరముల మినహాయింపుడు

సవరణలు వీగిపోవుట

(నిన్నటి కరువాయి)

1. రామాసామి మొదలియారుగారు:— సవరణ నామే పిండును సవరణ అంగీకరింపబడిన మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతములు గూడ బిల్లును లోబడి యుండుననియు, ఒక సంఘమునకు బిల్లు ఒకటి వ్రాతములు గలగజేయునో తెలుసుకొనుట కవకాశమియ్యే ఈస్థితిలో ఇతిరసంఘములన్నిటికి వర్తింపజేయుట దురూహ్యమనిరి బిల్లును స్వీకరింపజేయు సుద్దేశముగలవారు తప్ప సభ్యులెవ్వరుగాని ఈసవరణ కంగీకరింతురని తలంపను ఒక సంఘమునకు సంబంధించిన విషయములలో మరియొక సంఘము వారు తటస్థులుగ నుండవలయు ననుభావము మిగిల ఆక్షేపణయు ఇదివరకే కలుగ జరిగియుండలేదు ప్రస్తుతము జరుగుటచేడు ఇకముందు జరుగజోదు. ఒకేభారతీయులవలె తప్ప హిందూ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవులవలె ప్రత్యేక ప్రత్యేక దృష్టితో వీరివిషయమునగాని వీక్షింపవలయుననెడి అభిప్రాయముతో మన మింక కనుపబడియుండలేదు. విశ్వవిద్యాలయసభ్యుడు బాతీయతనుగూర్చి ప్రసంగించెను. హిందూమహమ్మదీయ, క్రైస్తవులకు విభజించుకొని చర్చింపవలయుననుట బాతీయబాసనునకు విరుద్ధముగాదా? ఎవరియైతే అభిప్రాయములతో గాని ఈబిల్లు యొక్క శీర్షాంశములు జోక్యముగలిగింపుకొనట లేకు కావున మహమ్మదీయ క్రైస్తవసభ్యులు వికాలభావము గలవారై పరమతసంస్కరణ శాసననిర్మామందు దోడ్పడంగోరుమన్నా మని బల్కిరి

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టుబడి అధిక సంఖ్యకులచే నిరాకరింపబడి వీగిపోయెను

“మలబారునుగూడ బిల్లునుండి తొలగింపుడు”

2-వ క్లాసులోని “ఈబిల్లు రాజధానిపట్టణమునకువచ్చు రైల్వేముంజిటికిని వర్తిండును” అనుపదములందు మలబారుతప్ప అనుపదమును జేర్చవలయునని మాధవరాజుగారు సవరణపూర్వకమున మలబారులోని దేవాలయములు చాలవరకు ప్రైవేటు దేవాలయములనియు, చాలవరకు ప్రభుత్వముగ నిర్వహింపబడుచున్నవినియు, ఎక్కువ ఆదాయముగల దేవాలయము లేవియు లేనవియు, మలబారుపాద లీబిల్లును కొరతలేనవియు బల్కిరి ప్రభాకరన్ తంపకగారు సవరణను బలపరిచిరి

యమ్. కృష్ణశాస్త్రిగారు సవరణ నామేపిండును ఈబిల్లు నామేపించినట్లులు మలబారు పాదలచే తిరిగి ఎన్నుకొన బడజాలర నుట నిశ్చయమనిరి మలబారు గుర్రు లిట్టిబిల్లును చాల కాలము నుండి వాంఛించుచుండిరి. కావున మలబారును విడదీయరాదనిరి

“అన్నిటికంటె మలబారునకే అత్యవశ్యకము”

సర్ జి. సదాశివయ్యగారు (ఎక్స్ పర్ట్ సభ్యులు, నూట్లాడుచు తాము మలబారును రెండు మూడు మారులు సందర్శించి దేవాలయవిషయములను పరిశీలించితిమనియు 100 కి 50 దేవాలయములు దుర్మార్గమునకు లోనై యున్నవనియు ధర్మకర్తలచే దేవాలయములను పరిశీలించి 3 కు హిందూకిని, విశాఖమునకు తోడ్పడిరియు, మలబారునకు అన్ని దేశములకంటె ముఖ్యముగ నీబిల్లు అవశ్యకమనియు, నిజముగ ప్రభుత్వమువారి విషయములో నింతకాల ముపేక్షించుటయు అయిత్యమని బల్కిరి

పిదప సవరణ వోటుకు బెట్టుబడి వీగిపోయెను.

“చెన్నపురినిగూడ బిల్లులో జేర్చుడు”

2-వ క్లాసులో “రాజధానిపట్టణము తప్ప రాష్ట్రమున కంతయు బిల్లు వర్తిండును” అను దానిలో “రాజధాని పట్టణము (చెన్నపురి) తప్ప” అనుపదమును దీసివేయవలసినా ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు రుపపాదించిరి

“ఈసభ కేధికారము లేదు”

అడ్వొకేటు జనరలుగారు సవరణ అక్రమమైనను ఆక్షేపించును రాజధాని పట్టణమునందలి దేవాలయములపై అధికారము అడ్వొకేటు జనరలుగారి కొసంగబడియున్నందున వానివిషయమై చర్చించుట కిదిధికారము లేదని పల్కిరి భారతీయభు

త్వచ్ఛము 114 వ కేసునుక్రింద రాజధాని పట్టణముపై అధికారముతన (అడ్వొకేటుజనరలు)కొసంగబడియున్నది పార్లమెంటురీ చట్టముచే తప్ప మరీ ఏవిధమునను ఆ అధికారముతో జోక్యము గలిగింపుకొనరాదు. హైకోర్టు అధికారముతో భారత ప్రభుత్వచట్టము 106 వ సెక్షను క్రింద భారత ప్రభుత్వము మాత్రమే జోక్యము గలిగింపుకొనవచ్చునుగాని రాష్ట్రీయ సభలు జోక్యము గలిగింపుకొన జాలవు” అనిరి.

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు అడ్వొకేటు జనరలుగారి ఆక్షేపణకు సమాధానము జెప్పను అడ్వొకేటు జనరలుగారి హక్కులను దీసివైచుట ఈ సవరణ ఉద్దేశము గాదనియు, హైకోర్టుకు స్వతంత్రముగ అడ్వొకేటు జనరలుకు అధికారము లేదనియు బల్కిరి

రా. బ. ఎస్. సరిసింహారాజుగారు:— అడ్వొకేటు జనరలుగారు నూచించిన ఆక్షేపణపై నూట్లాడుచు అడ్వొకేటు జనరలు గారు 114 కేసునుపల గలిగియున్న అధికారమును దీసివైచెడి సమస్యయే లేదనియు శాసన సభకు మరికొంత అధికార మొసంగిన అడ్వొకేటుజనరలుయొక్క గాని హైకోర్టు వారియొక్క గాని అధికారము తీసివేయబడలేదని బల్కిరి.

సర్ జి. వి. రెడ్డిగారు నూట్లాడుచు ఈ సవరణవలన అడ్వొకేటు జనరలుగారి అధికారము తో జోక్యము గలిగింపుకొనుట యగుననియు ఆ సవరణము లగు చిక్కులచే బిల్లును ఆలస్యము జేయవలసినది బల్కిరి

అడ్వొకేటు జనరలుగారిచే తేబడిన ఆక్షేపణ క్రమమైనదిగాని అధ్యక్షులు నిర్ణయించిరి

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు పిదప సవరణపై నూట్లాడుచు రాష్ట్రమునందలి దేవాలయములకంటె పట్టణమునందలి దేవాలయములు ప్రక్కముగ నిర్వహింపబడుచున్నవి చెప్ప వీలులేదనియు, కాల్వలను పరిశుద్ధులలోపలను, వెలుపలనుండు దేవాలయముల కెట్టి భేదము లేదనియు, వీనిని గూడ జేర్చుకుంటుండు కారణము లేదనియు బల్కిరి

సి. వి. చెల్లంగిరి గౌండుగారు సవరణను బలపరిచిరి

సామి వెంకటాచలంశెట్టిగారు:— సవరణ కంగీకరింపజాలమనిరి న్యాయమో అన్యాయమో పట్టణమునందలి దేవాలయములను ఈ బిల్లులో జేర్చుటకు టకు మంత్రిగారిని ప్రోత్సహించిన హేతువు లెట్టివైనను ఇందులకు మంత్రిగారి తయు వంద్యులు మతసంస్థలను దేవాలయములను పార్టీ రాజకీయముల చదవంగములోనికి దింపరాదు అది యట్లుండ పట్టణమునందలి దేవాలయముల నిర్వహణము గాంచిన ఈబిల్లు అవకరమేలేదు. చాల దేవాలయములు హైకోర్టుస్థితిముక్తింద నిర్వహింపబడుచున్నవి చాలదేవాలయములు విద్యా ఆశోగ్య కాలకును ధనమొసంగుచున్నవి. అందుచే ఈబిల్లు పట్టణమున కవాసశ్యమనిరి పానుగల్లు రాజుగారు సవరణ కంగీకరింపుట అసాధ్యమని నుడిచిరి. ఈ విషయము ఇదివరకే గూడ చర్చింపబడిన కాని రాజప్రతినిధిగా రాక్షేపించుటచే చెన్నపట్టణము నీబిల్లునుండి సభవారు మినహాయించిరి. అందుచే తిరిగి ఈసవరణను గావించినను రాజప్రతినిధిగా రంగీకరింపదు

రా. బ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు మాటలాడుచు, మంత్రిగారు తానెట్టివెళ్ళిరి నవలించుటకు కారణముల చెబుపక పోవుటను, తిరిగి తీరముగ నామేపించిరి సవరణల యందలి యుక్తములగుంచి చర్చింపకుండ, జేసినసవరణ కంగీకరింపజాలను అనిమాత్రమునుడువుట చాల ఆక్షేపణము కృష్ణరావుగారు సవరణనుగురించి మాటలాడుచు దానంగీకరింపజాలనని నుడిచిరి ఈబిల్లువలన చాలావివక్షములు గలుగునని మన ముకొనుచున్నాము ఏదో అపవృత్తములను చెన్నపట్టణముమాత్రము దీసినుండి తప్పించుకొనినది తిరిగి చెన్నపట్టణమునుగూడ మన తోపాటు ఈగొంపిలోనికి మనతో దిగలాడుట నాకిష్టము లేదు.

సవరణను వోటునకు బెట్టుగా వీగిపోయెను

దక్షిణ కన్నడ జిల్లాను మినహాయించవలెను

దక్షిణ కన్నడ జిల్లానుగూడ ఈ బిల్లునుండి మినహాయించవలసినదని ధర్మపుంజయ్య హైకోర్టు రుపపాదించిరి జె. ఎ. సాల్వానాగారు బలపరుచుచు కన్నడ జిల్లాయందు మధ్యలకములు దేవాలయములు చాల బాగుగ పరిపాలింపబడుచున్నవనియు, ధర్మాదాయపు పరిపాలనయం దిందుకంతలోపము జరిగినను ప్రజలు వెంటనే గొప్ప ఆందోళన మొనర్చి చక్కబెట్టెదననియు నుడిచిరి

సర్ జి. సదాశివయ్యగారు:— ఉడిపిమతముపై వచ్చినదావాను విచారించుచు మొన్ననే న్యాయమూర్తి రామేశ్వముగారు అమరపరిపాలన చాల అధ్యాన్నముగ నున్నదని నుడిచిరి.

సాల్వానాగారు:— ఆదిమతము నావాదననే బలపరుచుచున్నది. అచ్చటి ప్రజలు బాల బాగ్య కర్త గలవారు. మత పాలనయందందుకంతలోపము గలిగినట్లునే హైకోర్టువారి దావాల చెప్పుటయే ఇందుకు ప్రబలనిదర్శనము (నవ్వు)

సభవారు రంతట ఫలహారములకులేచిరి

ఫలహారానంతరము

శాసనసభవారు ఫలహారానంతరము సమావేశమైనపుడు పానుగల్లు రాజుగారు డి. ఎం. హై. కోర్టు సవరణ నెదిర్చిరి. దక్షిణ కన్నరా జిల్లా నీబిల్లునుండి మినహాయించవలసినదని ఈసవరణ వోటునకు బెట్టుగా వీగిపోయెను.

ఉడిపి మరముల మినహాయించవలెను

ఉడిపి అష్టమతముల నీబిల్లునుండి మినహాయించవలసినదని జె. నాగన్న హైకోర్టు రుపపాదించిరి ఈమతములు చాల బాగుగ నిర్వహింపబడుచున్నవి పూజార్చనలందు గాని ఇతర విషయములందుగాని ఎట్టి ప్రోత్సములను జరుగుచుండుటలేదని ప్రతిపాదకుడు నుడిచెను. జె. ఎ. సాల్వానాగారు సవరణను బలపరుచుచు ప్రతిపాదకుడు చెలిపినవిషయములను బలపరిచిరి.

పానుగల్లు రాజుగారు ప్రతిపాదన నెనుర్చుచు ఒక్కొక్క మినహాయించును గురించి సభయందు చర్చించుటకంటె ధర్మాదాయముల బోర్డునకే ఈ అధికారమును వదలివేయుట చింతమని నుడిచిరి ఉడిపి అష్టమతములను గురించి బోర్డువారు విచారించెదరు ఆమరముల పరిపాలన సంశ్చి పీకరముగ నున్నదని బోర్డువారు చెబుట వానిని తప్పక మినహాయించెదరు

సామి వెంకటాచలంశెట్టిగారు సవరణను బలపరిచిరి. మినహాయించు అధికారము బోర్డువారి కేలాత్రము నుండగూడదని నుడిచిరి అస్పదప్రభుత్వధికారమున నుండు మంత్రుల అభిమానమును సంపాదించుటకొరకే బోర్డువారి రీతిధికారమును దుర్వినియోగ మొనర్చుచున్నాడు. అష్టమతములను ప్రత్యేకముగ మినహాయించుట కిదిరకారణములు గూడగలవు ఈమరముల గురించి ధర్మాదాయముల బోర్డువారి వివరకే విచారించి యుండిరి.

బోర్డువారి దా మతముల పరిపాలనతో సంశ్చిత్తులైరా కా లేదా? బోర్డు అగ్రతండ్రి డివిషయమున సభ్యుల అనుమానముల బాపగలదు సంశ్చిత్తులైరముగ నున్నయెడల సభవారి మతములను మినహాయించుట కేమాత్రమును సంశయించగూడదు.

బోర్డులో విశ్వాసములేదు

ఈ బిల్లును మరములనుగూడ వర్తింపజేయవచ్చునాయ నునది సందేహస్పదముగ విషయము. అట్టి సందర్భమున భాగుగ నిర్వహింపబడుచున్న మరములను మినహాయించుట వివేకమని సి. వి. వెంకటరమణ అయ్యంగారు నుడిచిరి. ఇంతవరకును, ధర్మాదాయముల బోర్డువారిచర్యల జూచినవారికి— మినహాయించుట విషయమున వారు న్యాయ మొనర్చెదరనువిశ్వాసము చాలమంది కి గలుగుటలేదు. చిదంబరము దేవాలయము సందర్భమున బోర్డువారి నవలించిన వైఖరియే ఇందుకు ప్రబలనిదర్శనము. ఉడిపి వకములనుగూడ జేర్చుసందర్భమున ప్రజలు చాల అసంతృప్తిపై యున్నారు. ఉడిపి మరములకు లక్షలకొలది శిష్యులొకటిగలదు ఇటీవల వారు ఉడిపియందు సమావేశమైనపుడు తమవతములను ధర్మాదాయముల బోర్డుక్రింద జేర్చెదరను విషయము చాల అలజడిని ఆందోళనము గలిగించెను ప్రజాపక్షమువారును చెప్పకొను మంత్రివర్గపక్షమువారు ప్రజా ప్రాధాన్యమును గౌరవించువిధ మిదియేనా?

ప్రస్తుతమరాధిపతిపై నెట్టి వదంతులు లేవు

సర్ జి. సదాశివయ్యగారు మాటలాడుచు, అష్టమతముల వారిని ఆయవ్యయ పట్టికలను లెక్కలను పంపవలసినదని బోర్డువారు గోరగా మరాధిపతులు నిరాకరించిరి నుడిచిరి వారు మొదటినుండియు నెట్టి యల్లటకమునకీ కృషియచున్నార అందుచే నా మతముల స్థితి చాలించు నవకాశము మాకు గలగలేదు ఇక నీమతములను చాల వదంతులు వింటిని కాని ప్రస్తుత నింతవర కెట్టివదంతులను వినిం మరాధిపతులను గురించి చాల వ

సభ్యులూ

సవరణను బలపరుచుచు, యందు సభవానికి సహాయము జేయుటను వినియమింపబడిన సర్ జి. సదాశివయ్యగారు ధర్మాదాయమువారికి స్వతంత్రముగ మాత్రమే దమ పని యనుభూషణల అనుభవమును, తమకు చెలికొనుచు, సభలో నన్నివైపుల తోడ్పడుట ప్రత్యేక సభ్యులవి

యందు సభనియమింప ధర్మాదాయమును ఖండింబట్టర కొరెరి. తమకు ధర్మవారియెదురై స్వేచ్ఛగామందుమును జ్ఞాపకము

నెడనని నమ్ముచున్నాను. ప్రస్తుత మర్యాదాధిపతి పట్టి తులను దాను వివేచనయు బోధ అధ్యక్షుడు పెట్టి పాఠ్యముల పరిపాలన బాగుగ నున్నదనియు, ప్రభుత్వము యజ్ఞోక్తము పుచ్చుకొన నవసరము లేదనియు దెలుపుట ప్రబలనిదర్శనము. అందుచేవానినివివేచించుట సామాన్య కృత్యము.

సవరణను వోటునకు బెట్టగా 20 మంది అనుకూలముగ 58 ప్రతిపక్షముగను సమ్మతము నొసగుటచే పీఠిపోయెను.

మతములను మినహాయించుట

"బిల్లునుండి మతములను తొలగించవలసినదిగ" ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సవరణను ప్రతిపాదించుచు మతముల స్థితికిని, చాలయముల స్థితికిని చాలభేదము గలదనియు, మతముల ఆదాములై మర్యాదాధిపతులకు సర్వాధికారము గలదనియు, మతము నీ బిల్లుక్రింద కేర్పరచుటనని ప్రజలెవరు కోరియుండలేదని య, ఇట్లు కాపనము ప్రయోగించిన మర్యాదాధిపతుల గౌరవ ప్రక్షులకు భంగముగలిగి ప్రజలలో అసంతృప్తి కలుగుననియు, తమల పరిపాలన మర్యాదాధిపతులకు, వారి శిష్యులకు మాత్రమే దలివేయవలయునని ప్రభుత్వము జోక్యము కలిగించుకొనదని జరిగిరి.

టి. యమ్. నరసింహాచార్యులు గారు సవరణను బలపరచు ప్రస్తుతము మతములను చట్టమునుండి తొలగించి ఎన్నడైన మతముగాని అక్రమముగ నిర్వహింపబడినటుల కనుగొనబడిన అప్పుడే చట్టమును వర్తింపజేయునని పలికిరి. దేవాలయములను, మతాదాయమునకును చాల భేదము గలది. మతములలో గురువున కొసంగిన దక్షిణ గురువునకు సర్వాధికారములతో నొసంగిన కానుక యని పలికిరి. గురువదేశమున భక్తులు తమ సర్వస్వమును గురుదక్షిణగ నొసంగిరి. అంతేగాని బ్రతుకు ఎచటను ఇచ్చియుండలేదు. అందుచే తమనుండలి శిష్యులంతయు ఇతరుల స్వేచ్ఛగాని ఆ ఆనాదాయ పరిపాలనయందెట్టి జోక్యము గలిగింపకొనరాదని బలిగిరి. ట్లు గురుశిష్యపరంపరగ మర్యాదాధిపతులు పెరుగుచువచ్చెను. సర్వవారి నిర్ణయము లెట్లున్నను, వైదికము సత్యము కావున మర్యాదాధిపతులతో జోక్యము వలననిరి.

పి. వెంకటరమణారావుగారు మాట్లాడుచు మర్యాదాధిపతుల మర్యాదాధిపతులకు సంరక్షణకర్తయే యనియు, ఆదాయమునకు స్వంతహక్కు ప్రతిష్ఠాపనకు మాత్రమే గలదనియు, ఈ విషయము హైకోర్టు ప్రి. వి. కాన్సిలు తీర్పులవలన స్థిరపరచబడుచున్నదనియు, మర్యాదాధిపతి ఈ ఆదాయమునుండి స్వప్రయోజనములకై ఏమి ఖర్చుచేయరాదనియు, బిల్లునుండి దున్నదిరిని మతములందరికి మునిర్వహణము రుజువు చేయబడనంతవరకు బిల్లు చలాయించు అధికారము చాల స్వల్పమనియు, రిజర్వరులు కొందుట మొదలగు సామాన్యవిధులను మాత్రమే నిర్వహింపవలెననియు, మరియు స్థానిక ప్రభుత్వము సక్రమనిర్వహణము గల మతములను బిల్లునుండి తప్పించుటకు వీలుగలదనియు పలికిరి. మర్యాదాధిపతులగౌరవమర్యాదల కట్టిభంగము లేదనియు నుడివిరి.

ఏ. యస్. కృష్ణారావు పంతులుగారు—మాట్లాడుచు కోర్టు తీర్పుల ననుసరించియే మర్యాదాధిపతి కేవల ధర్మకర్తగ మాత్రమే పరిగణింపబడలేదనుటకు నిదర్శనముల జూపిరి. ఉపసభ్యులువారూ దీని నంగీకరించిరి గావున మతములను బిల్లునుండి తొలగింపవలయునని కోరిరి.

సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడు గారు—సవరణను ఆక్షేపించుచు తమ యువశ్వాసమును ముందు మాటలాడినవారికి ఆచార నమస్కారములతో ప్రారంభించుచున్నామనిరి. ఈ మతములు ప్రైవేటు సంస్థలగు గాక ప్రజాసంస్థలగు నుండవలయుననిన న్యాయకాస్త్రములు, చట్టము లెట్లున్నను వానిని పట్టు సంస్థలగు వేయుట కి సభవారి కెట్టి అటంకము లేదనియు, అయ్యది ఉచితకార్యము గాదనియు పలికిరి. న్యాయకాస్త్రవాదన న్యాయస్థానములలో చెల్లుచు గాని, కాపననిర్వాహసంస్థలందు కేఫలహేతువాదనపై ఆధారపడరా దనిరి. 80 పంక్తి క్రింద మతములపై అధికారము విహించుట అవసరముగ తలంపబడలేదు గావునను, ఇప్పటికి అప్పటికి మార్పు లేనందున, ప్రస్తుతము గూడ అవసరమే యనుట నిరూపరాదము.

ఈ సందర్భము ప్రజాసంస్థలగు ధర్మగణింపబడవలయునని అంగీకరించినచో ఒక వత్సము సక్రమముగ నిర్వహింపబడినను లేకున్నను అన్నిటిని ప్రభుత్వమునకు లోబడజేయవలెనని పలికిరి.

పి. అంజనేయులు గారు—సవరణను బలపరచుచు సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారి వాదనను ఖండించుచు కోర్టు తీర్పు

లెట్లున్నను, ఆచారమెట్లున్నను గాని సభ్యులు తలంచినచో ఎట్టి పనినైన జేయవచ్చునని సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు వాదించిరి. మర్యాదాధిపతులు తమ శిష్యులనుండి ఈ ధనమును గురుదక్షిణలగు గైకొనియుండిరిగాని, ధర్మాదాయముగ గైకొనలేదుగాన మతములను తప్పింపవలయునని పలికిరి.

సర్. టి. సదాశివయ్యగారు—సవరణపై మాట్లాడుచు గృహమంత్రి పైన్స్ వాచార్యుల విషయములో మాత్రము గురుదక్షిణలేగాని- సన్యాసులగు మర్యాదాధిపతులకు మాత్రము అట్టి సర్వాధికారము లేదనియు, మైసూరుసంస్థానముందును ఇట్టి ప్రభుత్వాధికారము మతములపై గలదనియు పలికిరి.

సత్యమూర్తి గారు సవరణపై మాట్లాడుచు సర్. టి. సదాశివయ్యగారు హిందూపూర్వార్థాచారపరాధులకు వివేచములగు ప్రతిపక్షాధిపత్యములు గలిగియుండుటచే ఈ విషయమై అభిప్రాయ మొసంగుట కన్నడని పలికిరి.

సర్. టి. సదాశివయ్యగారు—నేను సత్యమూర్తి గారికంటె పూర్వార్థాచారపరాధులుడనే (మంత్రపితృసభ్యులలో వినుడువినుడు అను కేకలు.)

సత్యమూర్తి గారికను మాట్లాడుచు మృద్ధిపక్షులచేతికి ధనమొసంగుటచే వారు పాపకార్యములను గావించు రనువాదము హిందువులైనవారంగీకరింపజాలరని పలికిరి. న్యాయస్థానపు తీర్పు సరిగ లేదనుట కి సభవారి కధికారము గలదనిగాని వరుసగ అనేక న్యాయస్థానములు గావించిన తీర్పులనే మాత్రము గమనించక కన్నులముసికొనుట విచిత్రమనియు పలికిరి. మద్రాసు 44 కేసు వివరముల జదివి, మర్యాదాధిపతి కేవలధర్మకర్త గాదని నిరూపించిరి. ఈ బిల్లువలన మర్యాదాధిపతులు బోధనకు సేవకులు గను బానిసలుగ నయ్యెదరు. మైసూరు హిందూసంస్థానముగలచే ముములపై ప్రభుత్వాధికార ముండిన గలుగునట్లు మేమియు లేదు. ఈమతములు ఆధ్యాత్మికగృహములు. అనేకమతములు చాలసక్రమముగ నిర్వహింపబడుచున్నవనియు, ఎదుటిపక్షము వారు జరుగచే మత్తెక్కి న్యాయమును గమనింపలేకున్నారనియు, ఈబిల్లు తీర్మానింపబడి గవర్నరు, గవర్నరుజనరలుగారిల యామోదము వడసినను ప్రజాభిప్రాయమునకు ప్రతిపక్ష లుగునీ బిల్లు ననుసరించి పరిపాలన జరుపుటకు సహకారము జరుపకుండుటలో మర్యాదాధిపతులకు ప్రజలు బానిసలుగ నిలిచెదరు అని పలికిరి.

గౌ. పానుగల్లురాజుగారు మాట్లాడుచు కొందరు మర్యాదాధిపతులు చాలగౌరవనీయులు, పరమధర్మము గలవని తామెరుంగుదుమనియు, కాని అందుచే ఆమతముల నీబిల్లుక్రింద కేర్పరాదనుట సహేతుకముగాదనియు, ఈమతములలో ఏకొన్ని మాత్రమే అధికభాగము చాలధనము గలిగియుండి ఆక్షేపణీయమగు పనులకై వెచ్చింపబడుచున్నవనియు, మర్యాదాధిపతుల స్వంతకై గాకపోవుటచేతనే ఆతరు ధర్మకర్తదత్తపు అస్తిపై సర్వహక్కులు గలవారు గారనియు బలిగిరి.

పిదప ఉపపాదన వోటుకు బెట్టబడి పీఠిపోయెను. పోలు గైకొనగ 20 అనుకూలము, 42 ప్రతిపక్షము, 8 తిట్లకులు లెక్కింపబడిరి.

అనుకూలరందు ప్రభాకరతంపన్, మాధవరాజు, నారాయణనంబూద్రిపాడు, సల్లానా, యస్. ముత్తయ్యమొదలి యారు, సత్యమూర్తి, టి. ఆదినారాయాచెట్టి, పి. అంజనేయులు, ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, టి. యమ్. నరసింహాచార్యులు, ఏ. యస్. కృష్ణారావుపంతులు, పి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు, తులసీరామగారలు గలరు.

ప్రతిపక్షరందు ప్రభుత్వసభ్యులు, మంత్రులు, ప్రభుత్వకార్యదర్శులు, సర్. కె. వి. రెడ్డి, డా|| సి. నరేశముదలి యారు, న. దేవేంద్రుడు, ఆర్. మదనగోపాల్ నాయుడు, బి. మునిసామనాయుడు, ఏ. రామసామిముదలియారు, ఏ. రంగనాథముదలియారు, పి. కేశవశెట్టి, కేశవరెడ్డి, నీతారామరెడ్డి గార్లు గలరు.

తిట్లకులలో సి. వి. యస్. నరసింహరాజు, కె.కోటి రెడ్డి, చల్లపల్లిజమిందారు, బి. రామచంద్రారెడ్డి, పి. వి. వెల్లింగిరి గొండకు గారలు గలరు.

సందర్శితము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0—8—0

ఒక డబ్బీతైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొటిములు మచ్చలు మానును. ముఖము కాంతిబారి, నున్నగా అద్దముపై ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వము కలిగి నాజాకు లేదును. ఈతైలము మంచి కువాసన దలిగి మిగడవక నుండును. అమృతాంజనం డిప్రో, మదరాసు - బొంబాయి

నేటి దినచర్య

మలబారు టెనన్సీబిల్లు

సభవారిచే నామోదించబడుట

స్వల్పసవరణలపై చర్చ

చెన్నపురి కాపనసభ ఈయముము తిరిగి సమావేశమైన పుడు మలబారు టెనన్సీ బిల్లుపై తుదిచర్చజరిగెను. ఈవిషయన చర్చింపబడిన సవరణలు స్వల్పమైనవగుటచే సభ యంత యా త్సహపూరితముగ లేదు. సభ్యుల స్థానములు గూడ చాల పలుచగ నుండెను. దాదాపు 40 మంది సభ్యులు మాత్రమే హాజరైరి. ప్రేక్షక స్థానము లన్నియు పూర్తిగా ఖాళీగా నుండెను. ప్రేక్షక ప్రముఖుల గ్యాలరీయందుమాత్ర మిద్దరుముద్దు మరయాళవాసులు మాత్రము కూర్చొని చర్చను వినుచుండిరి.

స్వంతముగ సేవ్యమొనర్చు కవులుదార్లు

ఈచట్టము గావించుటకు పూర్వము కవులువారుగ నుండినను స్వంతముగ సేవ్యమొనర్చుకొనక చట్టము కావించబడిన అనంతరము సేవ్యమునకు ప్రారంభించువారు, సాగు జేసుకొని కాణముదారులుగ గాని, కుడికాణముదారులుగగాని, కవులు దార్లుగ గాని పరిగణింపబడగూడదు అను సవరణమును ఆరవ క్లాజునకు జేర్చవలసినదని ప్రభాకరతంపనుగా రుపపాదించిరి. కాని సవరణ పీఠిపోయెను.

నికరపుపంట

"నికరపు పంట" అనగా ప్రభుత్వమువారికి చెల్లించు పన్నునకు అయిదురెట్ల మొత్తము అని నిర్వచించవలసినదని జె. ఎ. సాల్వానాగా రుపపాదించుచు, నికరపుపంటయన సేమో నిర్వచించబడకపోవుటవలన చాల కష్టములు సంభవించి వ్యాజ్యములు హెచ్చిపోవుచున్నవనియు, సాధ్యమైంకవరకు వ్యాజ్యముల కవకాశము గలుగకుండ జేయవలెననియు నుడివిరి. ప్రభాకరతంపనుగారు సవరణ నెదిర్చిరి. సవరణ వోటునకు బెట్టబడగా పీఠిపోయెను.

పిదప అచ్చుచట్ట పదముల సవరించు స్వల్పసవరణలపై చర్చ జరిగెను.

డి. బ. కృష్ణమనాయగారు తుమమాటలాడుచు, ఈ బిల్లును కాంతముగ చర్చించి, ప్రస్తుత పరిపూర్ణావస్థకు గొనివచ్చిన కాపనసభవారికిని, కాపనసభ్యులకును కృతజ్ఞతను దెలిపిరి. ఇదివరకెన్నియో కమిటీలు ఏర్పరచబడెను. ఎన్నియో కమిటీలు నివేదికల నంపెను. కాని వలబారు రైతుల కష్టముల నీడేర్చుట కినుమంజియైన యొనర్పబడలేదు. ప్రస్తుతకాపనసభవారి బిల్లును చర్చించి ఆమోదించి చిరకాలమునుండి వివాదగ్రస్తముగనున్న మలబారు రైతుల సమశ్చేసు పరిష్కరించిరి. జన్మిలుగూడ ఈ బిల్లును ఆమోదించి సహకారభావముతో నిర్వహించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఈబిల్లువలన, జన్మిలహక్కులు సంకృష్టిరముగ రక్షింపబడెను. జన్మిలకు ఈబిల్లు కలన నెట్టి నష్టమును గలుగలేదు. అంతయిగాదు. వారి కిదివరకు లేనిలాభములు చాల గలిగెను.

గవర్నరుగారి బిల్లును అంగీకరింపరని చర్చ సంబంధమున కొన్నివాక్యముల వింటిమి. ఈవిషయమున ప్రభుత్వమువారి కొకమాట చెప్పదలచితిని. ఈబిల్లువలన ప్రభుత్వమువారి హక్కులకుగాని అధికారములకు గాని ఎట్టిభంగమును గలుగలేదు. మలబారు రైతులకు భూస్వాములకును గల సంబంధములను మాత్రమే ఈబిల్లు నిర్వచించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారే చాలకాలమునకు పూర్వమే ఇట్టి బిల్లులను చేసినవి. వారులు జేయక పోయినపుడు-ఈసభవారు గావించిన బిల్లు నంగీకరింపవలెను. అందుచే ఈబిల్లు కాపనమునకులు జేయుట ప్రభుత్వమువారి విధి. ఈవిషయమున ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తమధర్మమును నిర్వహించి కాపనసభవారి నిర్ణయమును గౌరవించెదరని నమ్ముచున్నాను. ప్రభుత్వమువారి బిల్లు నంగీకరించుట వలన - మలబారు నందిక విప్లవములు గలుగకుండ జేసెదరు. మలబారు నరిదింకెవరకును గలుగుచున్న విప్లములకి భూస్వామిరైతుల సమస్యయే కారణమని చిరకాలమునుండి అధికారులు దెలుపుచుండిరి. ఈ బిల్లువలన నాయసంకృష్టి తొలగింపబడును. అంతియగాక ఈ బిల్లువలన మలబారునందలి ప్రజాసామాన్యమంతయు ఆత్మగౌరవముగల వారగుదురు.

మాధవరాజుగారు

జన్మించి ప్రతినిధియగు మాధవరాజుగారు బిల్లు పెరుగుచు, బిల్లుచాల అక్రమమైనదనియు, ఈ బిల్లువలన జన్మించు చున్నవనియు నుడివీరి. ఈ బిల్లు గావలెనని నులబారు ప్రజలందఱును చిరకాలమునుండి ఆందోళన మొనర్చుచున్నారను నిజము సరికాదు. మలబారునందొక కుటుంబమునందొక రిట్టివి గావలెనని గోరుచున్నారెడల అటుంటియునంతే హరియొక ధర్మము బిల్లునకు ప్రతిహతులుగనున్నాడు. సి గోపాలమివన, శర్. శంకరునాయుడుగార్లు బిల్లు న కనుకూలముగ నున్న యెడల వారిమే నల్లులు బిల్లునకు ప్రతిహతులుగ రావలెననుచున్నాడు. ప్రస్తుతము మలబారునందు సాంఘిక నిరంకుశత్వము వ్యాపించియున్నట్లులు శృద్ధా వాయుగారు వర్ణించిరి. ఇందెట్టి సత్వమునలేదు. ఇతర జిల్లాలలో తాలూకా బోర్డు సభ్యుడగు ఆది ద్రావిడ పెద్ద మనిషిని సభలోనికి రాని యర్హతవనియు ఆతనిని బయటనుంచినయొ మొన్ననే సభలో తొలగివేడెను. మలబారునందెట్టినిదర్శ మొక్కతెనుకను జూపగలరా? చూపకలరు. అట్టి మలబారునందు సాంఘిక నిరంకుశత్వముగనుగనున్నది చెప్పబడుటలేదు. మావళా విప్లవము : కుర్రకురు దుష్టి న్నిడెడు కారణమునాదనగూడనిట్టి తప్పువాన నయే. కిలాఫత్తువనుచు స్వరాజ్యోద్యమమును మాపిరా విప్లవమునకు గారణమని ప్రభుత్వమువారు నేక పర్యాయములుపదేపదే ప్రకటించియుండిరి. దీనినిజట్టి జూచియెడల విప్లవమునకును భూస్వామి—కుర్రుల సమన్వయమున ఎట్టి సంబంధములేదని చెలియవలెను.

సి. గోపాలమివనగారు బిల్లును బలపరచుచు, ప్రస్తుతమున్న రైతులకు సంబంధములే నీ బిల్లు పిరవరచుచున్నదేకాదు వేరుగావనినదివిరి.

మాయుడు సామెలుగారు బిల్లును బలపరచుచు, దీనిని ఈ తర మలబారునకుగూడనర్హతకలదుగాను విచారకరమని నుడివీరి.

వి. వి. గోపాలమివనగారు బిల్లును బలపరచుచు—ఇక మీద మలబారునందు కార్మికసమస్య చాలకష్టమవునుననినదివిరి. ఓధవారంటిల ఫలహారములకు లేచిరి.

శాసనసభా ప్రశ్నోత్తరములు

శ్రీశ్రీశ్రీశ్రీ

డవాలుపై ప్రభుత్వపుమార్కు

కె. రఘునంద్రబాబుగారు:— ప్రైవేటు కంపెనీలు, కేంద్రాల బండ్లలోను డవాలుపై ప్రభుత్వచిహ్నము ను కీర్తింపు మార్కు నిషేధించియుండిరా? ప్రభుత్వసాధనలడవాలుగూర్చి యెట్టి నిబంధనల గావించిరి?

ఉ:— కీర్తింపు మార్కుగాని, అటునంటి మార్కు ఇంకేరయిన గాని యితరులు ఉపయోగించుట లేదు. అట్లుపయోగించినవారు పీటలకోడు 171 ప్రకారము శిక్షార్హులగుదురు. ప్రభుత్వసాధనల డవాలుగూర్చి కచ్చితముగ నిబంధనలేమియులేవు. వివిధకాలవారు వివిధరంగల డవాలు వానిపై వొకేరతి బిల్లుల నుపయోగింతురు.

ప్రభుత్వోద్యోగములందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము గూర్చి విచారించ నియమింపబడిన కమిటీ రిపోర్టుకొరకు ప్రభుత్వము గారింకను వేచియున్నాడు. ఇట్టి కేసుయు సమాచారము తెలియరా లేదని పాలడానాగారిప్రశ్న కు త్వరముగ చెలిసెను. సెకండరీ విద్యార్థులనుదర్శనంపుపు నివేదిక గూడ నింకను నశ్యము.

ఇది మీ కు తెలియునా?

స్తవ్ భేకరులన్నియు నిజముగా పూర్తిసా నిధ్యము నిచ్చుటకే తయారు చేయబడుచున్నవి. 5 గురు కూర్చోచుబుడియందు ఐదుగురు పెద్దవారు గూర్చును చూచుకొనుటకును, కూర్చోచుటకును మోచేతులను ఉంచుకొనుటకును విశాలమైన చోటుగలదు.

విశాలముగా నుండకలెను. మిసాఖ్యంతయు దీనిపై ననే ఆధారమున్నది. ఇది స్టవ్ భేకరులందు సమృద్ధిగా గలదు. స్టవ్ భేకరులందు ముంగిరిభాగము నందు, లేక వెమక క్షామములందు కూర్చొని, పరీక్షించిచూడుదు.

(4) రోమర్ డాన్ & కో
2/17 మౌంట్ రోడ్, మద్రాసు.
ROMER DAN & Co.,
2/17 Mount Road, Madras

మతకలహములు నివారించుటెట్లు?

రాజకీయ సంస్కార శాసనము

హోంమెంబరు, మాళవ్యా ఐక్యము

భారతశాసనసభయందు వృథాచర్చ

స్త్రీలకు భారతశాసనసభాభ్యర్థిత్వ మొనగుట

సిన్హ, సెప్టెంబరు 1.— ప్రస్తుత మతకలహముల కారణములను పరిశీలించి నివారించువేయుటకు అభిభృత సమావేశమును జరుపవలెనని యామాలుగారు చెప్పిన తీర్మానముపై రంగారాజ్యగారు సవరణప్రకారము నేను జరుగుచున్నదినుటకు ప్రేక్షకులు అసెంబ్లీ గ్యాలరీలు పిక్చర్లునటుల నచ్చిరి. చాలిగో మాట్లాడుకొను మాటలబట్టిమాడ చర్చ ప్రారంభమైనది. తీర్మాన ముచేతపాఠానిమగనునటుల నందర యభిప్రాయము గానించెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

మొత్తముమీద 16 ప్రశ్నల కుత్తరము లీయబడెను. వాషిగోగారు ఇర్విను ప్రభువు అసెంబ్లీ ప్రారంభోపన్యాసమున 6 శేల మైళ్ల కొత్త రైల్వేగూర్చి చెప్పినదానిపై ప్రశ్నింపగా త్వరముగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు యా క్రిందితెలులు 500 మైళ్లవి ఆగోచనలో నున్నవనియు, అది లాభకరముగ నుండి వని తోచిన పని ప్రారంభించబడుననియు తెప్పిరి. (1) మహారలు పూరు నుండి నవాబుషాకు కాఖలతోగూడ ఒకలైన (2) సీతా తోడునుండి కనిబారకు కాఖలతోగూడ ఒకలైన (3) దోడా పూరు నుండి బాకోబాబాదు కొకలైన (4) నవాబాహ్ నుండి ఖడికొకలైన (5) పికోరు మీదుగా జోలునుండి జూడోకొకలైన (6) బొంబాయి సింధు కన్య ను రైల్వే.

ఈ చివర రైలు విషయమై ఆగోచించుటకు ఒక అఫీసరు స్పెషలు డ్యూటీమీద నియమింపబడెను. ప్రస్తుతము కరాచీ కాన్పుగు రైలువలన లాభము వచ్చునటుల గానించును.

యకూబుగారి తీర్మానము

అంతట యామాలుగారి తీర్మానముపై చర్చ ప్రారంభింపబడెను. కే. సి. రాయగారు లేచి, తమకొక తీర్మానము గలదనియు, అ సలు తీర్మానము నకు బదులు తాని నుపపాదించ ప్రముఖ నుండునాయనియు నడుగగా అధ్యక్షుడు సమయము వచ్చినపుడు మానింప నిచ్చెరమనిరి.

లాల్ బా లజపత్తాయి ఛర్చ నాపవలెనని

యవపాదించుట

ఈతీర్మానముపై చర్చ నెప్పటికో అపివేయవలెనని ఉపపాదించిరి. వెంటనే శాసనముకేతు పీలుపడవని వారు తెప్పిరి. చర్చ సభ కానున్నవారి పేరెత్తుండలైటి విషయముల దేవండ జరుగ పీలులేదని వారి యభిప్రాయము. ఇందు వలన విద్యేమ మెక్కువగును గాన ప్రస్తుతము చర్చకు సమయము గాదని చెప్పిరి.

సర్ హరిసింగ్ గౌగారు యిప్పు డీర్విషయమును అపివేయ వలసపడవనియు వెంటనే సరియైనదిగైయును గావించవలెననియు సభ్యులు కొంత నిరోధముతో మాట్లాడవచ్చుననియు జెప్పిరి.

సర్ అబుల్ ఖయ్యాం

చర్చ ఆపుట యిష్టములేదని చెప్పుచు వచ్చే చెడుగు వెంటనే రానియవలెనని. ప్రతిరోజును పత్రికలందు మతకలహముల గూర్చి చర్చ జరుగును. సభ్యు లెవ్వరును దాని గూర్చి చాలిగో మాట్లాడుకొనెదరు. అట్టితరీ సభయందు దా విషయము ను చెనుక తెలుటయెల? లాల్ బా లజపత్తాయిగారి విషయమై మొన్న వీమధ్య దీర్ఘోపన్యాసము గావించిరి. ఏదో ఒకటి చేయవలసియున్నది. ప్రభుత్వమువారి తొలికావము తాని జేయుటకు యెడల చర్చనుండి కొంత ఫలము గలుగవచ్చును. బెంగాలు ఆర్మీ నెన్న నంటి దానిని గావించుటకు ప్రభుత్వమునకు బలమేర్పడగలదు. (నవ్వు) ఉత్సవములతో గాని బిల్లులతో గాని జోక్యము గలిగించుకొనువారిని మక్కులవలె కాల్చుటకు యీసభ వారు సభ్యులవారికి స్వేచ్ఛనువచ్చును. (నవ్వు) లేదా ప్రభుత్వము నిందు రానియగ్గుడ నుభయమతములవారును తొలగివేయవలెననియు నీయవచ్చును.

హోంమెంబరు

తీర్మానమును యామాలుగారుపపాదించినయొ, రంగారాజుగారు సవరణకాడ నుపపాదించినయొ, తీర్మానమునందు దేబడిని ఆంశము ముఖ్యమైనదని స్పష్టముగచెప్పదని సర్ అలెగ్జాండరు మాడ్డియతుకెప్పెను. ఇది చాలానుఖ్యవిషయమైయున్నది. ప్రభుత్వమువారి ప్రత్యుత్తరములేవండ యావిషయమై రెండు శాసనము లుండెననియుజాలనిరి. కాబట్టి వారు చర్చనాపు నుపపాదమును యెడిరించుచున్నా యిరి. అంతట లాల్ బా లజపత్తాయిగారి యావపాదమును! వోటుకు పెట్టగా ప్రోసిజేయబడెను. అంత చర్చ సాగింపబడెను.

కబీరుద్దీనుగారు

చర్చకు ప్రారంభించిరి. సమావేశమును జరిపి యేమియు లాభములేదనియు, ఆర్థికపక్ష ఆసలువిషయము లన్నియు క్లిష్టమై పెడప్రోవలబట్టినదనియు వారుతెప్పిరి. ప్రస్తుతపరిస్థితులలో ప్రభుత్వభిప్రాయమే యుక్తమనది. వారు సరి యనకొన్నటుల జేయుటకు సంపూర్ణాధికార మియవలెను. శాసనసభలందును సర్వీసులందును మహమ్మదీయ జాతికి సరియైన ప్రాతినిధ్యము లేదు. వారికి నేమాత్రము తాళవలసిన కబీరుద్దీనుగా రనిరి.

యస్. కె. దత్తాగారు

ఐకమత్యసభయందు సభ్యులుగనుండిన యస్. కె. దత్తాగారు 15 నిమిషములనిపు మాట్లాడిరి. ఆచివర హృద్యములు చెలరేగెను. ఐకమత్యసభయందు అందఱను యేకముగనుండి స్వర్ణలాభములన్నియు సందరును పంచుకొనునటుల యిష్టపడి రని తోచెననియు, యిప్పుడు వారికి మతమున్న నేమియో చెలియుచున్నదా యని ఆశ్చర్యముగ నున్నదనియు చెప్పిరి ఆన్ని మతముల వారును ఒకపద్ధతిని నమానాభిప్రాయముల చెల్లెదరు భారతదేశమునకు ఆకాంతిరుగ్మత యేర్పడెను. మతకలహములు దాని చిహ్నము ఘాతమును, మహమ్మదీయజాతి ఆర్థికముగ కష్టపడుచున్నది. ఈసంపు గైకొని కొందరు స్వలాభములను స్వప్రయోజనముల సాధించుకొనిరి. వాయువుల సమావేశ మగుటవలన పరిస్థితులు చక్కబడవు. మతముకన్న ముఖ్యముగ విషయములు గలవు. మతమునందలి లోపలనున్న అసంతృప్తిని చెలువరించునది మాత్రమే. ఏ సమావేశమైనను విషయము గాంచవలెనన్న యేకమగుటకు వాంఛయుండవలెను. ఇట్టివాంఛయున్నదా యని వారికి సందేహముగలదు. ఇక్కాలపు యువకులవిషయమై అనుమాన మేమియులేదు. ఇప్పటికి నలుబదిసంవత్సరములనుండియు భారతప్రభుత్వము దేశమునకు ధర్మనాయకత్వమును విడుచుండుట యిక్కాలపుసూర నునలయును. భారతప్రభుత్వమును రివేల్ మైళ్ల దూరముననున్న ముగ్ధా అధికారితో కట్టిక్రముట యెందులకా యని ఒక్కొక్కప్పుడు వారి కాశ్చర్యము గల్గుచుండును. భారతప్రభుత్వముపై వారికి కట్టుబడియుండకుండ ధర్మనాయకత్వము నేర్పవలెననిరాదు! వారు చేయగల మహత్కార్యము భారతదేశమును శాంతిముగ నుండునటుల జేయుటలో మున్నుండవలెనని. ఇందు ప్రభుత్వమువారు ముందుకు జనునెడల గోమతము వారికి తోడ్పడగలదు. (హర్షము)

సర్ డెనిస్ బ్రై

విదేశాంగ కార్యదర్శియగు సర్ డెనిస్ బ్రై వాగ్దాటితో నిలుల ప్రసంగించెను. “చివరకు మాట్లాడిన వారి ప్రసంగములన్నియును లాల్ బా లజపత్తాయిగారి యవపాదనము యుక్తముగాదని నిరూపించెను. దత్తాగారు. ఇచ్చిరి తగినయంపవ్యాసమును తీర్చిదిద్దమనదాని కొసంగ చుచిన్న స్వల్ప సంఖ్యాక జాతియైనను యాక్లిష్టసమన్వయ తోడ్పడవలెనని జూపిరి. కబీరుద్దీనుగారి ప్రసంగమును వినునప్పటికి పికి గల్గెనుగాని చర్చవలన నెట్లయిననోమి సునికప్రభాముగల ప్రాంతియరు సభ్యుడు శాంతించెను. (నవ్వు) చాలనేపు మాట్లాడ

నంద కూర్చున్న నామెనూడ ఈచర్యయందు సహాయ గాన్ని
చేసెను. తీవ్రమగు కిష్టమున నీవిషయము చర్చించిపరిష్కారము నా
కర్మముగనుండెను. నిరోధము చాల గనుపరచుటలేదు. అట్లుం
డు ప్రకృతిసిద్ధముగూడాను. ఎందుకనగా విదేశవంశముత్ర
భయములేనపుడు దేశకాంతికిగల యచటి యాపద్రవముదప్ప మరె
యొక దేశముననున్న యుండెను. ఈవిషయము మంచిసలహా
నీయవలయున్న కర్మరాజ్యపక్షము కరెన్సీ కిల్లువంటి ముఖ్యుని
మయ మిప్పుడువచ్చి భారతదేశ సాభాగ్యమునకు ముఖ్యునిగ నీ
విషయము చర్చనవచ్చినపుడు రాకుండుటచాలా బోయముగదా?
(హార్షము) భారతదేశ ఆధ్యాత్మికాధికారము నిజమైనదాని భావ
ము యిప్పుడురొక్కటికిని అసహాయమును వదలివేయటం యెందు
న్నది. (మరల హర్షము) సభ్యులు ధీరత్వముతో మందముగ మా
ట్లాడినది పిరికిదనముచేగాదు. వారినోటవచ్చినవారులు పూర్వా
గా రావలసినవిధముగనే వచ్చెను. ఇట్టిచర్య యితివరలూ వెళ్ళ
దును జరగలేదు. నాయకులు చేయవలసినపని చేయలేదనియు
చేయరానిది చేసినదియు జెప్పబడెను. ఇప్పుడు దానియేమి
యు లేదు. నా యకు లప జ య ము గాం తి ర ని
తై త్రి కం గీ క రిం యట న ల న మ ర ల జ
యము గాండుటకు కష్టమేయనను. ఈవ్యవస్థను పిచ్చి మత
కలహములను భారతదేశము బాటబాలనన్నయేవల యా సభ
యందుండియు లాభములేదు. ఈసభ యేమియో జేయనని ఆ
నెట్టుకొనియు లాభములేదు. యాసభ జేయగల్గిన జేమియునుం
డెడి ప్రభుత్వమువారు తమకున్న కక్షినంతకు ఉపయోగించి
యొకవ్యయను బాటవలెనని దాక్టరు దత్తాగారుకోరిరి. ప్రభు
త్వమువారు లా ఆర్డరు స్థాపించుటకు జేయగల్గినది చేసిరి. దా
క్టరు దత్తాగారున్న నీతి ధర్మకార్యమును ప్రభుత్వమువారు చేయ
గలరు. చేయుచుండిరి. యింకను యెంతయోచేసెదరు. ప్రభుత్వ
మువారు ప్రజలను నీతితోనుండవలసినదిగ విజ్ఞప్తి జేయుచున్నా
రు. అందుకు యెంతయొక్కవగ తోడ్పాటున్న అంతయొక్క
వగ ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమును ధర్మహక్కున నడుపగ
లరు. (హర్షము) ప్రభుత్వమువారు చేయగల విహాయము జేసె
నిరు. కాని ప్రభుత్వమువారు చేయజాలనిది రోగమును ముచ్చ
టలరు. నైక కాన్యము దుచ్చిపాములను మాత్రము పోగొట్ట
గలరు. రోగము లోపలనుంకి కుదిరిరావలయును. యాహు
గారు ప్రసంగించుచు భారతదేశమందలి మటుంబములలో బొం
దు సంఘోషము, ఉత్సవములు, పండుగలు అన్నియు వచ్చి
పోయినవని చెప్పినవారులు దత్తాగారికిలనే నామను కళోరము
లుగ నున్నవి. ఈమాటలు సామాన్యములు గ నండి
యీ సమస్య వెంటనే పరిష్కారము గావలసిన దని తలె
సె. అప్పుడప్పుడే సమస్య పరిష్కారముగాగలదాయని భారముగ
గాన్వింపచుండును. ఇది పరిష్కారము గావలెనను భావము
భారతదేశమంతటను వ్యాపించినది. ఈమాటయు రాజకీయ
వేత్తలయొక్కయు, అధికారులయొక్కయు చేతులలో లే
దు. భారతదేశ స్త్రీలును, బాలుకును తమపురుషులకు యిండ్లయం
దు మటుంబసంఘాతీయ సౌఖ్యమును నలవడజేసి లోడ్డడలెను.
(దీర్ఘహర్షము.)

దుమాసియాగారు

మైసూరికి జాతినభ్యుదయ దుమాసియాగారు స్వల్పసంఖ్యాక
జాతు లీసమస్య పరిష్కారమునకు లోడ్డడవలసియుండునని చె
ప్పిరి. బెంగాలు విభజన రోజులలో ఒక పార్టీనాయకుడు
కాంతిస్థాపన ప్రయత్నముల జేయుచున్నటుల జ్ఞాపకముండెను.
తప్పంతయు మతనాయకులచే యెయ్యన్నది. ఉభయజాతులును
గలసి నైతానుప్రభుత్వముపై బడవండ ఒకరిపై నొకరు పడుట
తలక్రిందుగ నున్నదనిరి. ప్రభుత్వమువారు మతకలహముల ప్రో
త్సహించుచున్నారని నూచింపబడినందులకు వారు విచారమును
దల్పిరి.

అభ్యుత్థాను:— అర్ధరు. అర్ధరు.

ఈచర్యయం దెవరుగాని ప్రభుత్వమువారు మతకలహము
ల చెందుచుండిరిని చెప్పియుండలేదు.

అంతట దుమాసియాగారింకను మాట్లాడుచు తమకు స
మాజే విజ్ఞమనియు, యిది జరుగుటకు ముందు నాయకులలో
ప్రతిపత్తి కుదురవలెననియు జెప్పిరి. జాతిప్రాతినిధ్యమే తీసిక
యెనెడల వారి కేవిధమైన ప్రాతినిధ్యముండగలదు. జాతిప్రాతిని
ధ్యమునే దీనివేయనెడల యాదేశము నెత్తురు వదలగుట నిశ్చ
యము. వారనిరి.

ప్రభుత్వ ప్రత్యుత్తరము

ఈసమయమున ప్రభుత్వస్థితిని తెలియపరచుటకై సర్
ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మధ్యమనుగారు లేచి యిట్లు జెప్పిరి. "మహమ్మదు
యాహు గాంధీగారు రంగారాజుగారును ఉభయజాతులను సుఖిగా

వలెని గావించిన ప్రపంగము లద్భుతముగనుండెను. ఇదివర
కొకసారి విరద్ధికిని యెంత భేదాభిప్రాయములుండెడివి! (న
వ్వు) ఈ సమయమున స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులు లేనందులకు విచా
రముచున్నది. ఇటుల మట్టబూని మానము వహించుటవలన ప్ర
యోజన మేమియునుండదు. మతసహస్యక గూర్చి ప్రభుత్వము
వారి ధర్మములు రెండుగలవు. ఒకటి లా ఆర్డరుల రక్షించుట.
రెండవది ఉభయజాతులకును రాక్షసదుర్మటు. దాక్టరు దత్తా
గారు చెప్పిన ధర్మవిజ్ఞప్తి విషయమై ప్రభుత్వమువా రేమియు
జేయకుండలేదు. ఈ మధ్య ఇర్విన్ (ప్రభువు) పెచ్చుపర్థ క్ల
బ్బులో నుపన్యసించినపుడు ఆ నైతికధర్మమేమో వ్యక్తము జే
యబడినది. రాజనీతిజ్ఞుడు ఉన్నతి ధార్మికులకు జేయదగిన ధ
ర్మవిజ్ఞప్తి అత్యుద్దియే. అయ్యది అన్నివిషయాలవారిచే బాగు
గ గ్రహింపబడినందులకు సంతోషముచున్నది. (హర్షము)
ముఖ్యునిగ రాక్షసదుర్మవసరియన్నను ఇర్విన్ ప్రభువు సభా
ప్రారంభమున జెప్పినటుల లా ఆర్డరుల పోషింపబడిన భారము
గూడగలదు. ఈ విధి ఒక్క భారతప్రభుత్వము బాదగోక,
రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల బాదను, స్థానికాధికారుల మీద ను
గలదు. ఎక్కడినా రక్కడచేయవలసినపని కొంతగలదు. మాట
లచేగాక చేతలచేతనే పనిగాగలదు. అన్నిచోట్లను అందరుగలసి
చేయవలసిన పనిగలదు. భారతప్రభుత్వమువారు ప్రతి గ్రామ
మునకును జోయి తగాదాలను పరిష్కరింపవలసిన లాభము
లేదు. భారత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల ద్వారా
పాలింపబడును. వారు మరల తమ యేకత్వి ద్వారా పా
లింపబడుదును. మతకలహముల విషయము పరిష్కరింపజేసే
ప్రభుత్వ మాన సమను బాధించుచుండెను. ఈవిషయమై 1916 లో నొకసారియు, మరల 1924
లోను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ప్రానియించిరి. అప్రత్యుత్త
రములనుండి జేసిన యంతయు మతకలహము లెక్కడగల్గినను,
అచటి అధికారులు అసభికారులను ప్రజానాయకుల సహాయము
నే గోరుచుండిరి. మతకలహముల నెల్లకాలము నాపుట మాన
పురితము గాదు. కాని ప్రభుత్వాధికారులు రెండుపార్టీలనేకము
జేయ నెప్పుడను ప్రయత్నము జేయలేదన్న సహింపజాలను.
ఇదివరలో నీమతకలహములు యేవో కొన్నిచోట్ల కొన్ని మత
దులనర్థ జరుగుచుండెడివి. ఇప్పు డీతగాదా లెక్కడ వచ్చినను
భారతదేశమునందలి హిందువు లందరకును మహమ్మదీయులంద
రకును వర్తించు సాధారణసమస్యగ భావించబడుచున్నది.
ఇప్పు డీరోజున నీమతప్రవచనము బాటవలయును. మున్నీక
సారి ఒక్కొక్కచోట ప్రజలు సమాధానమునకు వచ్చెడివారు.
కాని లైటివారు అడ్డుకునుపరికి మరలవలెల గురువువారుగా,
(వినుడు వినుడు) ఇప్పుడు మతనాయకులు సమాధానమునకు
వచ్చుట కిష్టములేనట్లు. కాబట్టి వారిదగ్గరను పోవనవి
ములేదు. దగ్గరయి చెప్పవలసింది జనసామాన్యమునకే. ఈ
పని ఆమాచోట్ల నధికారులే జేసెదరు. భారత ప్రభుత్వము
వారు రాష్ట్రీయప్రభుత్వముల ద్వారా తామునసరింప విధాన
మును నూచించెదరు. ప్రతిచోటను ఆయా నాయకులు సద్భావ
బాంధవ్యముల గలుగజేయాలెను. ఉత్తరదేశ నాయకులు యీ
విషయమై తమయభిప్రాయముల జెలుపగోరెదను. ఈవిషయ
మై యింకవరకును తరలహములు లేని దక్షిణదేశమువారు మా
ట్లాడిరి. మార్చీ మామిళ్ళు యాహులుగారి తీర్మానముసార
ము ప్రభుత్వమువారు మతవిషయములందు జోక్యము కలుగజేసి
కొనజాలరు గాన శాసనమేమియు చేయజాలరు. రంగారాజు
రుగారి సవరణప్రకారము ఆభిభారతదేశమునంతను దిరిగి విశా
లమగు విచారణ జేయవలసియుండును. సమాజేమైనను ఆలోచ
నియవలెనని బయలుదేరునెల రంగారాజుగారు పోగొట్టవలెనను
కొన్న తగాదాలే మరల తలయెత్తగలవు. అయినను యీచర్య
నాకిష్టముగనేయున్నది. ఇందువలన ప్రభుత్వమువారు యీము
ఖ్యునియమై అసభికారసభ్యుల భావములను తెలుసుకొన
గల్గుదురు." (హర్షము.)

రాజా చనభరు అలీ

ప్రస్తుతపు మతకలహముల నివారణోపాయమును గనుగొ
నట కష్టముగాదని జెప్పిరి. ప్రజలు ఒకరితోనొకరు పోట్లాడు
కొనగోరరు. దీని కంటకును మూలము అప్రధానమున సాయ
కులు కొందరుగలరు. మంచిప్రతిభగల నాయకులు యీకలహ
ములనాప నిశ్చయించుకొనునెడల అది జంటనే అగలగు.
జోంమొంబరుగారు ప్రభుత్వమువారు లాఆర్డరుల రక్షించి అన్ని
జాతులకును సమన్యాయము గురుతులుల జేయ నుద్దేశించిరిని
చెప్పినందులకు సంతోషముచున్నది. ప్రభుత్వమువారు సభయె
దులునున్న గూఢన సంగీకరించిన యీసమస్యయును నెడ నిశ్చయ
ముతో నున్నటుల కష్టముగాగలదు. సభ జరుపుటకును బాధ

ముండదని చెప్పుదురేగాని జరుపుటవలన వ్యవహారములేదు. ఆ
సమాజేమైనను నెట్టికర్మమును జరుగకపోయినను దేశములో
నీతి మరింత చెడిపోయియున్నది. ఈసమాజేమియుండు ఉభయ
మతములనున్న భేదముల గూర్చి నిర్ణయము గావించ
వచ్చును. నుకీదులయెటుల వాద్యములు, గోపాత్యమున్నగునవి
జేయవచ్చెనవి. మతదులయెటుల వాద్యములను పహుచ్చియు లా
పరాదనియు, హిందువులు గోపాత్య కష్టపరచుచున్నది
ప్రకటనముతో సంతయు సరిపావును ఇంకను మిగిలిన భే
దాంశములు, మతస్వగ్గుండ నేవకులు ఆభాదాలు, ఆక్రమ హ
ర్మముల మతభేదముజేయుట స్వచ్ఛందసేవకుల విషయమున ను
జోవిరదము నందిది చూచుచున్నా ముగాన నాయద్యమునుండ
దివేయవచ్చును. అయితే దానిస్థానే అందరు హేతులు గల రక్ష
ణవర్గము నేర్పాటుజేయవలెను. జేపాదాత్మ్యమును హింపాచిం
చుట అవసరమే. కాని యిప్పుడున్న ఆభాదాలు మతకలహతై
యన్నవి. ఇది ప్రతిజాతికి నుండవలెను. ఆక్రమహర్మముల
మతభేదముజేయుట నాపవలెను. జాతిప్రాతినిధ్యము మున్నగు
రాజకీయవిషయములు ప్రభుత్వ నిర్మాణములో భగిష్కారము చే
యవలెను. నానాతివారికి మతకలహములతో నెక్కడమెడది
కాబట్టి శాసనముజేసి వాని సంత మొందింపగోరెదము. కాబట్టి
రంగారాజుగారి సవరణను జలపరచుచున్నామని జెప్పిరి.

కర్నూలు శ్రావణ

భారతప్రభుత్వ యాజమాన్యమున శివసేవ జరుగవలె
నని కర్నూలు శ్రావణ జలపరచెను గాని తానాచారిగారి సవర
ణను జలపరచలేదు. తీర్మానములకు సవరణలను జూడ ఆంధ్ర
కారకభ్యులు యీ సమస్యా పరిష్కారముకై భారతప్రభుత్వ
సహాయమును గోరినటుల వ్యక్తచునను. ఈ సమస్య హిందూ
మహమ్మదీయులకే గాక భారతదేశమందలి ఐరోపీయజాతికి
గూడ సంబంధించినదై యున్నది. జిల్లాఉద్యోగులు యీ విష
యమున చాలకష్టపడుచున్నందులకు కర్నూలుగారు ప్రస్తుతిం
చిరి. ప్రస్తుత మతకలహములు రాజకీయకారణములచేత నగుట
విచారకరము. కలకత్తా అల్లరులైన పిదప సర్ జేజు బహదూరు
ప్రజాగారు అల్లరులు జరిగినచోట ప్రజలకు వొట్ల మాట్లాడే
కుండ జేయవలెనను మార్గమును నూచించిరి. ఈ నూచనను స్వ
రాజ్యపక్ష నాయకుడు జలపరచెను. ఈ నూచన అనాచరజీ
యమైనను నాయకులంద సమన్యాయ పరిష్కరించుకొంత గర్హ
నని స్పష్టపరచెను. ఎన్నికదారులు స్వప్రయోజనముల సాధిం
చుకొనుటకై మతముజేరిట జరుపునట్లుల ప్రయత్నములను నిరో
ధింపజాలకపోయిరి. ఇట్టి కష్టములందు ప్రభుత్వమువారు చర్య
దీసికొనవలయును. భారత ప్రభుత్వమువారు అసవరమైనంత
దృఢముగను బయలుగనులేదు. ఇప్పుడు మతకలహము లెక్కవగ
నున్నచోట్ల సద్భావము ప్రబలము గావలయును. ఈ భావమును
గలుగజేయుటకు ఐరోపీయులు సహాయముజేయ సిద్ధముగా ను
న్నారని జెప్పిరి.

కె. సి. రాయగారి సవరణ

కె. సి. రాయగారు అలలు ఉపపాదకము స్థానే, ఆ
భిభారత నాయకులయొక్కయు, అనుభవముగల అధికారిల
యొక్కయు సమాజేమైనను ప్రస్తుత మతకలహముల గూర్చి వి
చారించి సలహాలనిచ్చుటకు జరుపవలెనని ఒకసవరణ నుబాదిం
చిరి ఈ ఉపపాదకము ప్రభుత్వమునకు చాల అవకాశమిచ్చి
ననియు, సభ్యుల నిర్ణయము ప్రభుత్వచిత్తమునకు వదలివేయ
బడెననియు రాయగారు జెప్పిరి. ఈ
సభ గావించు సలహాలు సలహా మాత్ర
ముగ నుండును. ప్రభుత్వమువారు వాని సంగీకరింపవలసిన బాధ్య
తలేదు. ప్రభుత్వమువారి సవరణ సంగీకరించి మతవిభేదసమస్య
ను పరిష్కరించుట కిష్టమున్నటుల గనుపరచవలయును. ప్ర
భుత్వమువారు లాఆర్డరులను రక్షింప బాధ్యులని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్
రు మడ్డిమనుగా రంగీకరించిరి. ప్రధమవాద్యుల రాష్ట్రీయ ప్ర
భుత్వముపై నున్నను ప్రధానవాద్యుల భారతప్రభుత్వముపై గ
లను. ప్రభుత్వమువారు మతకలహములను పరిష్కరింపవలసిన త
న ప్రయోజనముల గడుపుకొనజాలరు. భారతప్రభుత్వము పా
ర్లమెంటుకు బాధ్యుల పహించియుండవలెనని బాయిలు కమిటీ
చెప్పినపుడేవిషయమును గుర్తించెను. ప్రస్తుతకలహము లున్నం
తికాలమును ఆబాధ్యుల నిర్వర్తింప వలెను. కాబట్టి ప్రభు
త్వమువారు సలహాలనిచ్చి కాష్ఠరక్ష్య కొమ్మకొనవలెను. మత
కలహముల విషయమును అధికారబాధ్యులకు గల ప్రభుత్వమే
పరిష్కరించును. మతదులయెటుల వాద్యముల విచ్చియుమాత్ర
మే. కలహముల శారణములు రాజకీయములేయన్నవి. నా
యకు లీసమస్యను పరిష్కరించుటలో నభగజయము గాంధీ
దీర్చినదియైచాల జెప్పబడినది. ఈవిషయమున నాదేశ జరిగి

రించుటలేదనెను. అపజయముగాంచినది ప్రజలుగానినాయకలుగాదు. ఎందుచేతనగా దేశమునందునీతి, శిక్షణములేదు. సి. ఆర్. దాసుగారు జెంగుబడబడిన నూచించిరి. ఆడడంబడిక బెంగాలుప్రజలచే అంగీకరింపబడెనా? భారతప్రభుత్వము వారు దేశనాయకులతో సంప్రదించి యీ సమస్యను పరిష్కరింపజేయును. కాబట్టి ప్రభుత్వమువారి సవరణ సంగీకరించి, పౌర స్వాతంత్ర్యమును భంగముగల్గించి, లాఆర్డరులగౌరవమును తగ్గి యిది సమస్యను పరిష్కరింప ప్రారంభింపవలయును. అంతటనభవించు ఫలాహారములకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

సర్ మారిసింగుగారు

ఫలహారానంతరమున పథసమావేశమొనర్చుచు సర్ మారిసింగుగారు ప్రసంగించుచు అఖిలభారత సమావేశమువలన జేమియు ప్రయోజనముండదని ఆచక్షుకు ప్రాతిభిజ్ఞమును దర్శిచి, మత కలహములు బ్రటిష్ ఇండియాలో మాత్రము గలవు. స్వ దేశ సంస్థానములం దిట్టిలేవు. భారతప్రభుత్వమువారు లిబరల్ పాలిసీ ననుసరించుటచేతను వివిధజాతులయందు తమతమ భావ్యతను పొందవలెనను ప్రభోధములు గుటచేతను డిట్టికలహములు పుట్టించుచున్నవి. ఇవి మతకలహములుగా గానించునగాని నిజముగా రాజకీయములై యున్నవి. మతసంబంధముల మాక్కులను పరిష్కరించుట కేమార్గములో విచించిన యీ కలహములు పోజాలవు. దేశములో రాజకీయముగనున్న అసంతృప్తి పోగొట్టవలయును. ఈవిషయమై బహువిధాల దృష్టితో నాలోచించవలయును. హోం మెంబరుగారు చెప్పినట్లు వివిధమతనాయకులును ప్రజలును అత్యయముగ మతమునుబట్టి కాక దేశమును మనస్సుగనుంచుకొని పనిజేయవలయును. ఈ కలహములు తగ్గుట కిదియే మొదటి మెట్టు. యూరోపులో మతము ప్రభుత్వము చేరుగానున్నయెడల అచట నాగకత యిప్పుడున్నట్లుండదనికీ, భారతీయులగుచు అటులే చేసినయెడ ప్రస్తుతస్థితినినికీ కాంతినిగోరు ప్రతిపాదిస్తామనుచు నిట్టిభావ మేర్పడగలదు. ఈ తీర్మానములవలనగాని సవరణలవలనగాని ఏమియు మార్పులే జరగజాలదు. అసంతృప్తికి మూలకారణమును ఈ దేశముయొక్క ప్రభుత్వ భవిష్యత్తును గూర్చి నిర్ణయం ప నంతవరకు ఏమిచేసినా లాభముండదు. సంపూర్ణము లనుగుర్చి విచారించుటకు వాయల్ కమిషనును నియమించు కాలము సమీపించుచున్నది. ఆకమిషన్ విచారించువిషయములలో బాని ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చిగూడ విచారించవలసి యుండును. ఈమతసమస్యను ఎంత మహాసభయైనను పరిష్కరింపజాలదు అని గౌరవగారు చెప్పిరి.

షీపు హంక్సుగారు

జాంబాయి యూరోపియను కాంట్రీబ్యుటర్స్ సభ్యుడగు షీపు హంక్సుగారు తమ ప్రథమ ప్రసంగమును గావించుచు గ్లాస్కో గారు చెప్పిన స్వర్ణాక్షరములకు "ఆరోపణలున్నవి" అను మాటలను నిర్ణత్యముచేసిరి చెప్పిరి. ఈమాటలు మనస్సునం గుంచుకొని పనిజేసినయెడల కొద్దిమనములనుండియు జరుగు ఉపస్థాపనలును, కరపత్రములును, వ్యాసములును బయటికి వచ్చెడివిగావు. నాయకు లీసమస్యను పరిష్కరించుటకు ఉన్న మార్గము లన్నింటిని పరిశోధించిరి. ఆరోపణలు జేయసండుటయే విజయమార్గమని ఆయన నూచించెను. కాన్ఫరెన్సు జరుగుటకు ప్రస్తుతము సమయము కాదనియు ఆయనచెప్పెను.

లాల్లా లజపతిరాయి

రాజకీయ స్వస్థ్యములగుర్చి పరిష్కరించిన దక్క యీ మతసమస్య ఎన్ని శాసనములు జేసినప్పటికిని ఎంతకాలమునకును పరిష్కారము కా జాలదు. ఈ సమస్య ఒక్క హిందువులకును మహమ్మదీయులకును మాత్రమే బట్టినది కాదు. దీని పరిష్కారభాగ్యత ప్రభుత్వముమీద గూడ కలదు. ఎక్కడనున్న అధికారు లక్కడ ప్రజలను శిక్షణలో నుంచవలసినదేకాని నిరంకుశప్రభుత్వముక్రింద నట్లు జరుగజాలదు. భారతదేశము ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమును సంపాదించునయెడల యిట్టి సంరంభముల సన్నిహిత్యో జూమటకు సిద్ధుగ నుండవలెను. అధికారబలమునకు పోట్లాట యెప్పుడు పోవునో అప్పుడే కాంతి సమూహము. ప్రతిజాతియు భారతదేశమునందు తనబలమును సునిధింప జేసుకొన ప్రయత్నించుచున్నది. ఇందు కాక్షేపణ్యమేమియు లేదు. సద్భావముతో నీ సమస్యను విషించునెడల వెంటనే పరిష్కారము కుదురును. చెప్పినట్లు క్లబ్బులో రాజప్రతినిధి ప్రసంగములవల కాంతి సద్భావములకు కొంతదారి యేర్పడెను. ప్రత్యేక జాతి ప్రాతినిధ్య ముండుటవలన భారతదేశ మొకజాతిగ నుండుటకు కీలకము, అయితే

యజాతి ప్రాతినిధ్యము తీసివేయవలయునన్న మహమ్మదీయుల ఒప్పుదల కావలయును. చివరకు నేనోకటి చెప్పెను. మన మీ యల్లరులను గూర్చి ఎక్కువ జేయరాదు. ప్రభుత్వమువారు వాటినినాపుటకు ప్రయత్నము జేయుట మంచిదే. కాని యెన్ని శాసనములు చేసినను ఎన్ని నిబంధనలను గావించినను 144 సెక్షను క్రింద యెన్నియు తీరు విచ్చినను యీ యల్లరులు పోజాలవు. బ్రిటను మన మాక్కులకు మనకిచ్చినయెడల యీ పరిస్థితులు బాగుపడును. మనము తరువాత కొంతకాలమునకు పరిష్కరించుకొన గల్గుదుము అని లజపతిరాయిగారు చెప్పిరి.

(దీర్ఘ హాస్యము)

డాక్టరు మెక్స్ లు

భారతదేశమున నాకు 40 సం॥ అనుభవముగలదు. ఇప్పుడు మతములకల సంబంధమునిలుపుగనున్నదిగాని అడ్డుముగ లేదు. ఇచట జాతీయభావము పెరుగుచుండెను. ప్రజల నందరను దగ్గురకు చేర్చినకొలదియు వారి వారి విభేదములకు తెలుసుకొని జాతీయభావములతో పాటు ప్రత్యేకభావము ప్రబాహిచ్చి ను. (హాస్యము)

ఆంధ్రులు ఆంధ్రరాష్ట్రము గావలెననియు ఓడ్రులు ఓడ్రరాష్ట్రము గావలెననియు నీమధ్యజరిగిన వివాదము లిందుకు తార్కాణములు. రాష్ట్రవిభజనము జేసినది అన్నిటిని వేరువేరు జేయుటకుగాని భారతీయులలో ఐకమత్యభావమును కలగ జేయుటకు కాదని నాకు గానించుచున్నది. ఈగోల ఒక్కయు త్రురజేతుండు మామేగాదు. దక్షిణదేశమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ వివాదముగలదు. అస్పృశ్యుడు ఏవో వస్తువులు కొని దగ్గరకువచ్చి దట్టియుటకు వీలులేకపోగా నేలమీదజేసినపుడు ఉన్నతజాతి మనమృదువచ్చి అడబ్బుతీసుకొని మెలయేయింపడలే దనుకొనుట నే నెరుగుదును (నవ్వు).

నేడు భారతదేశమున ముఖ్యముగ ఆత్మగౌరవమునకది అభివృద్ధి గావలయును. అనిగా దీని కర్తము ఇతరుల సకారవ పరచి తమ గౌరవమును గాపాడుకొనుట గాదు. ఆత్మగౌరవమునగా నితరులను గౌరవింపబడుట (హాస్యము) ప్రస్తుతకలహములకుకారణము రాజకీయమనియు ఇంతవరకునుక్రిందుగ నున్నవారు పైకిరా ప్రయత్నించుచున్నారనియు కలనల్ క్రాపాట్లు గారితో నే సంగీకరించెదను. నేనీ తీర్మానమును బలపరచుటలేదు. ప్రభుత్వము వారి విషయమై నాయకలతో సంప్రదించి యీ సమస్య పరిష్కారమున నేమో చూడవలసియున్నదని డాక్టరు మెక్స్ లుగారు చెప్పిరి.

పండిత మాలవ్యా

నేడు జరిగిన చర్చ చాల ముఖ్యమైనది. దీనివలన రెండు విషయములు బయటికి వచ్చినవి. ఒకటి లజపతి రాయిగారు చెప్పినది, రెండవది హోం మెంబరుగారు చెప్పినది. భారతదేశమునకు బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వ మొసంగినగాని యీ సమస్య పరిష్కారముగాదని లాల్లాజీతో నే నేకీభవించెదను. మతకలహములు లట్లుండ యీ నూచన యేమని వెక్కిరింపదగదు. కనడా మున్నగు యితర దేశములయొక్క ఆచరణమును చూచినయెడల స్వపరిపాలనము లభించువరకును వారు వేచియుండజాలరని తెలియగలదు. ఇది నిందారోపణలకు సమయముగాదు. అమాయకులు లాటి డెబ్బలు తివలసినవచ్చినపుడు యెంత బాధకరముగా నుండునో తెలుసుకొనుటకు లోపల కారుభావ ముండవలయును. రాజప్రతినిధి చెప్పినట్లు క్లబ్బులో సుపన్యసిండుచు మంచి నిర్ణయమును గావించిరి. ఎక్కడి యాచారములను బట్టి అక్కడతగాదాలను పరిష్కారము జేసుకొనవచ్చునని ప్రభువుగారు చెప్పిరి. ఆ ప్రకారము పరిష్కారము జేయుటకును అందరను నిశ్చయించుకొనవలయును. జరిగినదేమా జరిగినది. జరిగినవాటికి నింద యెవ్వరిమీదను జేయవచ్చు. దానిని మరచిపోవలెను. ఇకముందునుండియైనను అన్ని మతములవారును కలసి కాంతిని గాపాడవలయును. ఎక్కడయెట్టి యాచారములు మొదటనుండియు వచ్చుచున్నవో కనుగొనుట కష్టముగాదు. ఆ మాన్వోట్ల నాయకులు ప్రజలవద్దకుబోయి అటుల చేయగూడదని వారలకు చెప్పినయెడల యెంత ఆందోళన మున్నప్పటికిని దురుద్దేశ్యము లన్నియు పారిపోగలవు. ప్రభుత్వమువారి దండెంతయో నాయకుజేసెదరు. అఖిలభారత సమావేశమునుజరిపి గాక వేరొకమార్గమును సరియైనదాని నాలోచించి ఆపరణలో తెట్టి పరిస్థితులు చక్కజేయవచ్చును. అవసరమైనయెడల ప్రభుత్వమువారు నాయకులతోనీ విషయమై మాట్లాడవచ్చును. ఈ యల్లరులకు కారణములు బహు శ్యుమైనవి. హిందువులకుగోవు నందు భక్తిగలవని అందరకును తెలిసినదియే. ఐరోపీయులకును మహమ్మదీయులకును వ్యత్యాసాలుండుట అవసరమని హిందువులు గుర్తించిరి. కాని హిందువులు ఆక్షేపించునదియేమనగా ఆవును

బట్టి యిదుగో చంపబోవుచున్నామని పిట్టలచుట్టును తిప్పివారి మనస్సులకు కష్టము కలుగజేయుచున్నయే. ఎక్కడనో యెవ్వరికి తెలియకుండగోవులను చంపినయెడల యెవ్వరికిని కష్టముండదు. అప్పుడు హిందువులు అడ్డుకున్నయెడల గర్హింపవలసినదే. కాని పైకెప్పిక విధమున మాత్రము హత్యచరుప. అదని నాయకులు ఖండింపవలయును. ఇది హిందూ సమస్యగాని మహమ్మదీయ సమస్యగానికాదు. ఇవి పౌరనిబంధనలను ఉల్లంఘించుటయగును. ఇందులకు అధికారులు న్యాయమును ప్రయోగించి శిక్షింపవలసియుండును. ఇట్లే మనీషులయెడల వాద్యముల వివరమునగూడ ప్రతివోటను పూర్వాచారములుగలవు. ఒక మనీషుయెడల నాయించుకూడదని పూర్వాచార మున్నపుడు తక్కింకొందరుగనట్లే జేసినయెడల నేను ఖండించెదను. అయితేచాల హోట్ల మనీషులయెడల వాద్యమొప్పుకొనబడిన ఆచారము కలదని మహమ్మదీయు లంగీకరింపవలయును. ఈవిషయమై మధ్య రాష్ట్రముల ప్రభుత్వము నిబంధనల గావించినందులకును ఆసాము మహమ్మదీయ మంత్రియు దీహాబాద్ మహమ్మదీయ నాయకులును అయ్యోహోట్ల యీ ఆందోళనము పెరుగకుండ ఆపించుటకు సంతోషింపవలసియున్నది. ఇక నేను నూచించు పరిష్కార మార్గముయ్యది: జనసామాన్యము పూర్వాచారముల నవలంబించునట్లుల నాయకులు చూడవలయును. అది యెప్పుడుల్లంఘింపబడునో అప్పుడు వారిని శిక్షింపవలయును.

ఈపరిష్కారమార్గమును నేను నాలోటి నాయకులును జయప్రదముగా నిర్వహించజాలనంతలకు సిగ్గుచున్నది. ఈసభయందున్న వివిధ మత నాయకులును దేశమునం దన్ని ప్రాంతములకును పోయి కొంతమాసములలో కాంతి సందేశమును వ్యాపింపజేయవలెనని నేను విజ్ఞప్తి చేయుచున్నాను. అని పండితమాలవ్యా చెప్పెను. (హాస్యము)

హోం మెంబరు ఉపసంహారవాక్యములు

సర్ అలెగ్జాండరు మెడ్జిమెన్ చర్చమునుగించుచు తాము పండితమాలవ్యాగారి వాస్తవతో నేకీభవించెననియు నీసభ యందలిసభ్యు లెక్కడనున్నప్పటికిని సహనసద్భావములు కలుగ జేసేవరనినమ్ముచున్నామని చెప్పిరి. మతకలహములబోయికాంతి యేర్పడవలెనన్న పండితమాలవ్యాగారి చక్కనిసలహాతో అంగీకరింపవలసియుండును. ఈమతకలహములకు కారణములు యెటుల స్పష్టమైనవో యీమధ్యజరిగిన కలహములబట్టియే గమనించవచ్చును. పండితమాలవ్యాగారి విజ్ఞప్తి ననుసరించుటకు తథా వాము విచించిపోలేదు. సభ్యులందరును దాని నామోదించుచున్ను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమును ఆఫీసరులును కాంతిని సమూహాత్ములకు లోడ్డవలసి యున్నది. ఆచరణీయము లను నూచన పీఠ చర్చయందు కొద్దిగ వచ్చినప్పటిని ప్రభుత్వమువారు జాగ్రత్తగ ఆలోచించెదరు. రాజకీయ స్వస్థ్యముల నొసంగిన యెడల మతకలహము లడంకునని లాల్లాజీ నూచించెను. నే నాయభిప్రాయముతో నేకీభవింపజాలను. కొందరు మతకలహములను ప్రభుత్వమువారు కాలితో రాచివేయవలెనని నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారు దౌర్జన్యపద్ధతిని ప్రదర్శించి యీయల్లరి నానీజేయగలరు. కాని సాత్విక ప్రభుత్వ మేదియు దీనిని శాశ్వతభవిష్యత్తు మార్గముగ దలంపజాలదు. ఇందు ప్రభుత్వమువారు చేయగల పని సంతయు చేసెదరు. ప్రస్తుతము కాన్ఫరెన్సు వలన ప్రయోజనమేమియు నుండదు. అందుకు తగిన పరిస్థితులు లేవు. సమావేశమై ఆలోచించువారికి ప్రతిపత్తి కుదుర్చుకొనవలె నను ఉద్దేశ్యముండవలెను. ఎప్పుడైనను నాయకులు సమావేశమై నూచనలు గావించినప్పుడు భారత ప్రభుత్వమువారు వానిని జాగ్రత్తగా పశిలించెదరు. కాన్ఫరెన్సువలన జేమైనను లాభముకలుగనని లోచించినయెడల దానిని జరుగకుండ జేయవలెనని లేదు. తీర్మానము సవరణను స్వప్రముగ లేక విస్తరముగనున్నది. అందుచేత తీర్మానము లుపపాదించిన వారును సవరణల నుపపాదించినవారును అన్నింటిని ఉపసంహరించుకొన గోరుచున్నాను.

సర్వోపసంహారము

అంతట రంగారామిగారును, కె. సి. రాయిగారును మాల్వి మహమ్మదు జాహ్నుగారును తమతమ ఉపపాదనల నుపసంహరించుకొనిరి.

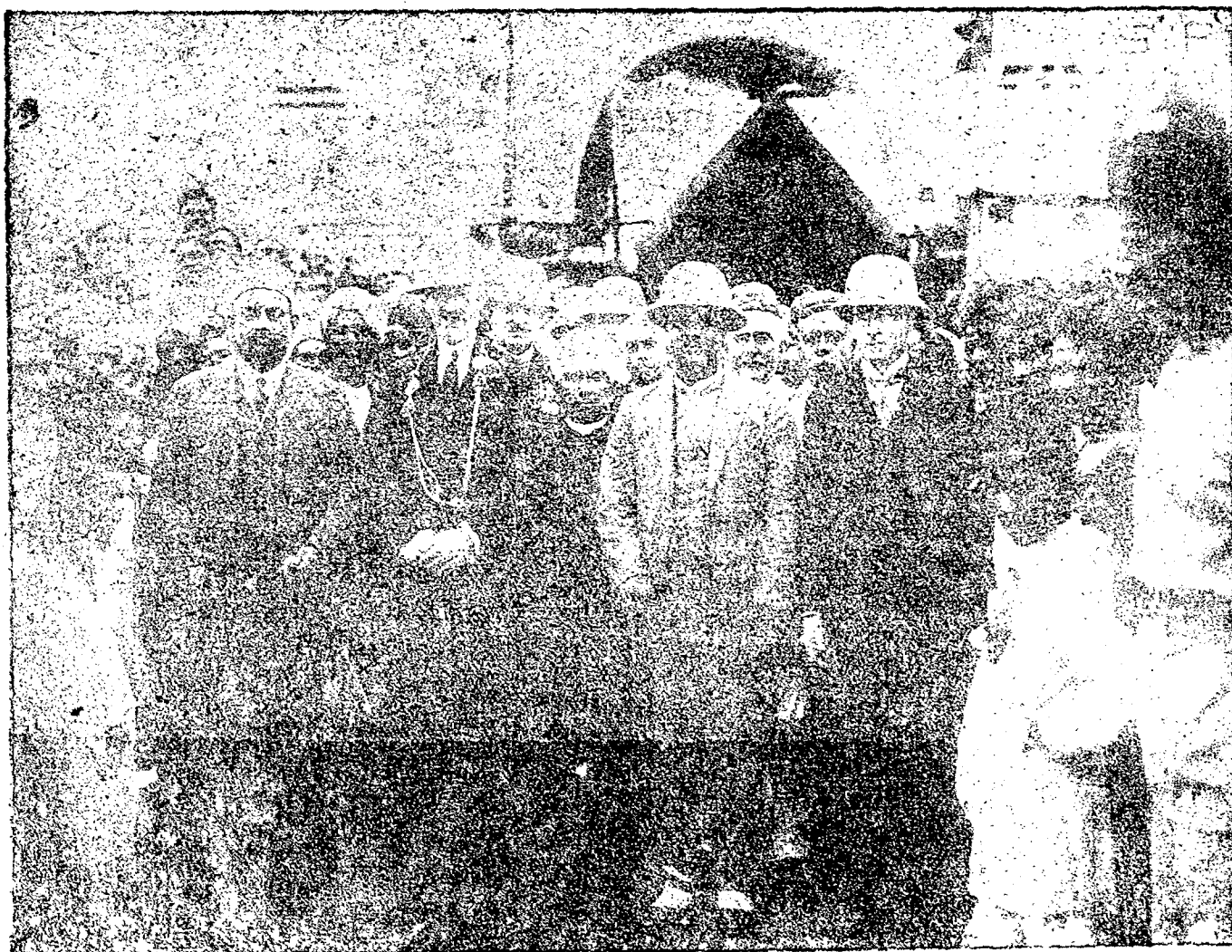
ప్రీలకు నియోజకాధికారము

అంతటసభవారు తరువాత కార్యక్రమమునందున్న దుమానియాగారి ప్రీయోజకాధికార తీర్మానమునుగూర్చిచర్చించిరి. ప్రీలు అసెంబ్లీ సభ్యులుగ నుండుటకు ఉన్న అటంకములను

బెజవాడ స్పిన్నింగు వీవింగు మిల్లు కట్టడములు

బెజవాడ స్పిన్నింగు వీవింగు మిల్లుల ప్రారంభోత్సవమున గవర్నరుగారు జరుపుట

వల్ పాత్రోగారు, ముద్రాసుగవర్నరుగారు మిల్లుల మేనేజింగు డైరెక్టరుగారు రా. బ. గూడూరు లక్ష్మణరావు వంతులుగారు, మున్నగువారి పటమునందు గలరు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

అకేడమిక్ కౌన్సిలు సభ

జిల్లాగారు యిట్లు ప్రాయశ్చిత్తుడు:-

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ అకేడమిక్ కౌన్సిలు సభ లేవ

లో విశ్వవిద్యాలయము కార్యాలయమునందు కుక్రమారం
భవ లేదీ పద్ధతిపై గం. 2-30 లకు జరుగును. పై యీయారు
నుండి వచ్చు పత్రములకు ప్రయోగ బస ఖర్చులాసంగబడును. వి
విధ కాలేజీల నుండి ఉపాధ్యాయులను 15 కంటికి మించకుండా

సభ్యులుగ చేర్చుకొనుట మున్నగు కార్యక్రమము జరుగును.
30వ లేదీన జరిగిన సెనేటు సభయందు యీ దినవ
సన్నికలు జరిగినవి.

సిండికేటుసభకు

1. డాక్టరు యల్. వారాయణగారు, 2. విస్సా ఆ
ప్పారావుగారు, 3. ఎ. కొండప్ప గారు, 4. పర్. కె. వి.
రెడ్డి వాయుకుగారు, 5. జయంతి పత్తనారాయణమూర్తిగారు.

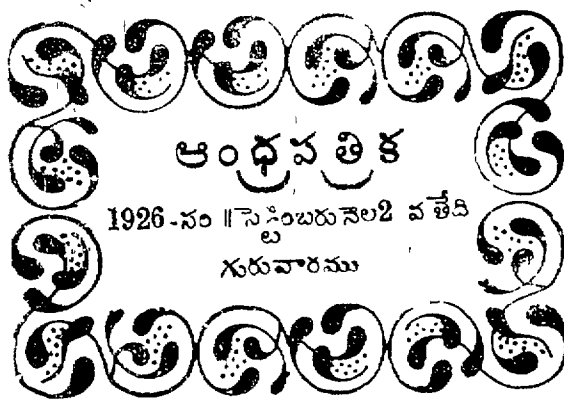
అకేడమిక్ కౌన్సిలుసభకు

1. కోకా అప్పారావు వాయుడు గారు, 2. సి. పా
లాజిరావుగారు, 3. జి. నందనంగారు.

డాక్టరు ఎ. యల్. వారాయణగారు, రెండు-మూడు
పైన్ను ఇక్వోస్టిట్యూటును యీ విశ్వవిద్యాలయము ప్రతినిధిగ
సన్నికలు జరిగినవి.

మిల్లులధికారుల సభ:- ముద్రాసు ఫోటో

అధికారులసభ మోటుకోడునందు త్యాగరాయ భవనమున
నిన్న సాయంకాలము జరిగెను. డి. బి. కణికాచలంబెట్టిగారు
అధ్యక్షత వహించిరి. కార్యదర్శియగు జె. ఎల్. రామస్వామి
గారు మిల్లు అధికారులకు గల యిబ్బందులను చెలిపిరి. కాగ్
వనవారు లై సెన్సులీషిప్కు సంబంధించుచుండనియ
క్రిక్ష కంపెనీవారు తమచిత్తమునచ్చిన వరతుల విధియ
రనియ చెప్పిరి. ఇట్టి యిబ్బందులను తొలగింపవలెనని ఆ
నికోరిరి. అధ్యక్షుడు తనకు వీలగునవయము జేసెదనని
వారందరు వికమత్వముగలిగి యుండవలెను. ఫోటోలచే
తగ్గించుకొని చెడిపోరాదనిరి.

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

నెల్లూరు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు స్వతంత్రనభ్యుని నిరాకరించి, స్వరాజ్యపక్షసభ్యులగు తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారిని అధ్యక్షులుగ నెన్నికొని, స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును కనుబటచినందులకు వారి నెంతయు అభినందించెదము. పక్షములను వీలునుబట్టి మార్పువారిని నెల్లూరు మ్యునిసిపలు సంఘమువా రభిమానింప రని విదితమయినది. కాంగ్రెసు పక్షమున కొక కట్టశిక్షణములు గలవు. స్వతంత్రులనువారు ఏకట్టుకును లోబడక మెలగుటచే, అట్టివారు స్వాతంత్ర్యసంపాదనకు తోడ్పడజాలరు. రాజోపు శాసనసభల ఎన్నికలలో గూడ స్వతంత్రులనువారిని ఎన్నికొనుట నష్టపేతువగును. “సంఘే శక్తిః కిలాయుగే” యన్నటుల ఒక సంఘపు ఆజ్ఞల ననుసరించి పని జేయునపుడే స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించ వీలగును. బ్రిటిషు జాతి, ప్రపంచమునం దెల్ల కట్టుదిట్టము గల జాతియని పేరొందినది. వారి కలసికట్టుతనమే, వారి గొప్పతనమునకు కారణమయ్యెను. భారతీయులకును అట్టికలసికట్టుతనమే లోపముగ నున్నది. స్వరాజ్యసిద్ధి కిది ముఖ్యము. దేశమునందలి రాజకీయ సంస్థలలో కెల్ల చిరకాలానుభవము గలిగి, రాజకీయ ధురంధరుల చే నడుపబడుచున్న కాంగ్రెసు సభకన్నను అనుసరణయోగ్య మగు సంఘము వేరొందు గనుపింపదు. అట్టిసంస్థద్వారా స్వరాజ్యమును సంపాదించుట సులభసాధ్య మును. వ్యక్తు లెంతటి మేధావు లయినను, కాంగ్రెసుసాధనము నాక్రమింపజాలరు. కాంగ్రెసును వీరించి పనిజేయు వారికి స్వప్రయోజనములు లభించిన లభింపవచ్చును గాని స్వాతంత్ర్య వారినుమంతయు దోడ్పడజాలరు.

నేడు స్వరాజ్యమే షరమావధి. దానికొరకే రతీయులు తమశక్తుల నన్నిటిని వినియోగింపయ్యును. తక్కుంగల ప్రయోజనముల కొరకు మావధిని కోల్పోవుటకన్నను సంకుచిత దృష్టి గలదను. స్వరాజ్యసంపాదనప్రయత్నములకు సతతము లడుపడగూడదు. ద్వేషమునకు దూరము. ద్వేషభావమును పెంపుజేసి, స్వరాజ్య ప్రయత్నములకు జాతిమతభేదముల నడ్డుగ పెట్టెడివారిని నిరాకరింపవలయును. అట్టివారికి శాసనసభలలోగాని స్థానికసంఘములలోగాని తావీయ గూడదు. నెల్లూరుమండలము నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటలో ప్రసిద్ధిగాంచినది. తాగుడును నిరుత్సాహపరిచినది. నెల్లూరు మండలమున త్రాగుడు రివిన్యూ విశేషముగ తగ్గిపోవుచే అధికారులకు భయము పుట్టెను. పల్లిపాడు శ్రమమును పోషించుచు కద్దరు నిర్మాణమునకు

తోడ్పడుచు త్రాగుడు దురభ్యాసమును పోనాడుచు నెల్లూరుమండల మింతవరకు దేశసేవ సత్కృతముగ జేయుచున్నది. దేశమునం దిటీవల పొడసూపిన మాంద్యము నెల్లూరు మండలమును సయిత్ర మావరించినను దానిని విడనాడి మరియొకమాను చుకుకుదనము జూపుట అత్యవసరము. రాజోపు ఎన్నికలలో నెల్లూరుమండలము కాంగ్రెసు పక్షమువారి నిమాత్రమే శాసనసభ కంపునని విశ్వసించెదము. నెల్లూరు మ్యునిసిపలు సంఘము స్వరాజ్యపక్ష సభ్యుని అధ్యక్షులుగ నెన్నికొనినను, ఇంతటితో సంఘధర్మము పూర్తిగాలేదు. ఇకనుండియే మ్యునిసిపలు సంఘభార మధికమగును.

కాంగ్రెసుపక్షసభ్యులు మ్యునిసిపలు సంఘముల కధ్యక్షులయినచోటుల, నిర్మాణకార్యక్రమమునకేమి, పురపాలిశుద్ధ్యాభివృద్ధికేమి, జరుగవలసినపని జరుగలేదు. మొదటి యభ్యంతరము, ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి వచ్చును. స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖ ట్రాన్సుఫర్డుశాఖ యయినను, మంత్రులవరము చేయబడినను, ఇనుమంతయు ప్రయోజనము గలుగకున్నది. ఏ మాత్రము అనుకూల ప్రతిక్రియల నవలంబించినను, జాతీయవిద్య కద్దరు మున్నగువాని కే మాత్రము ప్రోత్సాహ మొసగినను, దేశనాయకులను గౌరవించినను, స్థానిక సంఘము ల పై సర్ చార్జి విధింపబడుననుటకు సందియములేదు. పూర్వానుభవ మీ నంగతిని తేటపరచుచున్నది. మ్యునిసిపలు సంఘాధ్యక్షు లిట్టిసప్తమును భరించుటకు సంసిద్ధముగ నుండవలయును. వీనిని గాంచి బెదరి, తమకర్తవ్యమును మానుకొనగూడదు. కాంగ్రెసు సభ్యులు శిక్షింపబడుకొలదియు, పరిపాలనా విధానపు స్వభావము బయల్పడును. కాంగ్రెసు ఉద్యమమునకు సప్తము గలుగుటకు మారుగ లాభమే గలుగును. మ్యునిసిపలు సంఘములు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును పట్టుదలతో నిర్వహించుచో, వాని హక్కులను తిసివైచుటకు గూడ అవకాశ మేర్పడును. దేనికిని భయపడనవసరములేదు. అవకాశములున్నంతవరకు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును నిర్వహించుటయే వీరుల లక్షణము. మంత్రులవరము విధించు నిర్బంధములు స్వాతంత్ర్యనిరతిని పెంచును గాని తగ్గింపజాలవు. కాని మ్యునిసిపలు సంఘముల కెక్కుడు అపాయకరమగు సందర్భము వేరుగలదు. మ్యునిసిపలు సంఘమువారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులగు తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి నెన్నికొనుటతో సంతృప్తి జెందగూడదు. వారిపరిపాలనము ముగియువరకు తగు సహాయము జేయుచుండ వలయును. సభ్యులతోడ్పాటు లేనిది కార్యనిర్వాహకులెట్టిసేవ చేయజాలరు. కొంతకాల మగునప్పటికి, కాంగ్రెసు పక్షసభ్యుల మధ్య ఈర్ష్యయు అనూయాభావములు బెరుగుట అనుభవసిద్ధము. విశాలభావమును మరచి ఎవరి లాభముకొరకు వారు ప్రయత్నించుట జరుగవచ్చును. అప్పుడు మ్యునిసిపలు సంఘమునకు సప్తము గలుగుటయగాక కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠకుకూడ తీరని భంగము వాటిల్లకమానదు. అట్టి దృశ్యము గాంచి ఏ కాంగ్రెసుసభ్యుని హృదయము పరితపింపకుండును? అట్టి అంతఃకలహములతో పలుసంఘములు నిర్విర్యము లయినవి. నగుబాట్లకు లోనయిపవి. ఖుల నట్టిదుర్గతి గలుగ

కుండనుండవలయుననిన కాంగ్రెసుపక్షమువా రొక నంగతిని జ్ఞాపక ముంచవలయును. ఇతరులు స్థానిక సంఘములం దేయుద్దేశ్యముతో ప్రవేశించినను, కాంగ్రెసుసభ్యులుమాత్రము పోసేవ నిమిత్తమును, స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడు నిమిత్తమును, నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించు నిమిత్తమును మాత్రమే, మ్యునిసిపలు సంఘములలో ప్రవేశించిరిగాని, గొప్పలకొరకును, అడంబరముకొరకును గాదని ఎప్పటికప్పుడు స్మరణకు దెచ్చుకొనవలయును. సర్వజనపూజ్య మగు కాంగ్రెసుకు శక్తివంచన లేక తోడ్పడుటకు తాము బద్ధకంక్షలు మై యున్నామని వీరు గుర్తెరిగి ముగవలయును. విభేదములుగలిగినను, విశాలప్రయోజనములకొరకై వానిని మరువవలయును. నెల్లూరుమ్యునిసిపలు సంఘమువా రిట్టి ఉత్తమమార్గము ననుసరించి, తమ పట్టణమునకును, మండలమునకును హడ పేరుదెచ్చెదరనియు, తిక్కవరపు రామరెడ్డిగారి పరిపాలనము నిర్విఘ్నముగ కొనసాగు ననియు, నమ్మెదము.

జస్తిసుపక్షపు తుదిచర్యలు

జస్తిసుపక్షమువారితుది చర్యలను చదువరులు గమనించి యుందురు. తమ నిరంకుశానికారము నుపయోగించి, మామూలుకర్మకాండను నిలుపుదలజేసి, కిర్లంపూడి చట్టమును అతిత్యరితముగ నిర్మించిరి. అవిభాజ్యసంస్థానములను నూతనముగ నిర్మించుట పనికిరాదని, దేశప్రముఖులకు లిదివరకభిప్రాయపడిరి. మద్రాసు ప్రభుత్వమువారుగూడ నూతనచట్టమును సమర్థింపజాలకపోయిరి. సంస్థానములో కొంతభాగ మిదివరకే విభజింపబడుట చేతను, ప్రస్తుతపు భూస్వామి వెనుకటి యజమాని పంశమునకు జెందకుండుటచేతను, తామీచట్టము సంగీకరింపజాలమని, రివిన్యూ మొబరగు నూర్పుబాంక్కుగారు ప్రభుత్వము తరపున బలికిరి. కాని, ఏకారణము చేతనో, అధికారసభ్యులు తమ యిష్టమువచ్చినటుల వోటుజేయవచ్చునని అనజ్ఞవచ్చిరి. ఇట్టి యాదార్యము, హిందూధర్మాదాయ చట్టపు వంద ర్భమున వీరేల జూపలేదో తెలియదు. హిందూధర్మాదాయచట్టము నిపుడు విచారించుచున్నాడు. దీని విషయమునను, మంత్రుగారు అసాధారణచర్య నవలంబించిరి. చట్టము సెలెక్టుమిటికి బోకుండజేసిరి. నిన్నటిదినము జరిగిన చర్చ వట్టి ఆడంబరము తప్ప వేరుగాదు. ఇతరసభ్యులు దెలిపిన సవరణలను వేనిని వీరంగీకరింపకబోయిరి. కారణముల నయినను దెలుప నక్కర లేదనిరి. మంత్రుగారెటు వోటు జేసిన, జస్తిసుసభ్యులటు వోటు జేసెదరుగద. “హిందూ” అనుపదమును దీనివేయవలయునని, ముత్తయ్య మొదలియారు గారు దెచ్చిన సవరణ, మంత్రుగారిని కఠినపరచుటకు లోనుజేసెను. హిందూధర్మాదాయములు చెడిపోవుచున్నవని తలచి దయనూపిన మంత్రుగారి అవ్యాజకరుణ క్రొస్తవ మహామృదీయధర్మాదాయములపై నేల ప్రసరింపలేదో తెలియదు. ఇతర మతములవా రిట్టి జోక్యమును సహించరని నిన్నటిదినము తెలిసెను. మహామృదీయలపక్షమున, గౌను మియాను సాహేబు, అబ్దుల్ హై, గార్లుకు, క్రైస్తవుల పక్షమున సాల్వానా, అర్బుద

వ్యాధి ఉడయర్ గార్లును లేచి తమ కట్టిచట్టముతో బనిలేదని ఘోషించిరి. మృతి గాదును, వీరిపట్ల సానుభూతి జూపిరి. ప్రధానవర మగు చెన్నపురికిని ఇట్టి చట్ట మక్కరలేదని మంత్రిగారు మినహాయించిరి. చెన్నపురిని గూడ తేర్చవలయునని దెచ్చినవరణ యోడిపోయెను. వశీష కన్నడా జిల్లాను మినహాయించవలయు నని యొకరును ఉడిపి అస్తమరమును మినహాయించ వలయునని మరియొకరును దెచ్చినవరణ లోడి పోయెను. సర్ టి. సదాశివయ్యగారుగూడ ఉడిపి మతముల విషయమున తమ కెట్టిభిర్యాదులు రాలే దని పలికిరి అటులగుటచే వీరిని శిక్షింపవలె? ఉడిపి మతములు బోర్డువారికి అక్కంటులను బాపలేదట. వ్యాజ్యములను వైచెనట. ఇట్టినిరోధచర్యల నవ లంబించినందులకు మతములను శిక్షింపవలెననట ఏటిన్యాయమో యూహింపవచ్చును. దేవాలయ ములు వేరు, మతములు వేరనియు, అవి ధర్మా దాయములు గావనియు, వానిని ధర్మాదాయశాస నముక్రిందకు దీసికొనరాగూడదనియు దెచ్చిన సవ రణగూర్చియుచున్నట్లెంచుచు, స్వదేశసంస్థానాధీశులకు మతములపై అధికారము గలదని మంత్రిగారు పలి కిరి. సంస్థానాధీశులకును మతములకును గల సం బంధమును వీరు గ్రహించినట్లు బోచదు. చట్టము వందు సూచించబడినసంబంధము లేదు. సంస్థానా ధీశు లవలంబించు నితరకర్తృత్వ నామోదంకక, ఈ విషయమునమాత్రము వారిని ప్రమాణముగ గై కొనుట విచిత్రము. ఉడిపి మతముల గూర్చి తెచ్చిన సవరణపై యుచ్చటించుచు, మతాధిపతులు బోర్డువారికి మినహాయంపుకు వ్రాయుచో వారివిషయమాలా చించబడునని, మంత్రిగారు పలికిరి. తమయిచ్చ వచ్చిన ధర్మాదాయములను చట్టముక్రిందకు చేర్చు కొనుటకును, దిగిలినవానిని మినహాయించుటకును బోర్డు కధికార మున్నపుడు, నిది ఎటుల వినియో గింపబడునో యూహించుట సులభసాధ్యము. స్వా మి వేంకటాచలం కెట్టిగారు చెప్పినట్లు, ఇట్టి నిరం తుళాధికారము మిక్కిలి హానికరమగును. తమకు గావలసిన శాసనములను జస్టిసుజేషమువారు వసవిప్రచున్న కౌన్సిలులో "నే నిర్మించుకొను మన్నాడు. రియతుల కత్యంతముఖ్య మగు ఇర్రిగే షను చట్టమును మాత్రము చావుకు సిద్ధముగనున్న కౌన్సిలులో విచారింపగూడదని, సర్ కే. వి. రెడ్డి వాయుడుగారును, రామస్వామిమొదలియూగు గారు ముట్టుదలతో బలికిరి. ఇట్టిసందర్భములలో జస్టిసు చక్షమువారిని మరల శాసనసభల కంపుట ఎంత హానికరమో యూహింపవచ్చును.

బొగ్గుగనుల సమస్య

ఇంగ్లండులో బొగ్గుగను సమస్య యింకను పరిష్కారము గాకుండుట, కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వ మువారి అసమర్థతనే చాటుచున్నది. మరియొక మానమునరకు, నిర్బంధ ప్రయోగ నిబంధనలను కొనసాగించవలయు నని, ప్రభుత్వము వారు దెచ్చిన ప్రతిపాదనమును కామన్సుస్థ షాకును, ప్రభువుల సభవారును గూడ అంగీకరించిరి. కాని నిర్బంధప్రయోగమువలన, సఖ్యము గొడుగునని తలచుటకన్నను ప్రమాదము వేరు

డదు. కన్సర్వేటివు ప్రభుత్వమువారు రింతకన్నను వి శాల దృష్టి ని బహుజాను లే బరుచు. నాయకులు రామ్మే మాడ్వార్డుగారు, ప్రభుత్వ దృక్పథమును తీవ్రముగ విరూపించిరి. బాల్బువిను వర్గమువారు రింతవరకు గనుల యజమానులకు ప్రతినిధులుగ బనిచేయుచున్నారనుట అతిశయోక్తి గానేరదు. బొగ్గుశ్రమను పునర్నిర్మించుచున్నయ మును మూర్ఖదోసి, యజమానుల కనుకూలముగ ఎదిగిది గంటల చట్టమును ప్రభుత్వమువారు ముందుగ నిర్మించుటచే, కార్మికులలో నలజడి గలిగెను. ఏవిధముగ ధనసహాయము జేయుట కును ప్రభుత్వమువారు విరాళించు చున్నారు. కార్మికులకు అమెరికానుండి నివసహాయము గలు గకుంక జేయుటక, బాల్బువినుగారు అమెరికా కొకలేఖను వ్రాసిరి. కార్మికుల కెట్టికష్టము గలుగ లేదనియు, వారిజీవితములు దుర్భరములుగ నున్న వను సంగతి అసత్యమనియు, లేఖయగు సూచిం పబడెను. ప్రధానమంత్రిగారి లేఖ, వారికి రిక్తిగాని, వారి ఉద్యోగపు కీర్తికిగాని అనుగుణ్యముగ లేదని, మాడ్వార్డుగారు ఖండించిరి. లాయడు జార్జిగారు గూడ ప్రభుత్వము వారి శిక్షింపవలెనని విరసించి ఇకనయినను అచుకూలమార్గము ద్రొక్కి తగిన శాధ్యత నహింపవలయు నని హెచ్చరించిరి. భావిపరిణామ మెటు లుండునో చూడవలయును.

144 శ్లెను ప్రయోగము: విన్టరుటరుగారు

మాళవ్యా, మూంజీ గార్లు 144 శ్లెనును ధిక్కరించిన విషయము, పార్ల మెంటుసభవరకు బోయెను. ఇట్టి అధికారధిక్కారము లిక్కుమారు జరుగకుంక తగినచర్య దీసికొనదరాయని వైకౌంటు సాదనుగారు ప్రశ్నించిరి. వింటరుటరు గారిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము కడు విచిత్రముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారి చర్యలు పరిశీలుటపై నాపారపడి యుండు నని వింటరుటరుగారి యభిప్రాయము దీనినిబట్టి సిరనిర్ణయమునచేమియు లేదని గ్రహింప వచ్చును. చరిత్రలో జరిగినదే జగుగుని ఆంగ్ల శాస్త్రలో నొకసామెత గలదు. అటుల జగుగనేరదని, విన్టరుటరుగారు యెప్పుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని మరల నిర్బంధములకు పురికొల్పుటకు కామన్సుస్థులు కొందరు ప్రయత్నించు చున్నట్లు విచిత్రముగ చున్నది. ప్రస్తుతనిర్ణయ వలన నేర్చికొనిన దగినపాఠమేమియున గలదేమో, ప్రభుత్వమువారు విచారించి, అవసరమగుచో తగినచర్యల దీసికొందురని మాత్రము వింటరుటరు గారు జవాబిచ్చిరి. కాని, నిర్బంధప్రయోగము వలన, ప్రజలలో శాంతి గురురదను సంగతిని ప్రభుత్వమువారు రికనయినను గ్రహించి, తదను గుణముగ మెరుగుట శ్రేయస్కరము.

భారత శాసనసభ: స్త్రీలహక్కుల నామోదించుట

భారత శాసనసభగూడ స్త్రీలు శాసన సభలో ప్రవేశించుటకు గల ఆటంకములను తీసి వైచుట లెగుల సంతోషదాయకము. చూతనసం స్కరణము వలదని వాదించినవారు నిస్సార మును నిరర్థకమునగు పేతువుల జెప్పిరి. శాసన సభలన్నిటిలోను స్త్రీలు సభ్యురాలై ప్రవేశించుటవలన, ఎక్కుడులాభ ముండు ననుటకు సంది యము లేదు.

మరియొక నిదర్శనము

బాకివాని మరణమునకు కారకులయిన భామను గారను యూరసియను సైనికుని జామీను దీసికొని సెలవు జడ్జిగారు వదలివేసినట్లు సేకవార్తలు యెప్పుచున్నవి. చుద్రయిప్త పాత్యనేరమును ఏ తీగున నయినను మోషనలెనని నాటులు కుట్ర బన్నినట్లు చెలిసి, వారిని అబద్ధపు సాక్ష్యమునకై ప్రాసిక్యూటు జేయుటకు జడ్జిగారు తృప్తుపెచ్చిరి. ఇట్టికేసులు ఇట్టి తీర్పులు రానురాను బలమగు చున్నవి. ప్రస్తుతపరిపాలనా విధానమున కివి ఫలిత ము లని ఎంచవచ్చును. అంతియగాని కాక తాళీము మని నాయుట కవకాశము గనుపించు.

లాలజనతి రాయగారు: ఆంధ్రపత్రిక

పైశ్చిక్రింద గాడేపల్లి కృష్ణయ్యగారు ఆంధ్రరాష్ట్రపత్రికవ్రాతయై, ఆంధ్రపత్రికను కనీసరీతికి, ఈమాషములకు పూర్వాధానము వ్రాయుటకు మేము పూనుకొనిము. ఆంధ్రపత్రికాభిప్రాయములను ఆంధ్రలోక మెరుంగును. అపహాసోద్దేశ్యమరంభమునకు, కాంగ్రెసు అభిప్రాయములనే ఆంధ్రపత్రిక స్పృశించుచుండెను. పిమ్మట స్వరాజ్యపక్షమునకు బహిష్కారపక్షమునకు మధ్య రాజీ గుదిరెను తెల్లం కాంగ్రెసుభాగ రాజీ ఎగిరించెను ఆంధ్రపత్రికయు కాంగ్రెసు తీర్మానమును శర సా ప హిం చె ను కాన్పూరు కాంగ్రెసు సభ, కానపూరకాన్సక్రమమును నిష్కహింస ధనుకట్టిపెట్టుట ఆంధ్రపత్రికయు ఏర్పర్చియును శరసాపహించి, కాంగ్రెసుతీర్మానసాఫల్యముకై ప్రబోధము సూపుచున్నది. కాంగ్రెసు ననుసరించుట నేరమునో, అట్టిసేమును గావించి నందులకు ఆంధ్రపత్రిక చింతించు లజపతిరాయగారు కాంగ్రెసుతీర్మానమును విచ్ఛేదము బోధించుచున్నాడు చింతయే ఆంధ్రపత్రికాన్యాయమును కారణము యొగని, అట్టి త్యాగధనుని నిరంధులంపు పత్రిక కేవలము కేవల చదువరులకు యెవనక్కరలేదు లజపతిరాయగారి యభిప్రాయములు విచారించి తీర్మానవిమోక్షము మేమింపదు. వ్యాపము నందలిపాటపారబాటుకుబట్టుకొని ఆంధ్రపత్రిక బుద్ధివ్రాధ్యుగ ఎబ్బవలసినవా నెనినైరాయుటకుకృష్ణయ్యగారిసాహసించిరి మావ్యామూలో పొగబాటుచు చూపించుకు కృష్ణయ్యగారి కెంతయు కృతజ్ఞులము. "కాని చెప్పెంటు నే సబర్యతి ఒడంబడి కపై సంతకము జేసిరి. అయ్యది విఫల మయినచెంటునే యూరపుకు బోయి" అను వ్యామూలో "అయ్యది జరిగిన చెంటునే" అని యుండవలయును. తలంపులూ: తీగుకుంక వైవిపత్రికా వ్యాపములను అతిర్థిరీతిమగ ముగించు వాకురమున అప్పుడప్పుడు ముట లెంకొక విధమున దొర్లుచుండును అట్టి యుధులము దిన పత్రికలను నిర్మించువానికిగానిగోచరింపదు. ఇప్పుడు గావలసిన విషయము లజపతిరాయగారు యూరపు కృష్ణము చెడలిరని కాను. స్వరాజ్యపక్షమున జేరినపిమ్మట, వీరు సబర్యతి యింటి నామోదించుటయు, యూరపుకు వెదగి ఎచ్చిన పిమ్మట కాంగ్రెసుతీర్మానము నడచే విడనాడ గోరుటయు. విచిత్రముగ దోషక మానవు. మార్చి 27 న తేజ ప్రాధాన్యముగ నుపన్యసించు లజపతిరాయగారి యిల బలికిరి.

"మొదటిప్పుడును దేశభక్తులనుల భారతీయులను విచారణ లేకుంక కాంగ్రెసువారును బంపుచు, సంయుక్తజాతీయవాదులు గావించిన విశ్వాసరాహిత్యతీర్మానముల నన్నిటిని ధిక్కరించుచు, శాసనసభవారు నిరాకరించిన ప్రతి దిమండుకు యుచ్చనెచ్చినరీతిని పట్టికై జేయుచు, గుండ్లల యిచ్చను గమనింపకుంక వారి క్రింది యుచ్చల నభిమానించుచు మెలగడి ప్రభుత్వముక్రింద ఉద్యోగముల సంగీకరించుట, జాతీయవాదులలో శిష్యమువారి అంగీకారమున కైనను భంగకరమే. కాని గూర్చి ముచ్చటించుటయే మర్యాదహీనము, అవమానకరము, శిష్యుల సానుభూతి న్యతిరేకము." మార్చి 28లోకన్న ఆగస్టు నెలలో ప్రభుత్వప్రకృతము అనుమానముగ పాకనాజీ లేనియెడల, రివ్యూసేపుసహకారమువంకక నిరమనము చుగులుతు తగినకారణము గనుపంపదు. సబర్య ఒడంబడికను పునర్ధరింపవలయునని వీరిప్పుడు గోరుచున్నారు. కాంగ్రెసుసభ్యులు ఎన్నికలలో పాల్గొనగూడదని వీరివుడ యెప్పుచున్నారు. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు లజపతిరాయగారి యభిప్రాయములను పహేతుకముగ ఖండించి ఆ

ఎటుల నిస్సారములోనిట్టివలచుచున్నది. అందుచే నావివరమును విస్తరించినాము. కృష్ణమూర్తిగారి రాజకీయపరిజ్ఞానము ఆంధ్రపత్రికకు లేకపోవచ్చునుగాని, ఆంధ్రపత్రికలో మునుపటివలె పనికొనలేదు. మాత్రము నిశ్చయముగ చెబువలయును.

“ఆంధ్ర రాష్ట్రము”

“ఆంధ్ర రాష్ట్రము” అను ఆంధ్రవారపత్రిక యొక్క రాజమహేంద్రవరమునందు నూతనముగ వెలువడినది. సంపాదకులు శ్రీ పద్మవాయి రాయజగపతివర్యగారు “మా కొక పార్టీతో సంబంధము లే” యని పత్రికా సంపాదకులు వ్రాసిరి. కాని, యథోచితసహకారము వారి ర్యడిందు, కాంగ్రెసుపక్షమును వీరుచూసిరి. “యథోచిత సహకారమువారి నియమములను, ఆదర్శములను దిలకించుచో, కొలదికాలమునకు కాంగ్రెసు పవీనపార్టీవారి వశముననే మాయని తోచుచున్నది” అని సంపాదకీయమునందు హాసించిరి. “కాంగ్రెసును యెల్లప్పుడు నిరీక్షింపక గాదింపకుండు, దానిని పార్టీ తగవులలోనికి రానీయక దాని ప్రతిష్ఠాకాపాదులయే యుత్తముమైనవారము” అని సంపాదకులు వ్రాయుటవలన కాంగ్రెసుపక్షముపై విరేకిగల ఏవనింపు జెల్లడియగుచున్నది. పత్రికా భిప్రాయములును, విలేఖనములు యభిప్రాయములును కాంగ్రెసు పక్షమునకు వ్యతిరేకముగను, రిస్పాన్సివు సహకారవాదమున కనుకూలముగను గనపించుచున్నది. పత్రికావైఖరి ఎట్టిదో యూహింపవచ్చును. అన్నిపక్షముల యభిప్రాయములును ప్రజలకు తెలియజేసి, సత్యమును బోధకముగను, ఆంధ్ర రాష్ట్రపత్రికకు స్వాగతమొసగుచు పత్రికాచిరకాలము వర్ధిల్లుగాక యని కోరెదము. వార్షికపుస్తకం దా సంవత్సరమునకు నాల్గు రూపాయలు.

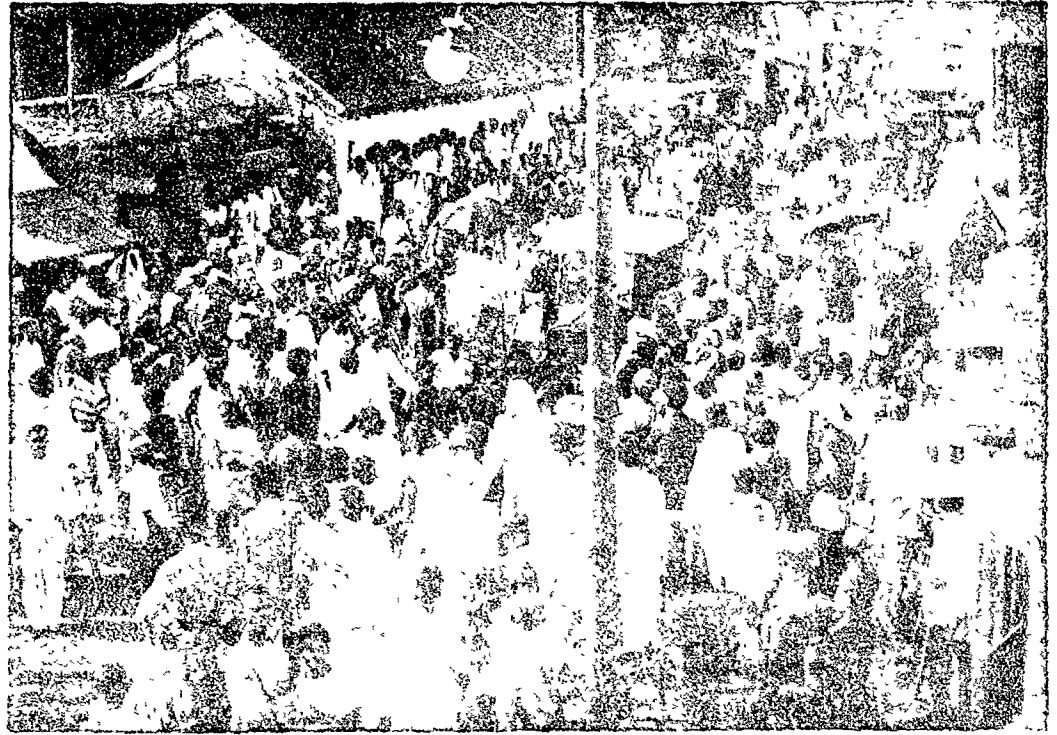
న్యాయమూర్తి సుందరం శెట్టి పేరు మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయాధిపతిగ నూతనముగ నియమింపబడిరి

కర్ణాగారమందు ప్రమాదము

ఎనమండ్రకు గాయములు తగులుట
కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—వశారా కర్ణాగారమందు జేడు ప్రమాదముగలిగి కిగరకు గాయములు తగిలెను. అత్యంత ముఖ్యమైన ఐదుపట్లముపై సర్దులు ద్రావకము జేసెను. ద్రావకమునీసా యంతయు యెటుగోని బద్దలయ్యెను. సర్దులు మరల ఏమగుదు నులీసను గాయపడిరి. అందఱును బైద్యులయందునకు గొంపోబడిరి. ఇరువు రవాయకరముగ ప్రితిహించుచున్నారు. (ఆ.ప్రె.)

ఇండియను మొంటల్ ఆసుపత్రి

రెండవ, సెప్టెంబరు 1:—ఇండియను మొంటల్ ఆసుపత్రి యందు కోసుల సంఖ్య 14 వందలకు మించుటవలన ముంత్రియధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైన వివిధశాఖాధికారుల సమావేశమున దాని ఆహారభాగము ఆదియే భరించవలయునని తీర్మానింపబడినది.

తిరువల్లిక్కేణి వార్డులో నేడు జరుగుచున్న కార్యరేషను ఎన్నికలు

తిరువల్లిక్కేణి, అమీరుమహాలు, హార్వర్డు, అమ్యున్కోవిల డివిజనులకు కార్యరేషను ఎన్నికలు నేటి ఉదయము ప్రారంభమైనవి. ఎన్నికలు జరుగవలసిన 5 డివిజనులలో రాయపేట డివిజనుకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థినిగూర్చి చెన్నపురి స్థానికాజుకోర్టులో దావా విచారణలో నున్నందున రాయపేటకు మాత్రము ఎన్నిక ప్రస్తుతము నిలుపుదలజేయబడినది. మిగతా ఎన్నికలు జరుపబడుచున్న నాలుగు డివిజనులలో తిరువల్లిక్కేణి, అమీరుమహాలు, హార్వర్డు డివిజనులు మూడింటికి మాత్రమే కాంగ్రెసువారి భ్యర్థులను నిలిపి పోటీజేయుచున్నారు. ఒక్క తిరువల్లిక్కేణి డివిజను తప్ప మిగతా మూడు డివిజనులకు జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థులు గలరు. అమ్యున్కోవిల డివిజనుకు ఇదివరలో డివిజనులో కొన్ని లరుగునున్న డాక్టరు అశీర్వాదనాదారగారు స్వంత్రముగ పోటీజేయుచున్నారు. జస్టిసు పక్షమువారు వీరికి పోటీగ సుందరంగాయుండు అనువారిని నియమించినారు. నాదారగారిదివరలో కాంగ్రెసు పక్షమునందు సభ్యుడుగ తేరకపోయినను మొదటినుండియు కాంగ్రెసు తరపునే వోటుజేయుచున్నారు. గతసామనునందు జరిగిన ఎన్నికలలోవలె సమర్థికోత్సాహము పోలింగు స్టేషనునంద ప్రబలియున్నను వెనుకటి ఎన్నికలందు అచ్చటచ్చట ప్రదర్శింపబడిన ఆల్లరి, హేళన, వైరికేళలు కొట్టాటలు మాత్రము ముందునైన తేకుండుట ప్రధానముగ గమనింపదగిన విషయము.

తిరువల్లిక్కేణి

డివిజనులోని మొత్తము వోటరుల సంఖ్య 1294
ఉదయము 8 గంటలకు వోటు జేసినవారి సంఖ్య 300
ఎన్నికలు జరుగుచున్న నాలుగు డివిజనులలో జెల్ల తిరువల్లిక్కేణి వోటరుల భావశక్యమందును ఉత్సాహమందును ప్రధానస్థానము నాక్రమించుచున్నది. పట్టణమునందలి వివిధ భాగముల నుండియు ప్రజలు తిరువల్లిక్కేణి పోలింగు స్టేషనునందు తీర్థయాత్రకు వెలువలబల దిగుచున్నారు. బ్రాహ్మకారులు బస్సులు మాత్రమే గాక ప్రైవేటుబస్సులలో గూడ తావుకై వెనుకలాడవలసి వచ్చుచున్నది. ఎన్నికలకై ప్రత్యేకముగ తెప్పింపబడిన మోటారుకారులు వీనికి తోడ్పడి డివిజను అంతయు పిచ్చి కుక్కలవలె చుట్టివచ్చుచు తిరువల్లిక్కేణిని మోటారుబద్ధముగా గావించినవి. పోలింగు స్టేషనునంద గూడిన జనసమూహము స్టేషను కిరువైపుల సుమారు 100 గజముల వరకు వ్యాపించియున్నది. జనులలో ఉత్సాహము తేయముగ గలదు. ఎంత ఉత్సాహమున్నను కాంతి సహనములు రాజ్యమేలుచున్నవి. దొర్లవ్యసూచనలుగాని కడకు నిండా హేళనల పోకడయైన తేకుండుట గమనార్హము.

క. వ్యాసారావుగారి రివివర కీ డివిజనుకు కొన్నిలరుగ పనిజేయుచు, న్ను వాత! వీరి డివిజనులలో కాంగ్రెసు స్వతంత్ర అభ్యర్థి న ని ప్రకటించు కొనుచున్నారు. వీరికి పోటీగ కాంగ్రెసువారు ముప్రసిద్ధ వక్తలు శ్రీమంత్ సత్యమూర్తిగారిని నియమించియున్నారు. శ్రీనివాసాచారియకు స్వతంత్ర అభ్యర్థిగూడ మరయొకరు గలరు. కాని పోలింగు స్టేషను కరుదెంచిన వోటరులలో వీరిపేరు కల పోటువా రొక్కరైనను గన్పింపలేదు. జస్టిసుపక్షమువారిదివర కొక బ్రాహ్మణేంద్ర అభ్యర్థిని నిశ్చయించి పిదప ఏలకో ఉపసంహరించుకొనిరి. ఈ డివిజనులో గల దాదాపు 1800 వోటరులలో మూడుపార్టీలు బ్రాహ్మణులు, ఒకపార్టీ బ్రాహ్మణేతరులు. బ్రాహ్మణులలో మధ్యలుగూడ చాలమందిగలరు. వ్యాసారావుగారు ప్రధానముగ స్వసంఘమువారిపై ఆధారపడియున్నాడు. కాని వధ్యులు, స్వార్థులు, బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరు లెల్లరు కాంగ్రెసు అభ్యర్థికి వోటుజేయుదురని కాంగ్రెసువారికి గట్టి నమ్మకముగలదు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థికిరెపున పనిజేయు వాడు కులలోగాని, ప్రతినిధులలోగాని, ప్రచారకులలోగాని సగభాగమైనను వ్యాసారావుగారి పక్షమున కన్పించుటలేదు. ఏ మోటారుబండిజూచినను కాంగ్రెసుపక్ష చిహ్నమును జాతీయపతాకము ప్రత్యేకముచున్నది. ముఖ్యముగ కాంగ్రెసుపక్షమునందు యువకులు గావించు సేవ ఎన్నడగియున్నది. పోలింగువాడు దాని నడచువారికి వక్రని సోకర్యముల గావించియున్నారు. పోలింగు కాంతముగ, అతిత్యగ జరుగుచున్నది. పోలింగు స్టేషనునంద దాని యు. రామారావు, సి. వెంకటరంగంనాయుడు, బి. విశ్వనాధదాసు, రత్న సభాపతి ముదలియారు మున్నగువారును, డివిజనులోని ప్రముఖులు కొందరును గలరు. శ్రీమంత్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు గంటగంటకుచ్చి వీక్షించిపోవుచున్నారు. వీరిరాక ప్రజలలో అమృతమును ప్రబోధమును గల్గించుచున్నది. “వందేమాతరం, మహాత్మాగాంధీజీ” యను కేళలు మిచ్చుచు ట్టుచున్నవి. డివిజనులోని శ్రీ వోటరు లధికముగవచ్చి వోట్లు నోసగుచున్నారు. 8 గంటలకు సుమారు 800 వోటరులు తమ వోట్లు రికార్డుజేసిరి.

పిదప గంటన్నరలో అనగ 9-30 గంటలకు మరెవరూ 850 వోట్లు రికార్డు చేయబడినవి. ఇప్పటివరకి తినిబట్టియే కాంగ్రెసు అభ్యర్థి జయించుటయేగాక, అధిక సంఖ్యతో గెలుపొందునని నిస్సంశయముగ చెప్పవచ్చును.

మధ్యాహ్నము 12-30 లు
వోటు జేసిన వారి సంఖ్య: 925

ప్రార్థుటి జన సమూహములు శల్పమైనవి. వానితో పోలింగు స్టేషనునంద నుండిన కలకలము సర్దు మణిగినది. కాంగ్రెసువారి ఆశాపూరిత వ్యాదయములు వారి వదనమండలములందు ప్రతిఫలింపుచు ఆత్మ విశ్వాసమును అత్యుత్సాహమును ప్రసన్నముగా జేయుచున్నవి. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గంటలపై చేయిచేయు కొని ధైర్యముతో విక్రంతి గైకొనుచున్నారు. నాలుగైదు ముసముల కొక్కొక వోటరువచ్చి తనవోటు నోసగుచున్నాడు. సత్యమూర్తిగారికి సంపూర్ణ విజయము గలుగునను భావము సర్వత్ర వ్యాపించియున్నది. ఇంక 5 గంటల లోపల మరియొక మండ వోట్లకు లోగ రికార్డు చేయబడునని ఊహింపవచ్చును.

ఆమీరుమహాలు

ఉదయము 9 గంటలు:—
మొత్తము వోటరులసంఖ్య 650
ఇప్పటికి వోటుజేసినవారు 200
తిరువల్లిక్కేణి పిదప మిగతా మూడు డివిజనులలో జెల్ల అమీరుమహాలు డివిజను జనల సెక్కునగ ఆక్రమించుచున్నది. తిరువల్లిక్కేణియందు మధ్యమైన గానరాని జస్టిసుపక్ష స్వయావ విచల విలంబితరంగల నూటలతో ప్రత్యేక మగుచున్నది.

ఈడివిజనులో కాంగ్రెసు, జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థులు ముఖము లేపోటీయేయనున్నారు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి శ్రీ యశ్. సం. గుప్తాగారు, జస్టిసుపక్షము తరపున రంగరామానుజముగారు నిలిచిరి. నుంగంబాకం డివిజనులో ఓడిన ము. ప్రభాకరనేనుగారును, మహమ్మదుహుసేను అను మరెయ్యక మహమ్మదీయ అభ్యర్థియు స్వతంత్రముగ పోటీయేయనున్నారు. ఈపోలింగు స్టేషనునందగు జరాతీ స్వచ్ఛందసేవకులు కాంతి సెలకొల్పుటకు ఆధికముగ తోడ్పడునున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులగు పి. భక్తవత్సలు నాయుడు, ఓ. కందసామిశెట్టి, టి. కే. పావలరుగారలు జనోత్సాహమును బురికొల్పుచున్నారు. 9 గంటల కపుడే 800 వోట్లు రికార్డుయేయబడినవి. ఇకమిదట మరియొక పందజోట్లు మాత్రము రికార్డుయేయబడునని ఊహించబడుచున్నది. తీవ్రముగ పోటీ జస్టిసు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులనడుమ మాత్రము జరుగుచున్నది. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి జయముగాండుటకు శంకింపబని లేదు.

మధ్యాహ్నము 3 గంటలు:

ఇప్పటికి వోటు తేసిన వారి సంఖ్య 870

పోటీ జస్టిసు కాంగ్రెసు పక్షముల మధ్య తీవ్రముగ నున్నది. ప్రజాకణములు ఉదయముకంటె నేమాత్రము తగ్గలేదు. ఇరుపక్షముల ఆభిమానలందును ఉత్సాహము మిక్కిలిముగ వెల్లడియగుచున్నది. ఒక్కొక్కపుడు మిత్రము మారి ఉద్దేక మన ముగ్గులగుచున్నారు. కాని కాంగ్రెసువారును, పోలీసువారును దుష్ప్రభుత్వములకు తావాసంగుటలేదు. వి. చక్రయ్యశెట్టి, సురేంద్ర నాథఆర్య, పి. యస్. గురుసామినాయుడు గారలు రంగమందగుపించినవెంటనే "జై" యనుకేకలు, వెనువెంటనే "షేము షేము" అనుకేకలు బయలుదేరి కొంత అలజడిగలిగి మాటల నుంచి చేతులవరకువచ్చెను. కాని తరుణమునకు కాంగ్రెసువారు ములు పోలీసువారు ప్రజలలో కాంతిసమకూర్చిరి. డాక్టరు సి. వజీరముదలియారు వినుగువిరామములేక, తజేకదీక్షతో జస్టిసుపక్షమునకై ప్రచారము గావించుచున్నారు. శ్రీ యశ్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అప్పడపుడువిచ్చేసి తిరిగి ఇతర పోలింగు స్టేషనులకు జనుచున్నారు. కాంగ్రెసు జస్టిసు పక్షములవా రిరువురును ధైర్యముగ గవ్వట్టుచున్నారు.

అమన్కోవిల

మధ్యాహ్నము 12-45 గంటలు

మొత్తము వోటల సంఖ్య 1085
ఇప్పటికి వోటుతేసినవారు 600

ఈ డి వి జ ను లో ఇ డి వ ర కు కాన్సిలరు గా పని తేయుచున్న డాక్టరు పి. సి. ఆశీర్వాద నాదాగారు స్వతంత్ర అభ్యర్థి సుందరనాయుడు జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థి. అమిరు మహులనందువలె ఇచ్చటగూడ పోటీ చాల తీవ్రముగ ఉన్నది. ఇప్పటి ఫిలిగతులనబట్టి ఇగవులు సమ బలమై యున్నారు. సాయంత్రములోగ డాక్టరు గారె ఒక అడుగు ముందువైచెదరని చాలమంది నమ్ముచున్నారు.

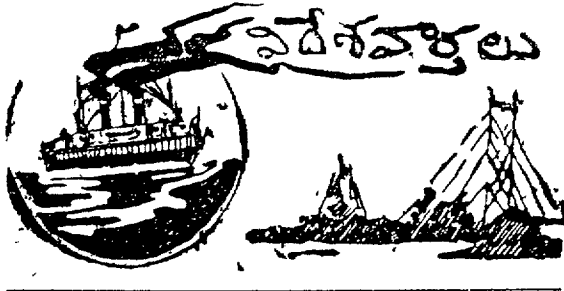
హార్బరు డివిజను

ఇచ్చట ముప్పురు అభ్యర్థులు గెరు. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి బషీరు. అహమ్మద్ జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థి సయ్యద్ మహమ్మదు రాథరు. స్వతంత్ర అభ్యర్థి డాక్టరుజమాల్ డీన్ మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు 800 వంది వోటు తేసిరి. ఇచ్చట యూరోపి యనువోటరులు నూరింటికి పైగ గలరు. ఇటీవల యూరోపియను పంపాగ్యతునిచే నొసంగబడిన విజ్ఞప్తివలన యూరోపియన్ల తోడ్పాటులు కాంగ్రెసుకంటె జస్టిసుపక్ష మున కధికముగగలవని తెలియచున్నది. కాని స్వతంత్ర అభ్యర్థియుగ జమాల్ డీన్ గారికి దాదాపు సగముమంది యూరోపి యనులు వాద్దాస మొనరించిరియు, అందుచే జస్టిసుపక్షము నకు బలముతగ్గినని నమ్మగల తావులనుండి వార్తలు వెడలినవి. ఇచ్చటి సమాచారములను బట్టిమాడ జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థికంటె స్వతంత్ర అభ్యర్థి కే జయమున కెక్కుడు అవకాశము లున్నట్లు గన్పట్టుచున్నది.

సానికసంఘములు - సర్పారీవ్యయము

మదరాసు సానికసంఘముల చట్టము ప్రకారము ప్రభుత్వమువారు లోకలుబోధధనమును ఆడిటరుగారు సర్పారీజేసిన సందర్భమున వెచ్చించుటగూర్చి యాదిగననిబంధన గావించుచున్నారు:

ఆడిటరుగారు లోకలుబోధ అభ్యర్థునిపైగాని, సభ్యుని పైగాని సర్పారీ సర్టిఫికేటు నొసంగినపుడు దానిపై అప్పీలు చేయువ్యయమును ప్రభుత్వమువారి అనుజ్ఞలేనిది సానికసంఘములు భరింపరాదు.

జాతీయమితి సభ్యత్వము

స్పెయిను శాశ్వతస్థానము కావలెననుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

జనీవా, సెప్టెంబరు 1:—జాతీయమితిసభ్యత్వము నేర్పాటుకేయ సంఘమువారు ఉపసంఘమువారు సవరణచేసిన విధానమును అవలంబించిరి. స్పెయిను ప్రతినిధి వోటుచేయలేదు.

స్పెయిను

శాశ్వతస్థానములను గూర్చి చర్చను ప్రారంభించినపుడు స్పెయిను ప్రతినిధి తమకు గూడ అట్టి స్థానము నిచ్చితీరవలెననిరి.

జపాను

స్పెయిను ఆశయములు నెరవేరకున్నను స్పెయిను ఆశయములు తమకు సదా ఇష్టమేయని జపాను ప్రతినిధిచెప్పెను. ఇపుడవలంబించిన విధానమును స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు ఇంకొక పర్యాయము ఆలోచించెదరుగాక యనిరి.

చీనా

జాతీయమితి సభలో పభ్యుల సంఖ్య నేర్పాటుకేయ సంఘమువారు శాశ్వతస్థానముల సంఖ్యను హెచ్చుకేయునట్లు ఆలోచించవలెనని చీనా ప్రతినిధి చెలిపెను. శాశ్వతస్థానములను తగ్గించవలెననిరి.

జర్మనీకిచ్చిన స్థానముకంటె ఎక్కువస్థానములను ఏర్పాటుకేసిన చీనాకుగూడ శాశ్వతస్థానము నీయవలెనని చీనా ప్రతినిధి గోరెను.

ఇటలీ

తామందరము స్పెయిను హక్కులను నెరవేర్చలేకున్నందులకు విచారముచుండెనుపుడు, కమిటీవారిచర్చను విస్తృతపర్యాయము ప్రభుత్వమువారు తమవైఖరిని ఇంకొకసారి ఆలోచించి జాతీయమితిలో సహకారము సల్పుగాక యని ఇటలీ ప్రతినిధి నుడిచెను.

స్వీడను, డేన్ మార్క్

ప్రతినిధులుగూడ ఆధోరణిచే చూసిరి.

జాతీయమితి అసంబ్ధివయమై ప్రస్తావించుచు స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు శాశ్వతస్థానమునదప్ప ఇతరస్థానములను, ఏర్పాటులను ఒప్పుకొనరనియు కృతనిశ్చయమై యున్నారనియు స్పెయిను విదేశాంగమంత్రి చెలిపెను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు స్వాగతము

నైజామాంధ్రులు అభినందించుట

(స్వకీయలిఖిత తంత్ర)

హైదరాబాదు, సెప్టెంబరు 2:—నైజాము ఆంధ్రుల ఆంధ్ర కేంద్రసంఘ కార్యదర్శి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయపు రిజిస్ట్రార్ గారికి విశ్వవిద్యాలయప్రారంభోత్సవసందర్భమున ముగ్ధాస్పాదిన అభినందన నుంపిరి. విశ్వవిద్యాలయపారానుక్రమణిక యందును, సభలయందును తెనుగునకే ప్రాముఖ్యమియగోరిరి.

రైలు పట్టాలనుండి తొలగుట

16 గురు చనిపోవుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

బార్నిలోనా, సెప్టెంబరు 1:—బార్నిలోనానుండి వేరెక్స్ యాకు బోవు మెయిలు రైలు పట్టాలనుండి తొలగుటచే 16 గురు చనిపోయిరి. 38 గురికి గాయములు తగిలినవి. రైలు తొలగుటకు కారణము కొండజారిడుటయే, దీనికి కారణము పెద్దవర్షము మూడవతరగతిబండి ఇంకొక బండిలో దూరెను. బార్నిలోనా చుట్టుప్రక్కల గ్రామము లెన్నియో నాశనమైనవి. ఈవర్షములచేత 38 గురు చనిపోయిరి, గొప్పనష్టము గల్గెను.

న్యూయార్కు ప్రమాదము

నీగ్రోలున్న మేడ అంటుకొనుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, సెప్టెంబరు 1:—నీగ్రోలు కాపురమున్న అయిదు అంతస్తులమేడ యొకటి అంటుకొని అయిదుగురు నీగ్రోలు చనిపోయిరి. ఒకడు కాన్సింగుటలేను. కాపుర మున్నవారు తప్పించుకొని పారిపోవుటకైన పీలులేకుండ వాకిలిముందట కందకము త్రవ్వబడెను. భూగర్భమున రైలువేయుటకు త్రవ్విరి. అందుచే నిష్పన్న చల్లార్చువారు నిచ్చెనలను జేయుటకు పీలులేకుండెను. పెక్కుమంది నీగ్రోలు కిటికీలనుండి దుమికిరి. అందరకు గట్టిదెబ్బలు తగిలెననే చెప్పవలెను.

సర్ టి. విజయరాఘవాచారిగారు

టూరంటో, ఆగస్టు 31:—కనడా జాతీయప్రదర్శనమువారి అతిథిగ కొంతకాలము ఆచార్యులుగారు టూరంటోలోనే యుందురు. ఇండియాకు బయలుదేరుటముందు కనడా ప్రధానసగములను జూచెదరు. యునైటెడ్ కింగ్ డమ్ లో కొన్ని సగములను జూచెదరు. అట్లావాలో ప్రభుత్వసభ్యులతో ఇండ్లో కనడా వర్తకసంబంధములను పెంపొందకేయునియమై రూట్లాడెదరు.

సర్ ఆస్టిన్ ఛేబర్లెనుగారు

లండన్, ఆగస్టు 31:—నేడు ఛేబర్లెనుగారు 2 తేదీని జరుగు జాతీయమితిసభకు లండనునుండి బయలుదేరిరి.

స్పెయిను, తంజీరు-రషియావైఖరి

మాస్కో, ఆగ 31:—రషియాసమితి తేసిజే అల్లిసి రాస్ ఒడంబడికను మార్పుకై తహత్రయ అంగీకరించదట.

కోభంగారి పయనము

రగ్జీ, ఆగ 21:—మెల్బోరనునుండి ఇంగ్లండుకు తిరిగి వచ్చుటలో నిన్న కోభంగారు కొర్నెడత్తా ప్రదేశమును జేరెను. దీనికిని ఎడిలెయిడుకును 650 మైళ్ల దూరము.

భూకంపము

అజోర్సులో నాశనము

ఒకపట్టణము పాడగుట

లండన్, ఆగస్టు 31:—అజోర్సులో భూకంపము భయంకరముగ గల్గెనట. అందుచే పేయలుపట్నము విస్తారము పాడైనది. ఇంతవరకు వివరములు చెలియలేదు.

50 మంది చనిపోవుట

లిస్బన్, ఆగస్టు 31:—భూకంపముచే 50 మంది చనిపోయి యుండవలెననిగాని తుతగాత్రులై రనిగాని రూటరుడెలుపుచున్నాడు. సహాయముచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నము జరుగు బంపిరి.

చనిపోయినవ రలుండ, గ్రామములో చాలమందికి చెబ్బలుతగిలెనట. హర్టారాజాథానికి గొప్పనష్టముగల్గెనట. పెక్కు ఇండ్లు కూలిపోయినవట. ప్రజలు భయకంపితమై నలుగురు నలుగురుగ పారిపోవుచున్నారు.

బ్రిటిషు ప్రజలందరును షేముముగ నే యున్నారట.

లిస్బన్, సెప్టెంబరు 1:—8 గురు చనిపోయినయు 200 మందికి గాయములు తగిలెననియు 400 ఇండ్లు మట్టమైనవనియు స్థామంగానులో వరుసగ చిన్నచిన్నకంపము గల్గుచునేయుండెననియు వైద్యసహాయముతో ఇంజనీర్లు ప్రభుత్వమువారు తక్షణము పంపిరట.

పెరిషియా వ్యవహారములు

టెహరాన్, ఆగస్టు 31:—పెరిషియా పార్లమెంటువారు ప్రధానామాత్యునియందు సంపూర్ణవిశ్వాస మున్నదని తీర్మానించిరి.

తూర్పుపైన్యమును నడిపించుచున్న నేనానిని బహుకొనిరి. కాని ఆతనిని వదలిరి.

స్మిర్నా విచారణ

లో అలులుఖాన్ గారికి ఉరితీక్షు పెధించిరి. నేటిరాత్రి ఉరిపెదరు.

మదరాసు వార్తలు

రాయ పేట దేవిజను:— ఈ దేవిజను ఎన్నిక చేయు జరుగును. ఎవ్వను జరుగునదియు మున్నగును ప్రకటించబడును.

1925 నవంబరులో జరుగు స్టేషనుపై పరీక్షకు హాజరగు అభ్యర్థులు ఆక్టోబరు 10 వ తేదీలోపున దరఖాస్తు లంపు కొనవలెను.

కార్పొరేషను నభ:—కార్పొరేషను వాయిదా వేయబడిన సభ సుక్రవారము 8 వ తేదీ సాయంకాలము 5-15 గ. రివ్యూభవనములందు జరుగును.

జిల్లామున్సరులు:—జిల్లా మున్సరులుగ నియమింపబడునట్టి వారికి వేర్లలో బి. బార్నెస్, (కోయంబూరు), కులూన్జూనాదారు (తిన్నెవెల్లి) గలవు.

బి. ఎ. బి. కె. లక్ష్మణచెట్టియారు:—మదరాసులో హానరరీ పేజిస్ట్రీ, పదవికి పేరొసంగిన రాజీనామా ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించినట్లు ఆగస్టు 19 వ తేదీ ప్రకటన నిశ్చయములో గలదు.

ఆయుర్వేద కళాశాల, విద్యార్థుల సంఘము:— ఈ సంఘమువారు శ్రీమతి రుక్మిణి లక్ష్మీపతి బి. ఎ. గారికి ఎన్నుగు మునగాల మండలమున ఆదివారం 5 వ తేదీన సాయంకాలము 4-30 గ వందేకములనుండి నురక్షితముగ చేరినందుకు సన్మానపత్రము నొసంగెదరు. శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యంగారు అభ్యర్థకుల పాఠాధ్యక్షులు.

మరణసంఖ్య:— ఆగస్టు 28 తేదీలో అంతమయ్యే వారముందు సాలునకు వెయ్యిమందికి 49.1 చొ॥ చనిపోయిరి. అంతకు ముందువారము 49.4 చొ॥ నుండెను. స్త్రీలకు ముగ్గుల 4 గరు, పైఫాయికు వలన 1 రు, మలేరియావలన 25 గరు, యితర జ్వరములవలన 20 మంది చనిపోయిరి. నిరుదీన వారముందు 48.7 చొ॥ యుండెను.

ఎన్నికలు సెలవులో జరిగిన జరుపరాదనట:— కార్పొరేషను ఎన్నికలు ఆదివారము మున్నగు సెలవుదినములలో జరుపవలెనని కార్పొరేషనుసభవారు తీర్మానించినందున, ఈవిషయమున కమిషనరుగారు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయగ, ప్రస్తుతము నిర్ణయించిన తేదీలు మార్చరాదనియు, ఇంకాండులో పార్లమెంటు మునిసిపలు ఎన్నికలు ఆదివారములందు, బ్యాంకు సెలవుదినములలో జరుగుటలేదనియు ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువు చేసినట్లు తెలియుచున్నది.

తిరువళ్ళిక్కేణి ఎన్నిక హడావిడి:—నిన్నరాత్రి తిరువళ్ళిక్కేణి అమీరుమహలు దివిజనులందు ఎన్నికలనుగూర్చి చాల ఉత్సాహము ప్రబలియుండెను. తిరువళ్ళిక్కేణిలో ప్రచారము క్రొత్తప్రకృతి ననుసరించెను. సత్యమూర్తిగారిపేరు వ్రాయబడిన పెద్ద “గాలిపటము” ఎగురవేయబడెను. సాయంకాలము 6 గంటల పైబిజిన ప్రారంభమయ్యెను. నుమారు వేయి మందివచ్చిరి. పార్లమెంటు దేవాలయమువద్ద భజనప్రారంభమయి పిట్టలలోబోవుకొలది జనులసంఖ్య హెచ్చెను. కాంగ్రెసు అభ్యర్థి వత్సమూర్తిగారు యింటికిబోయి ఓట్లకొరకు ప్రచారము చేసికొనిరి.

శ్రీకృష్ణానందభక్తసభ:—జయంత్యుత్సవములు 1926సం॥ సెప్టెంబరు 2-వ తేదీ రంగయ్యదాసువలన సీతాకల్యాణము, 3-వ తేదీ శ్రీ కణ్ణా తిరుకణ్ణాణము, 4-వ తేదీ శ్రీ వేణుగోపాలసభవారం శ్రీకృష్ణలీలలు, 5-వ తేదీ 4-80 గోపికావస్త్రాపహరణము, 6-వ తేదీ శ్రీ పండిరత్నజనసభవారం రామదాసుచరిత్రము లీల, 7-వ తేదీ నాయర్ కుమ్యసామిభాగవతులచే ద్రువచరిత్రము, 8-వ తేదీ శ్రీ వేణుగోపాలసభవారం శ్రీకృష్ణలీలలు, 9-వ తేదీ వేణుగోపాలసభవారం సాకాచరిత్రము, 10-వ తేదీ నందమూర్తివలన కణ్ణా తిరువీధిపాఠపాడు. బార్బిలపును సారాయణ మొదలి వీధిలో పద్మశైలి రామవయ్య శైలిగారి రామానుజ కూటంలో స్థాపించియుండు శ్రీకృష్ణానందభక్తసభ నుండిరమన జరుపబడును.

మీకు తెలియునా?

మీ ఆహారమునందు వంట కువయోగింతునట్టి నూన బియ్యమును గలిగించునట్టిదిగా ముఖ్యముగా యుండవలెనని మీకు తెలియునా?

నరములను మంచినీటిలోనుంచి, సంపూర్ణారోగ్యము గలిగించుట ముఖ్యము. అందుచేతనే 40 50 వరకు ఉష్ణముగల కోకొజెమ్తోనే మీరు వంటచేయవలెను. గనుక మీ ఆహారమునందు మంచి పుష్టియుండును.

మీరు భుజించు ఆహారముయొక్క శ్రేష్ఠత జీర్ణమగుటయందే గలదని మీకు తెలియునా? గురుత్వమైన ఆహార మెప్పుడును శ్రేష్ఠమైనదికాదు. ఏలననగా అది బాగుగా జీర్ణమునకు రాదని మీకు తెలియునా?

అందుచేతనే మీరు 97. 9.%. పాల్గు జీర్ణశక్తి గలిగినట్టి కోకొజెమ్తోనే మీరు ఆహారమును వండవలెను దానిచే వండబడినవి మిక్కిలి తేలికగాను, జీర్ణశక్తిగలదిగా నుండును.

ఆహారము మంచి సువాసన గలిగియుండవలెననియు, ఆరోగ్యమునకు చేరిన అంశములలో ఇది ముఖ్యమైనదనియు మీకు తెలియునా? ఆకలిని గలిగించుటకు ప్రతి పదార్థమును మంచి సువాసన గలిగియుండవలెను.

అందుచేతనే మీరు కోకొజెమ్తో వంటచేయవలెను. నెయ్యిమాదిరి నల్లనువాసన మాత్రమేగాక ఎక్కువ సువాసన గలిగించును. ప్రతిపదార్థమును సువాసన గలిగియుండుటయే గాక మంచి ఆకలిని గలిగించును.

నేటినుండియే కోకొజెమ్తోనే వంటన్నప్రారంభించుడు.

“మోటారిస్టులకు” ఎట్టి తర్కము లేకనే ఆటోను ఉపయోగించు ప్రతివారికి తెలిసినట్లే పెట్రోలు బిల్లులపై 100-కి 25 నుండి 40 వరకు కూడుదల గల దశవిషయము చక్కగా తెలియును గదా, అనగా పొగను తీసివేసి, తిరిగి చేరకుండునట్లు ఆటోక వరమను. ఈ ప్రకారము 100-కి 75 వంతు మోటారులొందరలను తీసివేయును.

“గాస్ ట్రైయను” మీకు ఈలాభము గాక యింకను అధికముగా చేయును!!!
“గాస్ ట్రైయను”ను పరీక్షించ వననరములేదు. అయితే జయప్రదమైన ఓరిజిల్ చేసి, రూపింపబడిన విషయము. బ్రిటిషు మ్యానిఫెక్ డిఫార్మమెంటు, న్యూయార్కు నేషనల్ ఫోర్డ్ ఓనరుల సంఘము మొదలగువారిచే రూఢిచేయబడినది. “డబ్ల్యును మరల వాపసిచ్చు పద్ధతులపైన విక్రయింపబడుచున్నది.” 100 గాలసుల పెట్రోలుకు తగిన 100 బిళ్ళలు గల పెట్రై 1-కి ధర రూ. 3-8-0.

Sole-Agents :—K. V. IYENGAR & Co, Hyderabad (Deccan)

Sub-Agents :—(Malabar, Travancore, etc.) M. P. BALA & Co, Tellicherry.

ప్రమాదము

ఉదయమున రంధల్సు రోడ్డులో మోటారు బస్సు ఇరువురు 3, 5 ఏండ్ల వయసుగల బాలికలపై పోయెను. మూడేండ్ల బాలిక వైద్యాలయముందు చనిపోయెను. పోలీసువారు విచారించుచున్నారు. (ఆ. పే.)

రాకపోకలు:—నిన్న ఉదయం సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయుడుగారు, కె. సుందరం చెట్టిగారు, కాశీనాథుని నాశ్ శర్వరావుగారు మదరాసు విచ్చేసిరి.

గవర్నరుగారు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలము పోయిరి. వజ్రుగంపెట్టి యం. యల్. ఎ. గారు కోయంబూరు పోయిరి.

మద్రాసు సంస్థానములందు రాజప్రతినిధి ఏజంట్లైన ఔర్సుగారు నిన్న రాత్రి ఎర్నాకులము పోయిరి.

రెవెన్యూబోర్డు సీనియరు మెంబరు లాప్టెను టాటెస్టాముగారు నిన్న రాత్రి బొంబాయివెళ్లిరి.

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరుజనరలు ఆర్మిటేజీగారు ఉదయమున వచ్చిరి.

రెవెన్యూబోర్డు మెంబరు మూడుగారు ఉదయమున వచ్చిరి.

సర్. డార్సలిండ్స్ యం. యల్. ఎ. గారు వజ్రుగంపెట్టి గారు సామ్రాజ్య పార్లమెంటులో సంఘమునందు ప్రతినిధులు. వారు ఆస్ట్రేలియా వెళ్ళుచూ ఉదయమున ఇక్కడ దిగిరి. నేటిరాత్రి కొలంబో వెళ్ళుచున్నారు. అక్కడనుండి 4వ తేదీన బయలుదేరెదరు. దేశంబులో తిరిగి వరకును రాగలరు. (ఆ. పే.)

నాగపురం త్రెను బాగుచేయబడుట

నాయుస్వరము, సెప్టెంబరు 1:—కమ్మర్లలు ఆఫీసరు ఇల్లుల తరింపచెను. నాగపురం సెక్టనులోని చింద్వారా, లింగాల వద్ద బద్దె బాగుచేయబడిన. పగటిబద్దె మాత్రము నడుచును. రాత్రిపోవుబద్దె నుకరముగ పొవువరకు ప్రత్యేక 158 నంబరు నడిపింపబడును. (ఆ. పే.)

స్థానిక సంఘములు స్టేషను ఫీజులు

స్థానిక సంఘములు స్టేషనులకిప్పు ఫీజులనుగూర్చి కొన్ని నిబంధనలను 1924 జూలయి 8 వ తేదీన ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఏమయిన యిబ్బందులన్నచో మార్చబడునని అప్పాడు జెప్పియుండిరి. ఆనిబంధన లనుబడుచున్నచో చాల యిబ్బందులు తెలియవచ్చెను. కోర్టులో గాక బయట పనిచేసిన పనికి రికార్డులు తనిఖీచేయుటకు ఫీజు యివ్వకున్నచో పని జరుగకన్నది. కావున యిట్టి యిబ్బందుల తొలగించుటకై మరల సవరణ నిబంధనల చిత్తు ముసాయిదాను ప్రభుత్వమువారు యీ వారము గెడిటులో ప్రకటించిరి. వాటి కెవరి కైనా అభ్యంతరము లున్నచో 6 వారములలో తెలుపవలెను.

జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు దిగువబోర్డులు

జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు సమాచారము గోరును ఉత్తరువు లాసంగినచో తాలూకాబోర్డు యూనియను బోర్డుల అధ్యక్షులు మన్నింపకున్నారు. అట్లు జూబు చెప్పక రికార్డులు యివ్వకున్నచో జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులు కొంత వ్యతిరేకముగా పిమ్మట ప్రాజెక్టును వేయవచ్చును అని గెడిటులో ప్రకటించబడినది.

“ఆత్మ శక్తి” స్తోత్రం

సంపాదకుని ఆరేస్తు జేయుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—ఫార్వగ్డత్తి కాఫీసునుండి ప్రచురింపబడుచున్న ‘ఆత్మ శక్తి’ ప్రతికార్యాలయమునుగూడ వారు సోదాచేసిరి. ఇది “ప్రారంభవిద్య, హిందూసామ్యు దీయ సఖ్యుతి” యనువిషయమై వ్రాయబడిన వ్యాసముకొరకు చేసి కొన్ని కాగితములను తీసికొనిపోయిరి. 124 ఎ సెక్టను క్రింద సంపాదకుడు గోపాలలాలు పర్యాయముగాను ముద్రాపకుడు సత్యరంజన ముఖర్జీగారును ఆరేస్తుచేయబడిరి. 500 యీ పాయిల బామిసులపై ఇరువురను విడుదలచేసిరి. (ఆ. పే.)

8-వ పేజీతరువాయి

తొలగింపవలెనని యన్. యం. రుమాసియా గారు పహించుట నిట్లు చెప్పిరి:—

భారతదేశమున పురుషులు స్త్రీలను గృహపరికరముల వలె నుపయోగించుచున్నారని తొలగిపోయి స్త్రీలు రాజకీయముగ యంగ్రాండులతోనున్న నెక్కువకీ ప్రముఖ అభివృద్ధి గాంచుచున్నందులకు నాకు సంతోషమునుచున్నది. ఇంగ్లాండులో స్త్రీలకు నియోజకాధికారము వచ్చుటకుముందు స్త్రీపురుషులకు జరిగిన సంబంధము నుశిత భేదము నీదేశమున గానరానం దులకు సంతోషమునుచున్నది. ముఖ్యకారణమునపురుషులు స్త్రీలతో నెక్కువ విజ్ఞానమునిచ్చెప్పుకొనుచుండెదవారు. ననువు స్త్రీల పెద్దదనుకు పురుషులకు నుండవలసినదని సిద్ధాంతీకరించెను. కాని అప్పటికిని పట్టికచాల భేదముకలదు. ఈ పురుషుల నేయుగ పరామర్శకు వేరే స్త్రీవాదించునపుడు చిలుకనుండునని చెప్పెను. స్త్రీలు జీవితము వందు అనేక విధముల భ్యాతిగిరించిరి. స్త్రీలకు పురుషుల కెక్కువ మేధావీ కలదని వాదించుట కట్టి న్యాయమును గానరాదు. భారత కావనసభయందు స్త్రీలకు నానమలేకందే జేయుట నియోజకుల లోపమే యగును. నియోజకులుగరియైన విద్యయునుచేయగల శక్తిగలవచ్చు లెనయెడల మగవారికి పోటీగా అకాదమి నిలవవలెను. ఎవరికి పోటీయవలెనో ఆలోచించి నిజేయవలయును. స్త్రీల గృహరాణియే యున్నది. ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వము కావలెనన్న అంతులకు గృహరాణి ప్రభుత్వమే అక్కరకువచ్చును. ఆయను సామ్యవాదమునకారకాంక్ష య మితత్వమును సామ్యబలమున నిర్దేశన సిద్ధాంతమునందు నమృతముగలవారికి మంచి ఆదర్శముగనుండి అట్టిపనుల నానివేయగలగును. భారత కావనసభయందు ప్రతిపక్ష వాదీరత్నములు సభ్యురంగడుగా నున్న గాని స్త్రీలహక్కులు రక్షింపబడజాలవు. స్త్రీలకు ముఖ్యముగ సంబంధించిన కావనము లెన్నియో జేయబడుచున్నవి. అట్టి కావనములరూపి స్త్రీలయభిప్రాయము తప్పక తెలుసుకొనవలసియున్నది. అట్టికరి స్త్రీలకే మోక్షము ను గలుకజేసి జన్మమృత్యుమను సమానత్వమునండి యాభారత కావనసభ బొంబాయికావనసభ కేమాత్రమును నెనుక బడియుండదని నమ్మెను. అదియే నిజమైన స్వాతంత్ర్యమునకు పునాది. ఈయభివృద్ధితో వనము నెమ్మదిగ పనిజేయుచున్న స్వరాజ్యము గూడ ప్రాప్తమగునని మనకు నమ్మకముగలదు. భారత కావన సభాంతమునకు మనమిట్టి కావనము గావించుట చారిత్రకముగ గూడ సుప్రసిద్ధముగనుండును.

పశ్చాత్త్యమహమ్మదు యాకూబుగారు

నేనీ తీర్మానపహిదకులతో నేమాత్ర మేకీభవింపజాలను. ఈ యధికారము స్త్రీల కొసంగుటవలన లాభ మేమియుకలుగనని నాకుతోచును. ఇందువలన స్త్రీకిగాని దేశమునకుగాని లాభ మేమియునుండదు. పురుషులమీపనిచేయవలెనో స్త్రీయేమిపనిచేయవలెనో ప్రకృతినిర్దేశముగ విభజింపబడియున్నది తొన్ని స్త్రీలే చేయవలసినవిగలవు. తొన్ని ఉభయములను కలసిచేయవలసినవికలవు. కాని అందుకు ప్రత్యేకముగ పరిష్కీతులు నమకూరవలయును స్త్రీలు ఇంటిపని చేయవలసినదేగాని రాజకీయమైనవనలు చేయరాదు. ఇట్లుంటుంటే రాజకీయములు తెలియవని నాయుద్దేశ్యముకాదు. ఈ దేశమున చాలమంది స్త్రీలు తమ భర్తలకన్న ఎక్కువవిజ్ఞాన సంపన్నులై యున్నారు. (ఒకసభ్యుడు అది స్వానుభవమా? (నవ్వు)

యాకూబుగారు:—స్త్రీలయొక్క ప్రయోజకవాదములీ సభయందు పురుషసభ్యుల విమర్శలకు లోనగుట నాకిష్టములేదు. పురుషులు లలంకార ప్రాయములుగాని అగ్ని తీప్రములు కాగూడదు. స్త్రీలనురాజకీయ కావనసభ్యులందు పాల్గొనమనుట అత్యంత భారమును విధించుట యగును. ఎన్నియో కతాబుములు పోరాడిన పిదప స్త్రీలకు కామన్వ సభలో స్థానము లభించెను. మనస్త్రీలకు మనతో పాటుండుట అవమానకరము గనుండును. అసెంబ్లీ యొక్క కేసుగల అర్హతలు బహుతక్కువగనున్నవి. అందుచేత తొన్ని ఆక్షేపాలువచ్చిన రావచ్చును. ఇంకను పరిష్కాసముయనునందున్న అసెంబ్లీయొద్ద క్లిష్టమును తెచ్చి పెట్టుట చుస్సరాముగనుండును. ఇప్పుడే తీర్మానమున మనకు పనుయముగానినీ నేను ప్రతిపటింపమన్నాను.

హెయిగుగారు

జాయింటు హోము సెక్రటరీ హెయిగుగారు ప్రభు ప్రపంకమును గావించుచు ఈవిషయమై ప్రభుత్వభిప్రాయమును వివరించి అయ్యది జాయింటు వార్డ్ మెంటరీ కమిటీ అభిప్రాయములనుబట్టి యుండెను. స్త్రీలకు నియోజకాధికారము సంపూర్ణములకు సంబంధించియున్నది గావున ఆయా రాష్ట్రముల కది వదిలేయవలెను. ప్రభుత్వ సభ్యులీవిషయమై ఓటు చేయజాలరు. అధికార అభ్యర్థిత్వము నిచ్చినవోటుచేయవచ్చును. ఇప్పుడే తీర్మానము సంగీరించుటవలన బొంబాయి చెప్పిపట్నము స్త్రీలు మాత్రమే అసెంబ్లీ యొన్నికలకు నిలుచుటకువలెను. ఎందువలనన గాని తరరాష్ట్రములలో స్త్రీలకునే యొక కాదికారము యలేదే. ప్రతి

రాష్ట్రముందు నీ హక్కు సామాన్యముగ నిచ్చివేయబడును. స్త్రీల కీయధికారమువిషయమున కావనమునం దెట్టియాటంకము నులేదు. ఇప్పుడే తీర్మాన మంగీకరించినవో, ప్రభుత్వమువారు చెంటనేవచ్చేయొన్నికలలో పలనే ఆచరణలోనికివచ్చునటుల ఒక నిబంధనను గావించెదరు. భారతదేశములో ఎక్కడనుండియో ఒక చోటనుండి ఒక స్త్రీని ప్రభుత్వమువారు నియమించెదరు. ఇట్లుంటుంటే నీ సభయందు అనేకరకములను ఆకర్షణీయాంశములను ప్రత్యేకపెట్టెవరిని తలంపజనదని హెయిగుగారు చెప్పిరి. (హర్షము.)

జోషీగారు తీర్మానమునకు వోటుజేయవలసిన కారణ్య భావముగలదని చెప్పి యాకూబుగారి వాదనలు తమాషాగానున్నదనిచెప్పిరి. స్త్రీలు సభలోనికి వచ్చినయెడల వారితో తూగగల మాయని కొందరికి భయము కలుచున్నదని చెప్పిరి. (హర్షము)

రంగాచారిగా తీర్మానమున మిక్కిలి సంతోషించి జలపరచిరి. దక్షిణదేశమున ఘోషపద్ధతి లేదు. అచ్చటి స్త్రీలు తమ ఆస్తిని తాము పాలించుకొనెదరు. నా ఆస్తి నాకు రాకము నువే ఒక స్త్రీయే దానినికనిపెట్టుచుండెను. వాకంతు ఆమెయే బాగుగా నిర్వహింపగలెనని చెప్పయెదరు. (నవ్వు)

బి. దాసుగారు తమకు స్త్రీలవిషయమున అత్యంత యని చెప్పి వారికై తా మిసభయందు పడినపాట్లెల్ల వివరించిరి.

నర్ అబ్దుల్ క యం

నేను నిష్పాక్షికముగ తెల్పెదను. మా స్త్రీలు చెనుకబడి యున్నారు. వారు కావనసభలకు వచ్చే అవకాశములేదు. కాని సభ్యముమాత్రము చెప్పవలెను. కావనసభలందు స్త్రీలకు స్వతంత్ర్యములేకుండ ఏలచేయవలెనో నాకు తెలియబలేదు. భారత దేశమున మహమ్మదీయచక్రవర్తములు గలరు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షురాలుగ సహజినీ దేవి కలదు. ఆమె అసెంబ్లీలోనికి రావలసిన అడ్డగింపగలవారెవరు? అయితే ఒక్కభయముమాత్రమున్నది. స్త్రీలకు ఇంట్లో పనిపాటలులేవు. పిల్లల మాట మరచిపోయి అసెంబ్లీ బుద్ధిటచర్చలో ఎచ్చట మునిగిపోయెదరో యని భయము నున్నది. ఈ దేశమున మను నిర్ణయించినమతము విస్తృత పోవుటచేత ఈ దేశమున కష్టములు సలప్రాప్త మగుచున్నవి. చాలమంది స్త్రీలు ఈ సభకు వచ్చి తమ పనికి భంగము కలుగజేసుకొను వారు గాన్నింటులేదని కయనాగారు పలికిరి. (నవ్వు)

పండిత శ్యామలాలు నైహూగాగ తీర్మానమును బలపరచుచు తన భార్య తనతో కలిసి స్థానిక సంఘమందు పని చేసెననియు పని బాగుండెననియు అందుకు గర్వపడుచున్నాననియు చెప్పి యాకూబుగారుగూడ వారి భార్య కట్టి అవకాశముల నొసంగి గర్వపడవలెనని కోరిరి.

యాకూబుగారు—నాకు భార్యయే యన్నయెడల బాగుండును. (నవ్వు)

పండిత శ్యామలాలు నైహూగాగ రింకను మాటాడుచు భారతకావనసభయందు. సభ్యురంగడుగ నుండవలసిన శక్తిసామర్థ్యము గల స్త్రీలు చాలమంది కలరని చెప్పిరి. భారతదేశమున స్త్రీలు మగ వారి లో యుద్ధము నకు వో యొడివారు. మహమ్మదు కాలమున గూడ స్త్రీలు యుద్ధముల జేసిరి. ప్రస్తుతము వారి కీయాటంక మేల తొలగింపరాదీ గవ్వడుట లేదని చెప్పి ముగించిరి.

తుదకు నర్ హెచ్. యన్. గౌరుగారు తీర్మానమును అతిసంతోషముతో బలపరచిరి. అంతతీర్మానముకు వోటునకు చట్టగా అంగీకరింపబడెను. అత్యంతహర్షము కలకేగను సభ అంతట నిలిపివేయబడెను. మరల రేపు మామను. (అ. ప్రె.)

ఆస్సాముకాంగ్రెసు ఆద్యక్షవదని

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము

నేడు సమావేశమై పండిత మోతీలాలుగారి పేరును నిర్ణయించిరి. వారికి 10 వోట్లును శ్రీమాన్ శ్రీనివాసయ్యగారికి 8 వోట్లు వచ్చెను. అధ్యక్షులును సాంబమూర్తిగారును తలసముగ నుండిరి. సరబ్జితి ఒడంబడికను అనసరమైనవోట ప్రవేశపెట్టవలెననియు నాయుపపాదనపై చర్చజరుగుచున్నది.

(స్వకీయవిలేగిరి)

సంఘద్వేషకారకము లగు కరపత్రములు

జాబల్పూరుపై కేసు

పూనా, సెప్టెంబరు 1:—సంఘద్వేషకారకము లగు కరపత్రముల ప్రచురించినందులకు ఆర్. బాబల్పూరువారికి ప్రాసిక్యూటు చేయుచున్నారు. కరపత్రములు పీఠులలో నమ్మబడినవి. (అ. ప్రె.)

తలలేని మొండెము

నడిలో తల పాతివేయబడుట

మధుర, సెప్టెంబరు 3:—తలలేని మొండె మొకటి ఉదయమున స్తేషనుకు దగ్గరగా పడియండెను. ఎడమజబ్బుపై గాయములున్నవి. పోలీసువారు వెదకి చెదకి తల నదిలోపాతివేయబడిన దానిని వైకిలిసిరి. వైద్యాలయమునకు పరివార్తమంపిరి. పోలీసు వారాచోకి తీయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1926 నలీ సెప్టెంబరు నెల 2-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	అత్యధిక ఉష్ణము	అత్యధిక తేమ	అత్యధిక వర్షము	అత్యధిక గాలి	అత్యధిక తేలిక	అత్యధిక గాలి	అత్యధిక తేలిక	అత్యధిక గాలి	అత్యధిక తేలిక
గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో	గత 24 గంటలలో
గోపాల్ పూర్	89.8	79.6	...	18.41	...	7.56	...	...	...
విశాఖపట్టణం	88.9	81.1	...	12.09	...	2.79	...	...	...
కాకినాడ	91.7	79.2	...	27.28	...	10.21	...	...	...
మచిలీపట్నము	93.2	80.7	0.04	14.12	...	4.16	...	...	...
కర్నూలు	93.8	75.8	...	6.66	...	6.48	...	...	...
బళ్లారి	91.6	75.0	...	8.43	...	2.84	...	...	...
అనంతపురం	...	...	...	7.12	...	2.88	...	...	...
కడప	93.4	77.0	...	16.87	...	3.82	...	...	...
నెల్లూరు	95.3	79.6	...	10.98	...	3.48	...	...	...
మద్రాసు	95.9	77.2	...	7.74	...	3.07	...	...	...
కడపూరు	93.3	80.5	...	7.02	...	2.88	...	...	...
నీలము	95.9	75.0	...	8.08	...	5.96	...	...	...
కోయంబూరు	88.1	71.0	...	4.73	...	0.88	...	...	...
తిరుచనాపల్లి	99.1	78.1	...	7.22	...	0.06	...	...	...
నాగపట్టణము	96.2	81.4	...	1.85	...	5.23	...	...	...
మధుర	97.2	79.0	...	3.25	...	4.71	...	...	...
పాంబక్	86.8	79.4	...	0.19	...	1.28	...	...	...
తిరునల్వేలి	...	...	...	0.58	...	0.94	...	...	...
తిరువేండ్రము	85.7	76.0	...	24.41	...	0.74	...	...	...
కొచ్చిక్	83.6	76.5	0.07	74.57	...	9.86	...	...	...
కాలికట్టు	87.0	74.6	0.07	95.24	...	14.88	...	...	...
మంగలూరు	85.0	73.6	0.35	89.75	...	7.17	...	...	...
తెంగళూరు	86.3	64.8	0.02	8.89	...	4.40	...	...	...
మర్కార	67.8	62.8	0.88	91.35	...	2.44	...	...	...
కొడైకనాల్	68.9	58.2	...	13.50	...	3.07	...	...	...

సర్కారులు:—మచిలీపట్నములో చినుకులుపడెను. మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. మచిలీపట్నములో ఆర్ద్రత తక్కువ. అడవి పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి ఇవలను శిశువులపట్నములోను 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

దక్కన్:—మేఘములు విస్తారముగనున్నవి. కర్నూలులో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచ్చట పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. నల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. మద్రాసులో పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపూరులో రాత్రివేడిమి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

వచ్చే 24 గంటలలో అంతమాత్రమేయు గలంగును. ఎస్. ఆర్. యు. సామ్రాధు. వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు.

బొగ్గుపరిస్థితులు

ప్రభుత్వమువారు జోక్యముకలుగ జేసికొనవలె ననుట

రుగ్బీ, ఆగస్టు 31:— ఎరుకైస్సీ నిబంధనలను సాగించుటకు ప్రవేశపెట్టబడిన తీర్మానము కామన్సు, ప్రభుత్వసభలో ఆమోదించబడెను. నిన్న రాత్రి అందరును పికింగు జేయుట ప్రేక్షాదీక్షాను అట్టొట్టు ఆప్తులతో లేదు. (ఎర్రకపు తగవులకు సంబంధించిన చట్టము) న్యాయముగ పనిచేయువారినిగూడ పని చేయుటకు పిలువకుండజేసెను. పికిటింగుపేరుతో అంతమంది చేరరాదని అట్టొట్టు జనరలు చెబిపెను. పనిలో ప్రవేశించువారికి భయపెట్టుట తప్పవని.

నేటి యుదయమున బొగ్గుతగవుగూర్చి పూర్తిగ చర్చ ప్రారంభమైనది. అపుడు చర్చ నాపుడేయవలెనని కోరిరి.

సంధ్యాయత్నములు

జాతీయపరిష్కారమును గురించి నేటి మధ్యాహ్నము దెలియజేసెదరు. చర్చిలు గారు గనులపనివాండ్రు వీర్వాణులను బరిష్కారమునిమిత్తము చెలుపవలె ననిరి. గనులసంఘమువారి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు యజమానులతో రాయబారము లను ప్రారంభించుట వ్యర్థమైనదని అని ఆలోచించిరి. గురువారమునాడు ప్రభుత్వప్రతినిధులతో జరిగిన చర్చలను ఆలోచించిరి.

నాటింగువారి గనులపనివాండ్రు సభవారు చేసిన తీర్మానముగూడ ఆలోచించిరి. గురువారమునాడు మరల ఇంకొక జాతీయప్రతినిధిసభ జరుగు ననుచున్నారు.

ఆట్టిసభ సమితిని బడయచేత కొత్తగ ఏమియు జేయలేదు. కార్యకర్తలు స్వప్రకారము నూచనలను జేయుటకు పిలువదనియు అందులకు కారణము ప్రతినిధిసభ జరుగకుండుటయే యనియు పత్రికలు చెబుచున్నవి.

గనులపనివాండ్రు కార్యనిర్వాహక

వర్గమువారి నిశ్చయము

ప్రతినిధిసభకు తీర్మానములను అందజేయ దలంపకొనలేదు. వారే ఆలోచించుటకు వసలిపెట్టిరి. ప్రతినిధులు అసలు విధానమును మార్చుట కంగీకరించెదరా లేదో తెలియదు. సందియమే. ప్రస్తుతవిధానమునుండి ఎంతమాత్రము తొలగరాదని మోర్ఖుట్ట స్పష్టమగుచున్నది. మరల రాయబారములను జరుపుట కొత్తనూచనలను జేయవలె నని కుక్కగారనుచున్నారు.

పార్లమెంటు కార్యకర్తలమువారు మాపినదానికి ప్రతికూలముగనే కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయించిరట.

గురువారము ప్రతినిధులసభ జరుగనున్నది గాన పార్లమెంటును ఒకవారము ఆపుజేయవలెనని రాంకే మన్దొనాల్లగారనిరి. ప్రభుత్వమువారు దీనిని ఎదుర్కొనిరి. అవసరమగుచో పార్లమెంటును త్వరితముగ సమావేశపరచవచ్చు నని చర్చిలుగారనిరి. పార్లమెంటు జోక్యము కలుగజేసికొన అవసరము కన్పించదనిరి.

ప్రభుత్వమువారే యజమానులవలె ప్రవర్తించిరని రాంకే మన్దొనాల్లగారు ఆక్షేపించిరి. వీనిని సుహృద్భావముతో సహకారముతో చేయవలెనన్న యజమానులు, పనివాండ్రును జాతీయ ఒడంబడికనే జేసికొనుట మంచిదనిరి. బహిరంగముగ కార్యక్రమము చేర్చుటనే ప్రభుత్వమువారు భయమున రాజీకి ఒప్పుకొనునటుల జేయవచ్చుననిరి. లేదా, ఉభయములకు నచ్చినపెద్ద మనుష్యులచే పంచాయితీ చేయించవలె ననిరి.

నిర్బంధముగ మధ్యనిర్దిష్టపరిష్కారమును జేయవలె నని ర్యాగ్గగారు చెప్పిరి.

లాయిడ్ బార్డిగారు

రాయబారములు జరుగు సాధనముల నరసి స్పష్టమగు నూచనలను ప్రభుత్వమువారు చెలుపవలెనని లాయిడ్ బార్డిగారు చెలిపిరి. ప్రభుత్వచర్చను ఖండించిరి.

ప్రభుత్వవైఖరి

బొగ్గుపరిశ్రమకు కొత్త యేర్పాటుల ప్రకారము సాగించుటకు జేయబడిన ఆప్తుకు కచ్చితముగ అమలుజరుపవలెనని చర్చిలుగారనిరి. కొంతవరకైనను రి గంటలపని యుండుట వసరమనిరి. ప్రభుత్వమువారియొద్దే కచ్చితము చాలవరకు పనివాండ్రును ఉపాధికి కలుగజేయుటయు, ఎక్కువవేతనముల నిచ్చుటయు

నయియున్నదనిరి. కొద్దిగనులనే మూయవలెనని ప్రభుత్వము వారు తలపెట్టిరి. కొత్తగనుల క్రమముగ నభివృద్ధి జేయకొలదిని, ప్రాంతగనులను నెమ్మదిగ ఒకటొకటి మూయవలెననుచున్నారు. పనిలేని కార్మికులను, గనులపనివాండ్రును ఈ కొత్త గనులలో ప్రవేశపెట్టుటకు పిలుగును. జాతీయపరిష్కారము, జిల్లాపరిష్కారము యను విషయమును అవలీలగ తీర్మానించవచ్చును. స్థానికపరిస్థితులను ఆలోచించవలసియున్నది. వేతనములు, గంటల సమస్య కష్టములేకుండ తీరిన, జిల్లా పరిష్కారమో జాతీయ పరిష్కారమో యను సమస్య ఆంధ్ర బాధించదు. దానినిగూడ క్వరలో ఆలోచించవచ్చుననిరి. కష్టముండదనిరి. ప్రభుత్వమువారు కొత్తగ రాయబారములను జరుపుటకు ఏమియు తలపించలేదనిరి. గనుల పనివాండ్రు ప్రతినిధుల సభవారైన కొంతవరకు వీర్వాణులను జేసెదరు గాక యనిరి. యజమానులమాటను ప్రభుత్వమువారు వినిరని రాంకే మన్దొనాల్లగారును తప్పనిరి.

ఉభయములగూడ తోడ్పడచే ప్రభుత్వమువారేమియు చేయజాలమనిరి. ఉభయములలో ఎవరికైన న్యాయముగ పరిష్కారము కుదురవలెనన్న ప్రభుత్వమువారు అందులకు పూనుకొనెదరనిరి.

ఒకవిధానమును తయారుచేయుటలో కష్ట మేదియు లేదు. దానిని ఒప్పుకొనునటుల జేయుట కష్టమనిరి. ప్రభుత్వమువారు కాసనములను జేయగలరు. కాని గనులపనివాండ్రును నిర్బంధముచేసి పనిచేయించలేరు. యజమానులను గనులను తెరచునటుల జేయలేరు. ఉభయములను మియిష్టము ప్రకారము నడుచుకొనెదము. ఒకదారిని జూపవలెనన్న, అట్లు చేయుటకు పిలుగును. బొగ్గుపరిశ్రమ మరల ఏర్పడువరకు కొంతకాలము సాగునటుల ఒకసాధనము నరయవచ్చుననిరి. అట్టియుద్దేశ్యము ఎవరికి ఉన్నట్లు కాన్పించదు. కాని వాతావరణము మారునూ, మారుచున్నది. గనులపనివాండ్రు తమ యిష్టము వచ్చినటుల ఏమాలముగానైనా కొత్తయేర్పాటులను చెలుపవచ్చు ననిరి. నిజముగ పరిష్కారము నజేయించియే ఇట్లు చేయుచున్నారని ప్రభుత్వమునకు తోచిన, నాటిని సభలను జేయుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనెదమనిరి. ఒకరిని నష్టపెట్టి సమ్మెను జయించు తలంపు ప్రభుత్వమువారిది గాదనిరి. ఇతిరదేశములవలె ప్రజలు తమహక్కుల నిమిత్తము ఘోరముగ పోరలేదు. అందుచేతనే ఇంగ్లండు ఇంగ్లండుకే సాటిగనున్నది. ప్రభుత్వమువారు రెట్టి పక్షపాతముతో ప్రవర్తించువారు కారు. కాని సంగతులు తెలిసినపుడువాటికి వ్యతిరేకముగ ప్రభుత్వమును ప్రవర్తించుచున్నచో అట్లు చేయజాలమనిరి.

కామన్సుసభ, నవంబరు 9 తేదీవరకు ఆపుచేయబడెను. ఈలోపుగ ఎరుకైస్సీ నిబంధనలను సాగించుట వసరమైనచో అంతకుముందే సమావేశమగును.

గనులపనివాండ్రు పనిలో ప్రవేశించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 1:—50,000 గనులపనివాండ్రు పనిలో ప్రవేశించిరని అంచనాజేసిరి.

కామన్సుచర్చ-కార్మికతీర్మానము వీగిపోవుట

లండన్, ఆగస్టు 31:—నవంబరు 9 తేదీకి గాక సెప్టెంబరు 7 తేదీవరకు పార్లమెంటు నాపుడేయవలెనని రాంకే మన్దొనాల్లగారు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానము వీగిపోయెను.

బార్లిస్సుగారు అమెరికాకు వ్రాసిన లేఖ చాలాకొరవమైనదనిరి. ఆతనికి అసహనకరమనిరి.

వర్ణవివక్షణచట్టము

స్ట్రెట్సుగారి ఖండనము

పోర్టు ఎలిజబెత్, సెప్టెంబరు 1:—వర్ణవివక్షణ చట్టమును స్ట్రెట్సుగారు తీవ్రముగ ఖండించి యూరపియనులు దేశీయుల విశ్వాసమును మరల సంపాదించుటకు యావచ్చునని వినియోగించవలె ననిరి.

పతాకము

ప్రజలకు ఆక్రలేసిన పతాకమును యూనియను ప్రభుత్వచర్చలకువిరుద్ధముగ ప్రవేశపెట్టుటతప్పనిరి. కొన్నిసమయములందు యూనియను జాకును ఎగురవేయుటకు కాసనమును ప్రవేశపెట్టవలెనట. దానికిగూడ, అయ్యో, దైవమా, కాసనము లేనా యనిరి.

జాతీయమితనభ్యుత్థము

పునర్నిర్మాణము

సానముల నిర్ణయము

జనీవా, ఆగ 31:—రాబోవుఎన్నికలకు ప్రత్యేకకారణములచే కాళ్ళ తేతరసభ్యులు తమ యధికారము అంతమొందిన పిదప మరల జాతీయమితనభ్యుత్థమునకు బలమందురు. కాని అట్లు జేసిన ఆసభ్యుల యధికారకాలము పూర్తి అయినగాని జేర్చుకొనరు. ఇతిరవిషయములందు సిసిలుగారి కథానమును మార్చలేదనే చెప్పవచ్చును. కాళ్ళ తేతరసభ్యులను మరల ఎన్నుకొనుట స్వయింకను కోపమురాకుండ జేయుటకే యనుచున్నారు. ఈ సవరణను ముహూదాను తయారుచేయు సంఘమునకు చెలువుల మంచిదని సిసిలు ప్రభువుగారనిరి.

వీరెట్లన్నను కాళ్ళ తేతర సభ్యుని ఎన్నుకొనునపుడు అసలుసభ్యుల సంఖ్యలో 1/4 వంతుకంటె ఎక్కువయ్యుండరాదు.

జర్మనీకి కాళ్ళ తేతరసానము

జనీవా, సెప్టెంబరు 1:—ఒక్క జర్మనీమాత్రమే కాళ్ళ తేతరసానమును బడయను. 9 కాళ్ళ తేతరసానము లుండును.

పోలండు తనను జర్మనీతో బాటే ఎన్నుకొనవలె నను హక్కును వదలుకొనెను. ఇంతవరకు స్వయింకను వైఖరిమారలేదు. ప్రస్తుతము జనీవాలో తండీరు విషయమును చర్చించునటుల కన్పించదు.

బాల్కన్ తగవు

సోఫియా, ఆగస్టు 31:—బాల్కన్స్ లో కాంతిని గా పాడుటకు బల్గేరియా ఆ పక్షించుచున్నదని బల్గేరియా ప్రభుత్వ తేఖ్ థోరణ్ చెబుచున్నది బల్గేరియా ప్రభుత్వమువారు కామిటాడిట ప్రచలనమును అరికట్టుచున్నారు.

నాలుగు దేశములవారును ఈ విషయమై తోడ్పడవలె ననుచున్నారు. తుదకు జాతీయమితి తీర్మానమునకు ఒప్పుకొనెద మనుచున్నారు.

నావర్సు రైలుప్రమాదము

లండన్, ఆగస్టు 31:—నావర్సులో మోటారుబండి రైలు డీకొన్నప్పుడు 4 స్త్రీలు ఒక బాలిక చిచ్చరైల్వేద్వార పాలకుడు చనిపోయిరి.

డొమినియను ప్రధానామాత్యులు

రుగ్బీ, ఆగస్టు 31:—సామ్రాజ్యభవనవచ్చి సమాద్రము మీద అట్లాంటికు నాకాడజమును అక్టోబరు 30 తేదీన డొమినియను ప్రధానామాత్యులుజూచెదరట అందులకు వలయునేర్పాటులను జేయుచున్నారు.

సుల్తానుభార్య తిండిలేక మాడుట

1922 లో పడత్రవైపుడైన తర్కి-సుల్తానుభార్య దారిద్ర్య బాధపడలేక నైలునదిలోపడెను. కాని ఎవరో ఆమెను, నైకి తీసి కాపాడిరి. పోయినమూడుమాసములనుండి ఈమెకు అంగోరావారు పింఛను ఇచ్చుటలేదు. ఏదో ధర్మపత్నిహాసలో తలచుకొనుచున్నది.

నిర్బంధవిజృంభణము

కరపత్రకర్తల నిర్బంధించుట

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—పోలీసువారు 'కవికధసంగ' మను కరపత్రము ప్రచురించిన కంకర సాహిత్రీ వేదిగారిని అరెస్టు చేసిరి.

హిందూమృదయము మహమ్మదీయదృష్టి యను కార్టూనుల 'హిందీపంచలి' ప్రచురించినందులకు ఈశ్వరప్రసాదశర్మ, ముకుందలాలు బర్మకు, దేవనారాయణబర్మకు గాల్గు అరెస్టుచేయబడిరి. అందరును జామీనుపై విడుదలచేయబడిరి. (అ. ప్రె.)

మరణము

జిల్లాపోలీసుసూపంటెండుగా నున్న హిచికాకుగారు ఇంగ్లాండులో మృతిచెందిరి. (అ. ప్రె.)

రోమూరి ఫబ్రి 1-కి రు 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిసి పట్టించిన రోమములు కలకు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చరము నలుపెక్కుదు. మంటయొండను, రోమముల రాలిపోవును. అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రారంభవిద్య

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనావసరసంచిక
ఇదియొక విద్యావిషయక సచిత్రమాసపత్రిక. ఇది 15 వ సంపుటమున తొమ్మిదవసంచిక. దీనిని కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. శ్రీయుతులు విద్యాగౌరవముగ గరిమెళ్ల సోమన్న ఎం. ఏ. ఎల్. టి. కొప్పర్తి నారాయణమూర్తి, బి. ఏ. ఎల్. టి. గార్ల సంతాపములు. కార్యసాహసము ఏలూరు. ఇది ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ స్థాపనావసరసంచిక గాన గౌరవములపై చాల ఆందముగా ముద్రింపబడినది. దీనియందు విశ్వవిద్యాలయోద్యోగుల చిత్రములు చక్కగా ముద్రింపబడినవి. చాన్సలరు హెచ్. యె. కె. హెచ్. వైకాంగోపేయ, జి. సి. వి. ఇ. సి. బి. ఇ. ప్రొ. ఛాన్సలరు హెచ్. హెచ్. బొమ్మిలి మహారాజా, కె. సి. వి. ఇ. విద్యాశాఖా మంత్రి హెచ్. ఎం. పి. పాత్రో బి. ఏ. బి. ఎల్. ఎం. ఎల్. కె. వైసు చాన్సలరు శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, ఎం. ఏ. ఎం. ఎల్. సి. రెడ్డియ్య సీ. డి. ఎస్. శ్రేష్టి, ఎం. ఏ. కృష్ణా కల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు శ్రీరాజా వేంకటరామయ్య అప్పారావుబహదరు జయందాడు, డిప్యూటీ ఎడ్యుకేషనలు కమిషనరు ప్రెసిడెంటు రావుసాహెబు సీ. కె. రెడ్డి బి. ఏ. గార్ల రంగులపట్టులను విద్యాగౌరవ సోమన్న ఎం. ఏ. ఎల్. టి. గారి సాదాపట్టును దీనియందుకలవు. శ్రీయుత కొప్పర్తి నారాయణమూర్తిగారు వ్రాసిన విశ్వవిద్యాలయా శిర్యాదగేయము, శ్రీయుత గరిమెళ్ల సోమన్నగారు వ్రాసిన విశ్వవిద్యాలయ ప్రతిస్థాపనర్ శ్లోకములు. ఆంధ్ర భావపద్యములు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయవిధు లనువ్యాసము, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమున వ్యాసము, శ్రీయుత పూతలపట్టు శ్రీరాములరెడ్డి గారు (ప్రకాశం) వ్రాసిన భిక్షుడను వ్యాసమును యీ సంచిక యందుకలవు. పరియవారిలు వ్రాయవలెను.
“వెంకటరాం అండుకో, బెజవాడ (తేక) రామాండుకో, ఏలూరు.”

మధ్యాహ్నము

జూలై ఆగస్టు నెలల సంచిక

రెండవసంపుటము 5-వ సంచికయు జూలై ఆగస్టు నెలల కేకముగా ప్రకటింపబడిన కృతజ్ఞతతో నందుకొంటిమి. శ్రీ మధ్య సిద్ధాంతోన్నాహినిసర్- నిధి వాయువుతి (టి. వి. కృష్ణ స్వామి రావు గారు బొంబాయి) ఉపనిషత్తులు (ఎస్. శ్రీ వివాస రావు గారు గుంటూరు) పంచ భేదములు (కె. రాజారావు గారు కాళహస్తి) మరముల వధులలో నైకమత్తము (సి. సుబ్బారావుగారు, తెలంగాణ) తిరువళ్ళీటి మధ్యపథి, నేలమునుగ్గడిధాంత శబ్ద, ఉడిపి మాధ్యమని నేవాసమును, జ్యోతిషము (వి. మంగళేశ్వరగారు) రాజనభాభామణ (కర్నూరు శ్రీనివాసరావు) రావుసాహెబ్ టి. కె. హనుమంతరావుగార్ల ఉపన్యాసములు మున్నగున విభుచికయందు కలవు. సామచందా మాడు రూఠులు. మాడు నెలల చందా ఒక రూపాయి. పరియవారిలు వ్రాయవలెను

“మధ్యాహ్నము అగ్గిను, తిరువళ్ళీటి, మదరాసు.”

మెట్టాపుహాస్టల్-రాజమండ్రి

సుప్రసిద్ధవిద్యార్థివసతిగృహ మగు మెట్టాపుహాస్టల్ వార్షికోత్సవము సెప్టెంబరు నెల 5 వ తేదీన, సప్తతిగృహమున చల్పబడును. మాకళాకాల ప్రాసాదగుతున ఆంధ్రసిండికేటు పట్టణమున శ్రీయుత విస్వామిరావు ఎం.ఏ. గారు పర్యవేక్షణము ఉత్సవమున జనుప్రదముగ సభ్యులున్నములు చేయుచున్నారు.

జగద్విఖ్యాతపండితులు, శతావధానులు, విమర్శకచక్ర వర్తులు, సమస్తశాస్త్రస్వతంత్రులు నగు శ్రీకాళీకృష్ణమాచార్యులుగారు తత్సమయమున అధ్యక్షతను వహింపవంగీకరించిరి.

శ్రీఆచార్యులవారి దర్శనాభిలాషులు, పలుమందియుం యరుగాన, నేతన్యులముగ నెల్లరకు వచ్చుటకు వీలుగనట్లు, ముందు తెలియపరచుచున్నాడను.

ఒక విద్యార్థి

వి. చక్రయ్యచెట్టిగారు

ఇట్లు వ్రాయుచున్నారః— నేను భారతకాసనసభకు మదరాసు మహమ్మదీయేతరస్థానమునకు అభ్యర్థిగ నిలుచుచున్నాను.

పెద్ద ప్రతిట్రు స్థాపించవలయునని ప్రోద్బలముజేయుట

“సింగిలు హెడ్డికాంట్రాక్టు” ప్రకృతవిధానమునకు బదులుగ నుండవలయును

ఈస్తు యిండియా ప్రతిసంఘ డైరెక్టరు సాక్ష్యము (అసోసియేటెడు ప్రెస్ సెక్షనులనర్విను)

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 1:—ప్రతివ్యాపారదళారీయ యాస్తు ఇండియా ప్రతిసంఘ డైరెక్టరును సి. బి. మెహతా గారు బొంబాయిలో నూలు మారక స్థానమును స్థాపించినయెడ మాత్రమే ప్రతివ్యాపారమందు; వేలమువెట్టివలెను జూదముమాది రి వర్తకము సాగించుటకు సోధించుమార్గముని మెహతాగారు నేతపరిశ్రమ విచారణ టారిఫుబోర్డు ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు దెల్పును. ప్రపంచ మున్నంతవరకును ప్రతిసంఘమును కొంత వరకు సైక్లూలేషనులేక మంచిధరవచ్చునని ముందు పరకుఖిరుజేయుట జరుగుచుండునని సాక్షి వచించెను. ప్రకృతమందు ఆచారముగనున్న అయిదు కాంట్రాక్టుల విధానమునకు బదులుగా సింగిలు హెడ్డికాంట్రాక్టులేక ఒకసారియే కాంట్రాక్టు తీసికొను విధాన నువలంబించ వలయుననియు, అయినసారు నీ విధానము విల్లు యజమానులు తిలంబు చేసి తిని కాంట్రాక్టు పరిమితి విస్తరింపజేయ జాలదనియు ఎత్తులు ఎత్తి ధర పెచ్చింపజేయువారి పప్పు దీనివలన ఉడకదనియు మెహతాగారు నుడివెరి. జపాను- యూరపుదేశములందలి ఎగుమతిదారులవలె గొప్ప పెట్టుబడిపై పెద్ద ప్రతిట్రు లేక సంఘమును స్థాపించవలయుననియు తన్మూలమున యిప్పటికంటె తక్కువవరకు విల్లు యజమానులు విశేషము నాటిన ప్రతి ఖిరును చేయబడవచ్చుననియు సాక్షి దెల్పును.

విచారణసంఘసంఘారము

ముందువారములో టారిఫుబోర్డు సంచారము చేయవచ్చుది. అహమదాబాదు, మదరాసు, కానుపురములు సందర్శించి, అక్టోబరు 20-న తేడికి తిరిగివచ్చి విల్లు యజమానులవద్ద సాక్ష్యవిచారణ పూర్తిగావించవచ్చునది.

జపాను నేతపరిశ్రమ ప్రతినిధులు ప్రస్తుతము టారిఫు బోర్డు ఎదుట మూజామాని సాక్ష్యము బహుళి యిచ్చెదరని తోచును.

అ. భా. దీనజన సహాయసంఘము

అలిండియా మూచుఅలు ఎయిదు, పూర్వకాను అసోసియేషను అను పేరున మైసూరు సంస్థానమునందు ఒక నిమిటెడు కంపెనీ స్థాపించబడినది. ఇండియాలో ప్రతిముఖ్యస్థానవంతును పేదవారలకు కోగులకు జాతిమతభేదములు లేక అందరికి చికిత్సపహాయముజేయు సంస్థ స్థాపించుటకును, వాటాలు డిలెంచరుల, బాండులు, ప్రీమియములవలన దబ్బు వసూలుజేసి గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీలయందు వడ్డీకిచ్చి ఆవడ్డీతో ఆనాధకరణాలయ సంస్థలకు కొనసాగించుటయు యీ సంఘముయొక్క ముఖ్యోద్దేశములు. వాటాదారులకుముంబులిచ్చి వాయిదాలపై వసూలుజేసికొందురు. ఇందువల్లను యితరక్రమపు వడ్డీతో కొంతభాగమును సంఘకార్యాలయ ఖర్చులకును, వాటాదారులకు డివిడెండ్లు పంపుటకును ఉపయోగింపబడును. వీలగుచోట్ల యిండ్లు సంస్థానములను భూములను కొని సర్వరియోగము గావించుట మున్నగు ఉదారకార్యము లనేకములను యీ సంఘము ద్వారా జరిపించవలెననిరి. ఈసంఘము మూలధనము రూ. 400000.2000 వాటాలు రూ. 50 చొప్పున. దీని డైరెక్టరులలో డా॥ ఎ. జె. రాము, ఎస్. గురునాథశాస్త్రి అస్థానవిద్యాను, ఎం. ఎల్. నాగన్న మున్నగువారలుగలరు. శేషవర్గాలను సహాయముజేయుటకును, వాటాదారులకు అనేక లాభములను జూపుచున్న యీ కంపెనీ యెంతయు ప్రోత్సహింపదగియున్నది.

బొంబాయి శాసనసభకు స్వస్తి తెప్పట

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 1:—ఆగస్టు 31వ తేదీనండి బొంబాయి శాసనసభకు గవర్నరు స్వస్తి తెప్పెను. (అ. ప్రె.)

బండివానిహత్య

ప్రైవేటు థానుసుగారిని జామీనుపై విడుదలు

ప్రాసీక్యూషను సాక్షులపై తప్పుసాక్ష్య మిచ్చినందులకు కేసుచేయబూనుట

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 1:—సెషన్సుజడ్జి సిక్కు బండివాని చంపిరను నేరము మోపబడి కేసుచేయబడిన ముద్దాయి ప్రైవేటు థానుసుగారివద్ద ఎప్పుడు పిలిచిన నప్పుడువచ్చి శత్రువనుభవించుటకును, ఈలోపుగ మంచినడవడిక గలిగియుండుటకును పూచీ కత్తులను 300 రూపాయలకు జామీనుపుచ్చుకొని ఉదయమున విడుదలచేసిరి. ముద్దాయికి నెలలు మాక్సిమేర ముచునెవముమీద ఖైదునం దుంపబడిననియు, చాల కష్టపడి యుండుననియు ఇదంతయు ఆయనకు కష్టపెట్టవలెనని పన్నినపన్నాగపుఫలిక మనియు చెప్పిరి. ఆయనకు కావలసినశిక్ష ఇదివరలోనే యనుభవించెను.

తరువాత ప్రాసీక్యూషను సాక్షులు నలుగురును వీలవారు తప్పుసాక్ష్య మిచ్చినందులకు ప్రాసీక్యూషుచేయబడరాదో సంచాయిషీ యడుగవలసిన దని న్యాయమూర్తి యజ్ఞయిచ్చెను. (అ. ప్రె.)

రాయలు ఆగ్రీకల్పరలు కమీషను

అక్టోబరు నవంబరుల సంచారకార్యక్రమము నవంబరు 22 మొదలు 30వ తేదీ వరకు కమీషను మదరాసులో అగును

సిమ్లా, సెప్టెంబరు 1:—రాయలు ఆగ్రీకల్పరలు కమీషను అక్టోబరు నవంబరు మాసముల సంచారపు కార్యక్రమము నిర్ణయింపబడినది. అక్టోబరు 11వ తేదీ మొదలు 18వ తేదీ వరకు సిమ్లాలోను, 21 మొదలు 28 తేదీవరకు పునహాలోను, 30-వ తేదీ మొదలు నవంబరు 5వ తేదీ వరకు బొంబాయియందును, 8, 9 తేదీలందు థాన్సూరులోను, 11 మొదలు 13 వరకు బెంగళూరునందును, 16 మొదలు 20 వరకు కోయంబత్తూరులోను, 23వ తేదీ మొదలు 30వ తేదీ వరకు మదరాసులోను కమీషను ఆగనున్నది. (అ. ప్రె.)

మహారాజాధిరాజింటదొంగతనము

68 వేల విలువగల యంగరములు పోవుట కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—దర్బాంగా మహారాజాధిరాజు బహదూరుగారి భవనమున ఈమధ్య 68 వేల రూపాయల విలువ గల మూడుంగరములు దొంగిలించబడినవి. వానిలో ఒకయుంగరము 60 వేలుఖరీదు. దానికి ఎర్రనివజ్రము పొదుగబడినది. ఆ వజ్రము కోజానందు వివిధసమయములవివిధరంగులనీనును. ఎరుపు, నీలము, ధవళము చక్కనిచాయ లగపడును. పోలీసువారు ఆచోకి తీయచున్నారు. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి బేకుబే కమిటీ

సర్ జె. మియర్ను రాజీనామా యిచ్చెనను వదలి దేశకోగ్యము సరిగ లేకపోవుటచే బేకుబేకమిటీ అధ్యక్షపదవికి సర్ గ్రీమ్పుడు మియర్ను రాజీ నిచ్చినట్లు అలాహాబాదు ఆంగ్లో-హైందపత్రిక “వైసిగ” వ్రాయుచున్నది.

మదరాసు మహమ్మదీయసమితి

మహమ్మదీయసమితి యిట్లు వ్రాయుచున్నారః— మదరాసు రాష్ట్రమున మహమ్మదీయసమితి మరల పుండేవిట ఆ సమయమున, ప్రస్తుతసమయమున మహమ్మదీయ సంఘమునకు సంబంధించిన సమస్యలన్నియు విచారించవలసియున్నదని పలువురు చలించుచున్నారు. నేను అధ్యక్షుడవగుట చే యీ సంఘసభ్యులందరు మహాజనసభ మండిరమున సెప్టెంబరు 11-న తేదీన 5 గ. సభకు హాజరకావలెనని కోరుచున్నాను. “ప్రస్తుతపరిస్థితులు, మహమ్మదీయులు” గూర్చి నేను ఉపన్యసించెదను. సభ్యులను ఆసభలో చేర్చుకొందును.

రస ప్రకరణము

భారతీయాలకార కాస్త్రమును, అందు ముఖ్యముగ రసగంగాధరకాస్త్ర ప్రకాశిక మొదలగు సుదృఢములయందు, యాప్రకరణము మిక్కిలి ప్రాముఖ్యమును పొంది, భారతీయాలకార కాస్త్రమునకు, మౌఖ్యభూతముగ నలరారుచున్నది. ఇందు ముఖ్యముగ, మనప్రాచీన లంకారిక శిరోవ్రణములు అగు విద్యానాధాది మహామహాను, కావ్యప్రకాశికా చామ్యుల మతమునే అనుసరించి సిద్ధాంత మొనర్చియున్నారు. ప్రాచీనా చామ్యులమతమును, "తిర్యంశ్చైవ్య గతోపినా" అనువాక్యము, రసప్రకరణమును సర్వత్ర సంక్రమించి, రసమును ఏకోద్దిష్టముగ నొనర్చి రసముఖమును ముఖముగ సమర్పించు బదులుగా, దుర్బుఖము నొనర్చుచున్నదని శ్రీ ఆచార్యులవారి మతానుసారము లగు కొందరు బుద్ధిమంతులు వ్రాయుచున్నారు.

కాని శ్రీ ఆచార్యులవారివలెనే, నేనును ప్రాచీనపండిత మార్గానుసారినయ్యి, నవీనవాదప్రియుడ నగుచుంటున్నచో, ఉభయపక్షములందును, గౌరవము కలవాడను. శ్రీ ఆచార్యుల వారి వలె, నేను సుప్రసిద్ధ జగద్విదిత విద్వాంసుడను కావునను కొంచెము విద్యాగంధముకలవాడ నగుటచేతను శ్రీ ఆచార్యుల వారి లోకోత్తర ప్రతిభయందును ప్రజ్ఞావైదగ్యమందును మహా గౌరవము కలవాడను అగుటచేతను ఉభయపక్షములను యథా శక్తిని విచారించి చూచెదను.

శ్రీ ఆచార్యులవారి మతమందు రసమునకు ఎట్టిగౌరవము కలదో ప్రాచీనల మతమందును రసమునకు తుల్యగౌరవమే కనపడును. కాని స్త్రోచ్ఛాయములందును మృగములయందును రసమును నిషేధించుటనబట్టి ఆచార్య మతానుసారలగు విమర్శకులు ప్రాచీనలను నిర్ణయలో ఖండింప మొదలిడియున్నారు.

కాని వారి యాశయమును కొంచెము గమనింతుము: మృగాదులయందు రసము లేదనువారి యభిప్రాయమునకు విశేషములగు నపవాదులు (Exception) లేకపోలేదు. రసమందు మృగాదులకు పాలులేనియెడల, శ్రీ ఆచార్యులవారు సెలవిచ్చునట్లు మృగాదులను మనము ఉపమానముగ, గ్రహింపనే గ్రహింపము. నాయకారహిత్యపాత్రల నడకలను, కవుల, హంస గతులతో పోల్చుట మొదలగునవి, గమనింపగ, పూర్వమునకు మృగాదులయందు రసము అచ్చటచ్చట కలదనుమాట సమృత మగుటయే గాక, పరమప్రీతిభూమిక యని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. జంతువులు, మనుష్యునివృష్టిచే హీనమగుటచేత, వాటియందు రసము నిషేధింపబడినదిగాని ద్వేషముచేత కాదు.

నాటికలపు బాధ్యుల యభిప్రాయమున, స్త్రోచ్ఛాయము, మన మనుకొనవారు కాదని నిశ్చయము. వారు బహుశః కేవలము ఆలంకారికముగ, కితా తుల సందేహించుచుండవచ్చును.

ప్రస్తుతము, మనము ఆపార్శ్వము చేయుచున్న, స్త్రోచ్ఛాయ శబ్దమున కర్థము ఆలంకారికము, మృగములయందు నిషేధింపబడిన రసము, సార్వత్రికము కాదనియు గ్రహించిన శ్రీ ఆచార్యులవారి మతమునకును ప్రాచీనల మతమునకును భేదమెచ్చుట చున్నది.

కావున, విమర్శకులు, ప్రాచీనల మతముగాని, శ్రీ ఆచార్యులవారి మతముగాని, తెలిసికొనకనే, విమర్శింపను ఖండింపను మొదలిడి, ప్రాచీనలను శ్రీ ఆచార్యులవారికిరెండు బుద్ధికిని యపచారము చేయుచుందురుగాక యని నావిజ్ఞాపనము.

కో. విశ్వేశ్వరి భాగవతి.

(తర్కపండితుడు) సుచిలిపట్టాము.

కౌన్ థియేటరు

1-9-26 బుధవారమునుండి 8-9-26 శుక్రవారమువరకు

ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు

సాయంత్రము 6-15 గం. రాత్రి 9-30 గం.

మదకాథియేటరు లిమిటెడ్ వారు

నెత్తుకోవకగారి "హెచ్.ఎల్"నున్న

కేరాకింబాల్ ఎంగు

ప్రతిదినము జరుగు విషయములకు సంబంధించిన సాంఘిక నాటకము. ఆర్డర్ చేయమైన 6 రీల్సుగలది.

"స్నూకర్స్ జంగల్ రోమియో"

అను 2 రీల్సుగల హాస్యము.

వైటుకొన్నిలునభ

(నిన్నటితరునాయి)

స్టోగారి ఢిల్లీయనుభవములు

బిల్లును బలపరచుచు మతకలహము తెల్లు ప్రేరేపించబడు నదియు ఢిల్లీలో తమకు గల్గిన అనుభవముల ఫిక్చురమీషనరు కౌన్. ప్ల. స్టోగారు తెలిపిరి. కొన్ని సెలవునుండి ఢిల్లీలో అడంగిన యుద్ధమును బహిరంగమైన యనుమానములును ప్రబలి యుండెను. స్వల్పకాలముల సాధారములుగా గౌరవి మతకలహము చలించెను. ఒకచోట హిందూ బ్రాహ్మణులు డ్రైవరు ఒకనువల్లునువద్ద చాన్సెల్లరుగొనబోగా మాటామాటామీద బోట్లాటలచ్చి సాంఘికమైన కొట్లాటలొనడిగెను. రెండవచోట హిందూ బౌద్ధుల బంధువు మహమ్మదీయునితో బిల్లును పరిష్కారము చేసుకొనుచుండగా పోరాటము కలిగెను. మూడవచోట బెదిరిపోయిన టంగుట్రము పారిపోవుచు ఒక హిందువుని పడవేయుటలన పోరాటము కలిగెను. పీటియన్నిటిని జూడగా "హెల్లొ! ఈ మందుగుండు సామానులు నిమగ్నముగా భిక్షువునును" అను యాధికార్యాలయపు నోటీసు నాకు స్పృశింపవచ్చెను. (నవ్వు) ఈభిక్షువును పదార్థములమీదికి బాంబులు విసరచానిపై ప్రభుత్వమువారి కిదివర కెట్లుఅధికారము గలదో అట్టియధికారమే అనాలోచనపరుడగువాడు చేయు బాంబులకుడ ఒకచోట చేరకుండ జేయుటకు ప్రభుత్వమువారి కుండనూడదా? (చప్పట్లు)

సర్ ఉమర్ హయత్ ఖాన్ గారును సయ్యదు అలీనీగారును బిల్లును బలపరచిరి. హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము వచ్చినను యిట్టిఅధికార ముండవలెనని నలీగారు చెప్పిరి.

బిల్లు శాశ్వతముగా స్థాపనము బుక్కునందున్నగాని దానివలన ప్రయోజన ముండదని సర్ డిన్ సావాచాగారు చెప్పిరి.

హోము సెక్రటరీ క్రిరారుగారు జవాబుచెప్పుచు జరిగిన చర్చలవలన తమకు విశ్రాంతి కలిగినదని చెప్పిరి. మతకలహముల నడచుటకు స్థానికాధికారులు చేయవలసిన దెల్ల చేయుటలేననువాదమును వారు ఖండించిరి.

ఎవ్వరును అడ్డు చెప్పకుండ బిల్లు విచారణ కంగీకరింపబడెను.

క్రాజువారి విచారణ

పిమ్మట క్లాజువారిగా విచారించబడెను.

రామదాసు పంతులు గారు

బిల్లు రెండు సంస్కరములవరకే యుండవలెనని ప్రతిపాదించిరి. స్వరాజ్యసభ్యులు ఆనెట్లీయం దున్నను సవరణలను ప్రభుత్వమువారి కంగీకరింపజాలరని సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మొదలగు నాకు చెప్పినమాట నాకు తెలియును. సంస్కరణముల ప్రభుత్వ మునందలి ఎచ్చినతరువాతకూడ ప్రభుత్వమువారు బాధ్యతలేకుండ ప్రవర్తించుచున్నారని దీనివలన స్పష్టమైనది.

ఈ బిల్లులవలన ప్రభుత్వనిర్వాహకులకు విపరీతాధికారము లిరుబడెను. మతకలహము లున్నసమయమున అవిధముగ నని గుప్పెట్లు ఆఫీసరులు యా బిల్లును దుర్వినియోగము చేయవచ్చును. హంస సెక్రటరీ గారు కాదని నప్పటికిని యా బిల్లు ప్రతికాన్సాత్మకము నరికట్టుచున్నది. భారతదేశమునందధికారవర్ధమును జాతీయ ప్రతికలయెడల విశ్రాంతియుతో నుండుటలేదని అందరకును తెలిసినదే. రాజద్రోహకరపత్రములకును మతవిద్వేషకరపత్రములకును సామ్యములేకు ప్రస్తుతము మతకలహము లున్నవిగదాయని నాకు పెట్టుకొని యా శాసనమును గ్రంథస్థము జేసి మతవిషయ మగు సారస్వతమును రాజద్రోహములగువానితో జేర్చుట తప్పుగను. క్రేరారుగారు మతకలహములనుగూర్చియు తన్నివారకోపాయమును గూర్చియు సర్ థేజ్ బహదూర్ సమ్రా, పండిత మోతీలాలుగారు యభిప్రాయములను వ్యాజించిరి. ఈ నాయకులు అనేకసార్లు దెప్పిన అభిప్రాయము లనేకములను ప్రభుత్వమువారి రసనరించినయెడల బాగుండెడిదని రామదాసు పంతులుగారు కోరిరి.

హోంమెంబరు

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ గాంధీ మొదలగు నాకు రామదాసుపంతులుగారి యుపపాదనము బిల్లుకంటకును ప్రతికూలముగ నున్నదని లెలంచిరి. ఈ బిల్లును ప్రస్తుతావసరముగ్గిన సేమయొ లేలేని నాకుచెప్పిరి. శాసనములంద్రోహమును తీర్చుట కది యుద్దేశంపబడెను. కాబట్టి అది యోగ్యకాలము వర్తించవలెనను విషయమును గూర్చి తెచ్చిన సవరణను వారంగీకరింప జాలమనిరి. అట్లంగీకరించినయెడల 1922 తరువాత నేటికొక సంవత్సరము 1928 తరువాతగూడ అదేసీతిలో నుండుమని వారుచెప్పిరి. ప్రతివాదిహక్కులును ఇతరులహక్కులను బట్టియే నిర్ణయింపబడె యుండును. ప్రపంచములో సర్వసామ్య మునందలి లేదు.

యమును గూర్చి తెచ్చిన సవరణను వారంగీకరింప జాలమనిరి. అట్లంగీకరించినయెడల 1922 తరువాత నేటికొక సంవత్సరము 1928 తరువాతగూడ అదేసీతిలో నుండుమని వారుచెప్పిరి. పంతులుగారు కొందర హక్కులనుగూర్చి ఏమోమాట్లాడిరి. కాని ప్రతివాదిహక్కులును ఇతరులహక్కులను బట్టియే నిర్ణయింపబడె యుండును. ప్రపంచములో సర్వసామ్య మునందలి లేదు.

సయ్యదు రజా ఆలీగారి బిల్లు నిజముగా ఉన్నలోపములను సవరింపట కుద్దేశించబడెననియు, ప్రభుత్వమువారి విషయమున ప్రభుత్వమువారికి నుండు కొంచెమెక్కువగ జోకబడినయెన్నదనియు చెప్పిరి.

రామదాసుపంతులుగారి సవరణ ఒడిపాయెను. కే.మండి అనుమలముగాను 80 మంది ప్రతిపాలముగాను ఉండిరి. అనుమలముగా వోటుచేసినవారిలో 6 గురు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులును, సర్ ఫిరోజు సెత్తా, చారీగార్లు కలరు. ప్రతిపాలముగ వోటుచేసినవారిలో లాలా రామశిరన్ దాసు, సుహృద్, అజ్జత్ కరీం సయ్యదు, రజా ఆలీగారు కలరు.

బిల్లు అంగీకరింపబడుట

అంతట బిల్లు డివిజన్ శీకయే అంగీకరింపబడెను. లా మెంబరుగారి యుపపాదనపైన అంతట ఆనెట్లీ అంగీకరించిన ఇండియన్ నాల్ సభ్యులు శాసనసభరెగిల్లుకు కాన్సిలువారి కంగీకరించిరి. సర్ ఆర్థుర్రుముగా రెంటి 1925 ఇండియన్ నాల్ సభ్యులు శాసనము 88 సెక్షను నిబంధనలను సవరింపవలెనని ఆనెట్లీయందు అంగీకరింపబడిన తీర్మానము నుపపాదించిరి. సభవారిందల కంగీకరించిరి

ఇంతటితో సభాకార్యక్రమము ముగిసెను. సభ అంతట ఆపివేయబడెను. మరల ఎప్పుడు సమావేశ మునందయు తెలియదు. (అ. ప్రె.)

బెంగాలు నాగపూరు రైల్వేకంపెని

లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

కిడ్డర్ పూరు బెంగాలు నాగపూరు రైల్వే కంపెనీలరు ఆఫ్ స్టోక్సుగారు ఖరగ్ పూరు వర్క్సు షాపులో నున్న సుమారు 700 టన్నులలో మూర్ ఇనుము, వాగన్ సైడ్ గోలుసులు, కొక్కులు మొదలగువాటికి పెండరులను అంగీకరింతురు.

పెండరును కవరులో నుంచి శీలుచేసి కవరుపైన "లోమూర్ ఇనుముకు పెండరు" అని వ్రాసి, నదరు పెండరులు 22-9-1926 తేది బుధవారమునా నాడు పగలు 11 గంటలకు లోగా (కలకత్తా గంటలు) కిడ్డరుపూరు నందున్న బి. ఎన్. రైల్వే కన్ట్రోలరుగారి కార్యాలయము జేరునట్లు పంపుకొనవలెను.

అమ్మకము సరత్తులు, నిబంధనలు మొదలగు పూర్తి వివరములకు ఖరగ్ పూరులో నున్న బి. ఎన్. రైల్వే డెప్యూటి కన్ట్రోలరు ఆఫ్ స్టోక్సువారికి వ్రాసిన బడయగలరు.

ఎన్. లూకిస్,

10-8-1926 కన్ట్రోలర్ ఆఫ్ స్టోక్సు.

ప్రార్థన గీతావళి

ఉపనిషత్తులు, భగవద్గీతలు మున్ను పాఠింపించి గాంధీ మహాత్మునిచే కేంద్రీకరించబడిన వాటిని తాత్పర్యసహితముగ ఆంగ్లీకరింపబడియున్నవి. వెల 0-5-0 లిహిస్టాబిల్లలకు పంపిన పంపబడును. 4 బుక్కులకుకక్కునగా వి.పి. చేయబడెను. ఆంధ్రబుక్కుడిపోనిడదనోలు.

మహాసూత్రకాభరణము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున తయారైనది. అడివిపండి, మొససా, పులి, మొదలైనవాటి పిత్రములన్నియు చేరినవి. జ్యోతింతులకు పరమాపదము. వెల 1 రీ 80/- కేటలాకు ఉచితము. వివరములకొరకు వ్రాయుడు.

ఆరరసాయనశాల ముక్త్యాల; కృష్ణా

దక్షిణాంధ్రభాషాభివృద్ధి సభ మదరాసు

కార్యనిర్వాహకసంఘ సమావేశము

ఆగస్టు 22 వ తేదీ, ఆదివారమునాడు మదరాసు
శి. 30 గంటలకు సైద్య కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు ఆంధ్ర
పత్రికా కార్యాలయమునందు సమావేశమయిరి. ఈ దినప
తీర్మానములుచెప్పిరి. శ్రీయుతులు చల్లా శేషగిరిరావు పంతులు
రావుబహదర్ టి. కే. ఆచార్యులు, పి. వి. రంగారామ్
బాబు, రామానుజాచార్యులు, కే. శివరామకృష్ణరావు,
కూచి కుమారస్వామిపంతులు, కుప్పస్వామియ్య, వి. ఎస్.
శర్మ, పి. వి. నరసింహంపంతులు, పి. వెంకటాచలం పంతులు,
మన్యము కృష్ణస్వామియ్య, సాధు వరదరాజంపంతులు, కే.
రామకృష్ణశాస్త్రిలు బి. శర్మ, శ్రీమతియ్యామినీపూర్ణతిలకమ్మ
గారు మున్నగువారు సభకు వచ్చిరి.

శ్రీయుత చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారు, సభకు
అధ్యక్షత వహించుటన కర్మగా రుపపాదించి, శ్రీపంతుల
వారు వార్షికములుచెలంగ, అధ్యక్షతవహించి యిటుల నుపన్య
సించిరి. కార్యదర్శి సాధు వరదరాజంపంతులుగారు చెప్పినట్లు
సభాకార్యములు చాలచుందముగా నడుచుచున్నవి. శ్రీమంత్రి
పాటుపడవలసివట్టి ప్రస్తుతసమయమునందు, కార్యదర్శి,
మనమందరమును ఏకీభవించి, కార్యసంకల్పము చేయ
వలెను. సభయొక్క ఆర్థికస్థితి త్వరలోనే, బాగుపడుటకు
తగినప్రయత్నములను చేయవలెను. చెన్నపురిలో, అచ్చటచ్చట
కొంతధనము ప్రాప్తయేయుటకు, ఆంధ్రప్రభులును చర్చించి,
సభయొక్క ఉద్దేశ్యములు, వారికియెరుకపరచి, శక్తివంధనలే
కుండ ధనసహాయము చేయుటకు వారిని కోరవలెను. సభకు
పాఠ్యపండితభూటను చేర్చుటకు వలయు ప్రయత్నములను
తక్షణమే ప్రారంభింపవలెను. బీదవారికిగూడ, సౌకర్యముగా
నుండునట్లు, చందానియనుములను, ఏర్పరచవలెను. అట్టి చందా
లను, సభ్యులు గలతోడనుకొని తోడ్పడవలెను. ఇచ్చట
క్రమముగా, చందాలు పెంపొందించుటకు, ఒక ఉపసంఘ
మును నియమించవలయును. సభయొక్క ఆర్థికస్థితిని బాగాచేయు
టకు, అంకశముల నేర్పరచుకొని, ఈసంఘమువారు నవాద్రి
త్వమును చేయవలయును. నగరమునందు, జనులలో కొంతకా
మును కలిగించుటకుగూడ, ఒక చిన్నసంఘమును ఏర్పరచవల
యును. నగరమునందు, పలుచోట్లలో ఆంధ్రమున, ఉపన్యా

సములు ఇచ్చుచు, వారు ప్రచారము చేయవలయును. ప్రతిమాం
మునను, మొదటి బుధవారమునాడు కార్యనిర్వాహక సంఘ
సభ్యులు, సమావేశమై సభాకార్యములు త్వరలో నెరవేరునట్లు
చూడవలెను అని శ్రీయుత శేషగిరిరావుగారు నడిచిరి.

1. శ్రీయుతులు రామానుజాచార్యులు, కుప్పస్వామి
య్య, రంగారామ్ బాబు, వెంకటాచలంపంతులు, మన్యము
కృష్ణస్వామియ్య, శివరామకృష్ణరావు, రావు బహదర్
టి. కే. ఆచార్యులు, కూచి కుమారస్వామియ్య, బి.
శర్మ, వి. ఎస్. శర్మ, రామకృష్ణశాస్త్రిగారు ఉపసంఘముగా
నేర్పడి, సభకు ధనమును సమకూర్చుటకు ప్రయత్నింపవల
యును.

2. సంవత్సరపు చందాలో రి వడ్డీకు లండనలెను. 1,
2, 3, క్లాసుకు చందావసగ రూ. 2, 1, 1/2 అని యుండి
నలెను.

3. మదరాసులో, అన్నిస్థలములలోను ప్రచారమునలిపి
ఉపన్యాసము లిచ్చుటకును, ఈఉద్యమమునకు, ఆంధ్రులంద
రను, తోడ్పడునట్లు, కొంత ఉత్సాహమును కలిగించుటకును,
శ్రీయుతులు చల్లా శేషగిరిరావుపంతులు, పి. వి. నరసింహం
పంతులు, వి. ఎస్. శర్మ, పి. వి. రంగారామునాయుడు,
కూచి కుమారస్వామి పంతులు, రామానుజాచార్యులు, శివరా
మకృష్ణరావు, రామకృష్ణశాస్త్రి, శ్రీమతి యామినీపూర్ణతిల
కమ్మగారు ఉపసంఘము అను తీర్మానము లామోదింపబడెను
కనుక, సోదరాంధ్ర ప్రభులుగారా! సభావాక్కు
లారా! ఆంధ్రభాష ఉద్ధారకులారా! మేము, దక్షిణాంధ్ర
భాషాభివృద్ధి చేయుచున్న కృషికి, మీరు యొత్తిమీరును,
తోడ్పడెదరు! మీలో ఎందరు, సభ్యులనుగాచేరి, ధనసహ
యము చేసెదరు? ఈతీర్మానములను చదువునా రందరును,
ఎదో కొద్దిగనో గొప్పగనో, సహాయము చేయగోరెదను.
సభ్యులనుగాచేరి అర్థపంపకమునకు చందా నాలుగణాలకు
పంపించు నెడకు సభకు ఎంతోధనము చేగలను. ఆంధ్రభాష
మనకు, మాతృభాషగాన దానియందు అభిమాన మున్నయెడల,
ఆంధ్రులకిరీ ఎంప్రక్కలను వ్యాపించి, ఆంధ్రులు ప్రఖ్యాతి
గాంచవలయు నని మీరు కోరు నెడల, దీనిని జదువునట్టి,
ఆంధ్రులందరును, తప్పకుండ ఈసభకు 4 అణాలు చందా
నయినను చదువేయించి నాకు, పన్నెదిగముల తోడ్పడవలయు
నని చాల ప్రార్థించుచున్నాను.

సాధు వరదరాజంపంతులు,
కార్యదర్శి

చెన్నపురి బజారుధరల

19/8-వనది సెప్టెంబరు నెల 2-వ తేదీ గురువారము

1. ధాన్యములు.

చనియలు బా 1-కి రు 58 0 0 మిడిలు 78 8 0 వరకు

దియ్యముబస్తాలు			
కుసుమ తెనాలి	,, 48 గలవి రు	12 8 0	18 0 0
నెల్లూరివి	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
డిల్లి	,, డిటా	,, 15 0 0	16 0 0
రాసులు	ర. 164 బస్తా 1-కి	,, 9 10 0	100 0
నువ్వులు	,,	,, 22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు	బస్తా 1-కి ర 205	,, 11 8 0	12 8 0
పెసగలు	,, డిటా	,, 13 8 0	14 4 0
పెసలు	,, డిటా	,, 14 0 0	15 0 0
మినుములు	,, డిటా	,, 16 8 0	18 0 0
ఉలలు	,, ర 164	,, 9 0 0	9 8 0

3. నూనెవస్తువులు.

నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,	158 0 0	156 0 0
కొండాపురం మ 1-కి	,,	14 0 0	25 0 0
కొండాపురం వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	,,	59 0 0	62 0 0
ఇతర ప్రదేశము	,,	56 0 0	58 0 0
వేరు నెనగనూనెగానూనె బా 1-కి రు 122 మి. కొనూనె			117 0 0
అముదము బా 1-కి	,,	89 0 0	90 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	,,	78 0 0	75 0 0
కూరపసుపు	,,	25 0 0	28 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1 కి	130 0 0	137 0 0	
గుంటూరుపాచుకట్టు నీలిమందం ముబుగు 1-కి	రు 40,45		
కాళహస్తీపాచుకట్టు	,,	,,	50,55
బెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0	
చింతపండు బా 1-కి	,,	35 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పట్టారకం బా 1-కి	,, 28 0 0	30 0 0
చదరం	,, 29 0 0	31 0 0
రవుండు	,, 27 0 0	29 0 0

6. లోహములు.

వెండి 100 కులంకు	,, 66 8 0	67 0 0
బంగారము, కులము 1-కి	,, 21 4 0	21 8 0
చివరము1-కి	,,	18 8 0
ఇల్లడి బా 1-కి	,, 242 0 0	250 0 0
రాగి డిటా	,, 257 0 0	262 0 0

7. దూది.

బోండాపెట్టు బాదల 1-కి	రు 300 0 0	
పల్నాడు దూది	,, 145 0 0	

8. నూలు.

పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పి. బా 1-కి	,, 5 4 0	
మాగ్గేయగ నెం 20	,, 6 12 0	
నెం 20 బెల్లీ సింహం	,, 7 10 0	
నెం 22	,, 7 14 0	
నెం 1 1/2 అల్లెవన్న	,, 5 8 0	
నెం 1 1/2 చుండెవన్న	,, 6 0 0	
నెం 1 1/2	,, 6 7 0	
నెం 2 నూళ్ళాణి	,, 5 10 0	
నెం 1 1/2 నూళ్ళాణి	,, 6 0 0	
నెం 1 1/2	,, 5 2 0	
నెం 1 1/2	,, 5 18 0	
నెం 1 1/2	,, 6 3 0	
నెం 1 1/2 దూది	,, 5 12 0	
నెం 1 1/2	,, 4 0 0	

బ్రిటిష్ సర్వేట్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ డెవలప్ మెంట్ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండుదేశములో స్థాపించబడినది)

వీక్షేట్ర:- పావాలెస్ అండ్ కంపెనీ, మదరాసు.

వ్యవసాయదారులకు

ఈ అత్యుత్తమమైన ఎరువును దయచేసి కొంచె ముపయోగించి చూడుము.
ఈ ఎరువును వాడినవారికి అద్భుతముగా ఫలంలలో ఫలితము కనుపించియున్నది.
ఆచారవ్యవహారములకు విరుద్ధమైన యెట్టి పదార్థము గాని యిందు చేరియుండలేదు. వరిపం
టులు, చెఱుకు, ఆకుతోటలు ధాన్యము వగైరా అన్ని పంటలకు దీనిని వుపయోగింపవచ్చును.
ఇతర వివరములకు సమీక్షమున వ్యవసాయశాఖాధికారులకు (Agricultural Demon
strator) గాని, క్రింద కనుపరిచిన ఇండో-అగ్రి లిమిటెడ్ డిపోలలో మా ప్రతినిధులకు
గాని వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును.

జిల్లా	విలాసము	ప్రతినిధి
తెనాలి	ఆర్. బి. బోడ్డర్.	శి. హెచ్. వి. పి. సుబ్రహ్మణ్యం.
నెల్లూరు	శి. లక్ష్మీనరసింహం.	శి. పట్టాభిరామయ్య.
కడప	126, బదర్ ఖాన్ మశీదువీధి	యం. సర్వజ్ఞరావు.
హస్తేటు	హస్తేటు కో-ఆపరేటివ్ ప్రెడింగ్ యూనియన్, లిమిటెడ్.	డి. వీరాసామి నాయుడు.
సామలకోట	నెం 36, గోలివారి వీధి	వి. రామశేషశర్మ
బెజవాడ	c/o బాలకృష్ణలాల్, హనుమాన్ ప్రసాద్. చెల్లా. వెంకటరత్నం,	
ఇండో-అగ్రి లిమిటెడ్ (Indo-Agri Ltd) డిపోలలో రోడ్డు అమ్మకపు ధర 80 పానుల బస్తా 1-కి రు 8—8—0.		

SULPHATE OF AMMONIA

అమృతాంజనము

దక్క-నిడబ్బీతో నహా సీసా-1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేట్, పొంపాయి

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల

నెం. 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఈ గ్రంథమాలయందు, విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములై వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొక గ్రంథమువంతున బ్రచురింపబడును.

వెలువడిన గ్రంథములు:

- 1 శతకమంజరి (భక్తిసంపుటము): వృషాధిప, సర్వేశ్వర, దేవకీనందన, నారాయణ, కాళి మా స్తీశ్వరాది శతకములు పది యిందు గలవు. ఒక్కొక్క శతకమునకు పీఠికయు, పాఠ భేదములును గలవు. (ఈ శతకములు విడిగను దొరకును) ౧-౮-౦
- 2 బసవపురాణము (ద్విపద): పాల్కురికి సోమనాథుడు. అనేక తాళపత్రమాతృకలను బరిశీలించి కూర్చిన మూలము. పాఠభేదములు సూచింపబడినవి. శ్రీ పేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు వ్రాసిన విపులమగుపీఠికగలదు. ౨-౮-౦
- 3 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము ౦-౮-౦
- 4 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ): రాయసం వేంకట శివుడుగారు ౦-౮-౦
- 5 నీతినిధి: ఇదియొక యుత్కృష్టనితీ గ్రంథము. ఇది తొలుదొల్త రెండువేలండ్లకు ముందొక బారతీయ పండితుడు చేతిచేతుభాషయందు రచియింపబడి పదవతి యనేక భాషల బరి పరితమై వ్యాప్తిచిగన్నది. అనువాదకులు పేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిగారు ౧-౮-౦

వెలువడిన గ్రంథములు

- 6 జీర్ణ రిజయనగరచరిత్రము: కుమారి ఈశ్వరదత్తుగారు, బి. ఏ. శ్రీకృష్ణదేవరాయ సామ్రాజ్యలక్ష్మీపీఠమగు విద్యానగరము (హంపిశిలముల) యొక్క ప్రాచీనచరిత్రము. ప్రకృత జీర్ణ సిఠియు నిందు వర్ణితములైనవి.
- 7 త్యాగరాజస్వామిచరిత్రము (పద్యకావ్యము): శ్రీపసుమర్తి కృష్ణమూర్తిశాస్త్రికృతము. శ్రీరామధర్మాగ్రాణియు, గాయకశితామహుడు నగు శ్రీత్యాగరాజుగారి చరిత్రమిందు నరసము వర్ణింపబడినది. సందర్భానుసారముగ త్యాగరాజుగారు రచించిన కృతులును విందుఁ దేర్చబడినవి. ౦-౧౦-౦
- 8 భీష్ముడు: (యిందంకములు నాటకము) నార్సేజేశ్వరు కవి శిఖామణి యగు ఇబ్నెనుగారి బ్రౌండు అను నాటకమున ననువాదము. అనువాదకులు పొణకా పిచ్చిరెడ్డిగారు. ౧-౮-౦

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, వ్యాఖ్యాపకుడు.

మెసూరు పాశ్యపు వెంకటాచల పండితుల ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములలో వాకటియగు
లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల యోగ్యతాపత్రము

(1) మ. రా. రా. శ్రీ. మ. డి. సూర్యనారాయణమూర్తి డిప్లొ. ఆ. శాస్త్రపు డి. డి. మార్కెట్ పోస్టునగరం. జిల్లా గోదావరి. పేరు వ్రాసినది.

ఈ లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలను చాలమార్లు రప్పించి ఉపయోగించియున్నాను. ఉత్తములము కలిగినదని నిర్ధారయినది.

(2) " మ. ఇ. పోస్ట్, ఛోరిజిస్ట్రార్, కొత్తకోట. పేరు వ్రాసినది.

ఈ మొదట పండిత కస్తూరిమాత్రలు చాల ఉపకారమును చేసియున్నవి. కాన దయచేసి ఇప్పుడు 21 పీసాలనుపంప కోరుతున్నాను.

(3) " మ. డి. సూర్యనారాయణ బహిందార్, కోరుకల్లు పోస్టు కారితాడి జిల్లా కృష్ణా. పేరు వ్రాసినది.

ఈ లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలను పండితముగానున్నదని ఖండితముగా తెప్పలను. దయతో 12 పీసా వి.వి తో పంపవలెను. 594

(4) " మ. రామచంద్రరావు, డి. పి. డబ్బు. గురువార, కురాది, హస్తా శాత్రం, కృష్ణాజిల్లా. పేరు వ్రాసినది.
ఈ లోకామయవార కస్తూరిమాత్రలు పిల్లలకును పెద్దవారికిని చాల ఉపయోగముగా నున్నవి యని సంతోషములను ను యపరచుచున్నాను.

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మెసూరు

తెలుగుస్వామిశాస్త్ర గ్రంథములు

ఇందు పద్యజనులకు కావయోగింపవలయు ముక్తిమార్గా లా గ్రంథములు కులభేదము లేని తెలుగున ప్రచురింపబడుచుండును.

1. నారదశ్లోకము రు. 2-0-0 } ప్రతులు బహుస్వల్పముగా
2. రయిత భూమి 1-0-0 } నున్నవి.
3. వ్యతిరేక భుక్తము:—తెలుగురచయి. ఈ శిలాభుజులలో పున రిజిస్ట్రేరి భుక్తులు (0-4-0) పంపి ఈనాటికి రిజిస్ట్రేరి చేయించుకొనునారికి రు 1-0-0 వెలకు పంపబడును. అటు పిమ్మట వెల కునాగు రెట్టింపగును.

మేనేజరు, తెలుగు లా బుక్స్ ఆఫీసు
గాజుమర్రి.

విజయనగరనివాసులగు బ్రహ్మశ్రీ మదజ్జా డాది

భట్ట నారాయణదాసుగారు రచించిన

శ్రీ యథార్థ రామాయణము

పారికథానూపక పద్యగద్యగీతప్రబంధము. ఇందు శ్రీ రామ జననము, శీతాకర్షణము, హనుకాపట్టాభిషేకము, సుగ్రీవజన్మము, హనుమత్సందేశము, సామ్రాజ్యవిధియను గానా ద్యములు. పారికథాకాల ప్రేమలతోగల బరిగినవి. దీనివలె వాస్తవీకాక రు 2-8-0. గ్రంథకర్తగారికి వెలసినగాని గ్రామీ తెప్పించుకొనవలెను. 112

వసుమతి

(గ్రంథకర్త) శ్రీమతి కనుపర్తి నరసిమ్మమ్మగారు

ననుమతి సాంఘిక, సాంసారికావధానములు వివరించు. వస్త్రా సాంఘికముల ఆంధ్రయుగముల వివాహంబులపై పట్టి యరాగమును వెల్లడియుగా వీరికి యుక్తులగు వెల సూత్రా గ్రామములను. విద్యాభివృద్ధి ప్రోత్సహించుట, బేకెట్టుముక్క. మినహారితే సమ్రాటును చేయుట, యువ తిదాతలాలలో పా నియగ్రంథముగా నిర్ణయంపబడుచున్నది. పామగు వృద్ధులకు లనుపైయు కరగించు చనునతి కష్టగాన వాంఛ ప్రీతిపురుషు లెల్లరు తప్పకనుభవి సానుభూతిని జూపుచురగాక, దీనివలెజా 169 పుటలు వెల రు. 1-0-0

విలాసము, మేనేజరు, నరసిమ్మ డిప్లొ, గుంటూరు.

(3) అజీర్ణము, అందుచే గలుగు

నరముల బలహీనత మొదలగు

వాటికి అమోఘమైన నివారిణి

ఆయుర్వేద బౌద్ధధమనందు గుణముగలదను విషయము నాస్థవిషయమందే పరిశీలించుచు వీరిగిన జయ ప్రదమైన ఫలితమునుండి నాను నమ్మక వీరిగినది. కొన్ని కారణములచే నేను అజీర్ణము, అందుచే గలిగిన నరముల బలహీనతచే బాధపడె యంటిని. ప్రస్తుతియు మద్రాసు, శేవేభోములో, అల్పర్థాలాడ్డి యందు కాపురమున్న పండిత స్వామి శ్రీనివాసలయ్యగారివద్ద విశిష్టప్రారంభించితిని. స్వల్పకాలమునందే (అనగా 28 దినముల లోనే) వారు నాకు కలిగించిన గుణము అమోఘముగానున్నట్లు ఆస్పాల్స్ గృహము, ఎన్. కె. కృష్ణయ్యాచేంద్ర రాయపేట, మద్రాసు } కుమారరాజు ఆఫ్ వెంటలగిరి, 26-2-26